

**UCHWAŁA NR X/77/15
RADY MIEJSKIEJ W STASZOWIE**

z dnia 29 maja 2015 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015 - 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.)¹⁾ Rada Miejska w Staszowie uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015 - 2025, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc Uchwała Nr VIII/59/99 Rady Miejskiej w Staszowie z dnia 8 czerwca 1999 roku w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Gminy Staszów na lata 1999 - 2014.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Staszów.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Ireneusz Kwiecjasz

¹⁾Zmiany: Dz. U. z 2013 roku: poz. 645, poz.1318, Dz. U. z 2014 r.: poz. 379, poz. 1072

Uzasadnienie do Uchwały Nr X/77/15

Rady Miejskiej w Staszowie

z dnia 29 maja 2015 r.

Strategia rozwoju gminy jest szansą na kontynuowanie długofalowej wizji rozwoju gminy oraz koordynację i hierarchizację działań. Dokument ten pozwoli we właściwy sposób i w odpowiedniej kolejności rozwiązywać problemy, a także przewidywać niektóre z nich, zanim się pojawią. Dzięki opracowaniu Strategii na kolejne lata zwiększy się wiarygodność gminy wobec partnerów zewnętrznych. Dokument ten wyznacza kierunki rozwoju gminy. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015 - 2025 jest dokumentem określającym główne kierunki rozwoju w kontekście perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014 - 2020. Dokument zawiera syntetyczną diagnozę obszaru funkcjonalnego Gminy w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej, drzewa problemów i drzewa celów oraz analizę SWOT zawierającą słabe i mocne strony, szanse i zagrożenia definiowane na poziomie gminy. Opracowanie obejmuje koncepcję funkcjonowania Miasta i Gminy Staszów na najbliższe lata ze wskazaniem jej wizji i misji, celów strategicznych, działań priorytetowych, kierunków rozwojowych oraz zadań wraz z potencjalnymi możliwościami ich finansowania. Ponadto dokument odnosi się do spójności i zbieżności z obowiązującymi zewnętrznymi i wewnętrznymi opracowaniami strategicznymi na szczeblu gminnym, regionalnym i krajowym. Główne założenia Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015 - 2025 wypracowane zostały podczas warsztatów strategicznych przez specjalnie powołany Zespół ds. opracowania Strategii. Do zespołu zaproszono lokalnych liderów oraz przedstawicieli różnych środowisk i grup społecznych ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych i instytucji kulturalnych. Ważnym elementem procesu tworzenia Strategii były konsultacje społeczne. W celu dokładnego zbadania potrzeb, oczekiwań i preferencji społeczności lokalnej procedura uspołecznienia dokumentu zakładała bezpośredni udział mieszkańców w jego tworzeniu już na etapie formułowania wizji i celów strategicznych. W tym celu prowadzone były warsztaty z różnymi grupami społecznymi, takie rozwiązanie umożliwiło wszystkim zainteresowanym aktywny udział w kreowaniu kluczowych dla Gminy kierunków rozwoju. Konsultacjom społecznym poddany został projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015 - 2020 oraz projekt dokumentu Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015 - 2025. Biorąc pod uwagę powyższe podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie jest zasadne.

*Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów
na lata 2015–2025*

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Maj 2015

Spis treści

Wstęp	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
I.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju	4
I.1.1. Proces konstruowania dokumentu Strategii	4
I.1.2 Struktura dokumentu	6
I.2. Raport diagnostyczny o stanie społeczno-gospodarczym. Wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej.....	6
I.3 Wnioski z konsultacji społecznych	8
II. CZĘŚĆ PROGRAMUJĄCO-STRATEGICZNA.....	10
II.1. Analiza obszarów problemowych.....	10
II.1.1 Analiza SWOT.....	10
II.1.2 Drzewo problemów.....	15
II.1.3 Drzewo celów	16
II.2. Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Staszów.....	17
II.2.1 Wizja i misja rozwoju Miasta i Gminy Staszów.....	17
II.2.2 Cele szczegółowe i działania priorytetowe.....	19
II.2.3 Przykładowe zadania w ramach poszczególnych działań priorytetowych	27
II.3. Powiązania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i regionalnym oraz założenia UE we wspieraniu rozwoju regionalnego	30
II.4. Źródła finansowania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii oraz harmonogram ich realizacji	33
II.5. Ocena wpływu realizacji Strategii na środowisko	48
III. CZĘŚĆ WDROŻENIOWA.....	53
III.1. Ewaluacja i monitoring Strategii na lata 2015–2025.....	53
III.2. Wskaźniki realizacji Strategii	56
Spis tabel i schematów	59

Wstęp

Zarządzanie gminą wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności. Aby efektywnie nią zarządzać potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywać kierunki jej dalszego rozwoju. Głównym celem tworzenia dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju, jest zdiagnozowanie priorytetowych kierunków rozwoju zmierzających do rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju i zawierający takie kierunki oraz priorytety działania, które są niezbędne do realizacji przyjętych założeń.

Opracowanie Strategii Rozwoju pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój całego obszaru, stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych inicjatyw społecznych. Istotną cechą Strategii jest budowa wizerunku gminy. Wizerunek stanowi bowiem wizytówkę jednostki, jest źródłem informacji dla podmiotów gospodarczych, inwestorów i społeczności lokalnej o długoterminowych uwarunkowaniach rozwoju przyjętych przez gminę oraz o sposobach rozwiązywania pojawiających się problemów. Za sprawą dokumentu strategicznego dana jednostka terytorialna może efektywnie wykorzystać własne zasoby, w tym zasoby finansowe, rzeczowe czy społeczne, oraz określić sposoby przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom.

Niniejszy dokument zawiera informacje dotyczące kierunków rozwoju Miasta i Gminy Staszów oraz działań związanych z ich realizacją na lata 2015–2025. Horyzont czasowy, jakim objęta jest Strategia, wiąże się z perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Aby w pełni wykorzystać szanse, jakie dają środki unijne, należy podjąć odpowiednie działania. W tym celu opracowano Strategię, jako podstawowy dokument zawierający priorytetowe kierunki rozwoju Staszowa, obejmujący nowy okres programowania unijnego.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

I.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Niniejszy dokument *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* stanowi odpowiedź samorządu gminnego na zmiany społeczno-gospodarcze wymagające nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju gminy.

W Strategii zaprezentowana została Wizja 2025, Misja oraz Cele główne i szczegółowe przewidziane do realizacji w wymienionym okresie jej obowiązywania. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. Strategia Miasta i Gminy Staszów jest dokumentem otwartym, co oznacza, iż w miarę upływu czasu oraz podejmowanych działań w niej zawartych, możliwa jest jej aktualizacja, w tym również kreowanie nowych działań, oraz korekta tych, które zostały sformułowane na etapie jej tworzenia – aby w jak najlepszy sposób dostosować się do zmieniającego się otoczenia.

I.1.1. Proces konstruowania dokumentu Strategii

Proces prac nad Strategią był okazją do dialogu przedstawicieli różnych środowisk nad stanem obecnym, ale przede wszystkim nad przyszłością Gminy Staszów. Dzięki prowadzonym dyskusjom uzyskano odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące przyszłego rozwoju, takie jak: dokąd zmierzamy? co chcemy oraz w jaki sposób chcemy to osiągnąć? Dało to możliwość skonstruowania dokumentu, który w swoim założeniu ma służyć całej społeczności Gminy Staszów.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii Rozwoju rozpoczęto w lipcu 2014 roku. Prace nad Strategią zainaugurowano konferencją, w której wzięli udział przedstawiciele Rady Miejskiej oraz Urzędu Miasta i Gminy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, a także mieszkańcy. Prace nad Strategią były koordynowane przez Zespół ds. Strategii powołany 15.07.2014 roku przez Burmistrza Miasta i Gminy Staszów. W skład Zespołu weszło 7 członków będących pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Staszów oraz 26 członków będących przedstawicielami samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, działaczy społecznych oraz organizacji pozarządowych. Zarządzeniem nr 6 Burmistrza Miasta i Gminy Staszów z dnia 9 stycznia 2015 roku skład Zespołu uległ zmianie – w Zespole pozostało 7 członków będących pracownikami UMiG

Staszów, ale do 23 członków zmniejszyła się liczba przedstawicieli samorządu, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców oraz działaczy społecznych.

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych, spośród których wymienić należy:

- analizę danych zastanych,
- badania społeczne wśród mieszkańców gminy,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe Zespołu ds. Strategii Rozwoju,
- spotkania warsztatowe z przedstawicielami instytucji oraz przedsiębiorstwami z branży turystycznej, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz młodzieżą mieszkającą na terenie gminy.

Strategia powstała w oparciu o dokument *Diagnoza Strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* (w którym przedstawiono sytuację społeczno-gospodarczą miasta i gminy), a także na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych i warsztatów z różnymi podmiotami środowiska lokalnego. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych opracowano Projekt Strategii, który udostępniono wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę do opracowania Strategii, należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- wnioski z ankiet przeprowadzonych podczas wywiadów grupowych oraz uzyskanych drogą elektroniczną na skrzynkę mailową Urzędu Miasta i Gminy,
- wnioski zebrane na podstawie dostarczonych przez różne podmioty fiszek projektowych,
- wnioski zgłaszane podczas wywiadów grupowych,
- dane Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie.

W ramach prac nad *Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* opracowano *Diagnozę Strategiczną na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025*.

I.1.2 Struktura dokumentu

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025 składa się z trzech zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego: pierwsza jest częścią wprowadzającą, druga częścią programująco-strategiczną, zaś trzecia – wdrożeniową.

Główne przesłanki procesu powstawania Strategii ujęto w części pierwszej: przebieg procesu tworzenia Strategii, wykorzystane metody oraz powody, które skutkowały podjęciem decyzji o przystąpieniu do prac.

W drugiej części, najważniejszej z punktu planowania strategicznego, wskazano problemy oraz kierunki ich rozwiązania. Przedstawione zostały cele szczegółowe i działania priorytetowe odpowiadające przyjętej misji rozwoju gminy.

Zwieńczeniem dokumentu jest część trzecia, w której zostało ujęte wdrażanie i monitorowanie Strategii wraz z zestawieniem wskaźników służących do oceny Strategii, procedur i odpowiedzialności.

I.2. Raport diagnostyczny o stanie społeczno-gospodarczym. Wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej

Szczegółowa diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta i Gminy Staszów została przedstawiona w dokumencie *Diagnoza Strategiczna na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025*. W diagnozie przedstawiono uwarunkowania społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe i kulturowe. Porównano wybrane dziedziny rozwoju do średniej krajowej, wojewódzkiej oraz do wybranych jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa świętokrzyskiego. Poniżej przedstawione zostały wnioski z wybranych dziedzin społecznych i gospodarczych.

Staszów jest gminą miejsko-wiejską, leżącą w powiecie staszowskim, zajmuje powierzchnię 228 km². Gmina Staszów to 36 miejscowości, w tym miasto Staszów. Gmina Staszów sąsiaduje z 7 innymi gminami i stanowi ponad 24% powierzchni powiatu. Dogodne położenie geograficzne wpływa pozytywnie na możliwość jej rozwoju.

Gminę Staszów w 2013 r. zamieszkiwało 26 436 osób, z czego w mieście mieszkało 15 384 osób, a na obszarze wiejskim 11 052. Gęstość zaludnienia w gminie wyniosła 116 osób/km², w Staszowie – 572 osoby/km², zaś na obszarach wiejskich 55 osób/km².¹

Na uwagę zasługuje duża liczba obiektów znajdujących się na obszarze gminy uznanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków za zabytkowe. Do rejestru obiektów zabytkowych wpisane są 24 obiekty, a wśród nich 4 parki: w Kurozwałkach, Staszowie, Wiśniowej i Wiązownicy Kolonii.²

Od roku 2010 następuje spadek liczby ludności, w analizowanym 2013 roku liczba ludności zmniejszyła się o 351 osób w stosunku do roku 2010. Spadek ludności wynika m.in. z migracji mieszkańców gminy oraz ujemnego przyrostu naturalnego (przyrost naturalny na 1000 osób wyniósł -3,3). Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 osób wynosiło -2,2 i było nieznacznie niższe od salda w województwie (-2,1), ale wyższe niż w Polsce (-0,5). Przyrost naturalny ma tendencję spadkową, jest on niższy zarówno od średniej w województwie, jak i w Polsce.

Malejącą liczbę ludności obrazuje również liczba uczniów w szkołach podstawowych. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba dzieci maleje od roku 2008, kiedy to wynosiła 69, a w 2013 roku już tylko 55 (poniżej średniej dla Polski). W Gminie Staszów odnotowuje się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (dane dla roku 2013: 17,8; 63,1; 19,1). W 2013 roku 75,3% dzieci w wieku 3-5 lat było objętych opieką przedszkolną, gdy w województwie 71%, a w Polsce 74,1%.³

Na terenie gminy w 2013 roku działało 2420 podmiotów gospodarczych, z czego niecałe 2% stanowiły podmioty w sektorze rolnictwa, leśnictwa i rybactwa. Ponad 23% to podmioty działające w obszarze budownictwa i przemysłu, inne podmioty zostały sklasyfikowane jako pozostała działalność i stanowiły 75% podmiotów ogółem. Na 2420 podmiotów gospodarki narodowej 75 to podmioty sektora publicznego. W sektorze prywatnym ponad 77% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W roku 2013 na obszarze Gminy Staszów funkcjonowały 4 fundacje oraz 75 stowarzyszeń i organizacji społecznych.⁴

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców jest dużo niższa od średniej dla Polski. Liczba nowo zarejestrowanych

¹ Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>.

² Rejestr Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na 30 września 2014 roku), <http://www.nid.pl/pl>.

³ Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, jw.

⁴ jw.

przedsiębiorstw nie podlegała znacznym wahaniom na przestrzeni ostatnich lat, jednak wskaźnik jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności był znacznie niższy od średniej dla Polski i dla województwa świętokrzyskiego (odpowiednio 68, 75, 95). Mała przedsiębiorczość wpływa przede wszystkim na wzrost bezrobocia w grupie osób w wieku produkcyjnym. Bezrobocie jest jednym z powodów migracji ludzi młodych z terenu gminy.

Dochody ogółem budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca rosną z roku na rok, podobnie zachowują się wydatki, jednak zarówno dochody, jak i wydatki w 2013 r. były dużo niższe, niż średnia województwa i Polski⁵. Najważniejszym wskaźnikiem obrazującym rozwój jest ilość dochodów własnych w dochodach ogółem budżetu gminy. Staszów w zestawieniu z Polską i województwem świętokrzyskim w 2013 r. wypadł słabiej, dochody własne stanowiły bowiem 42,89% dochodów ogółem i uległy spadkowi w stosunku do lat poprzednich, co świadczy o spadającej samodzielności finansowej gminy w zakresie wydatkowania środków finansowych. Niska wartość wskaźnika oznacza bowiem małe możliwości finansowe.

I.3 Wnioski z konsultacji społecznych

W trakcie opracowywania dokumentu przeprowadzone zostały konsultacje społeczne. Zorganizowano warsztaty z przedstawicielami różnych grup społecznych, przedsiębiorcami w tym z branży turystycznej, przedstawicielami organizacji pozarządowych, samorządu oraz z młodzieżą staszowską. Zorganizowano spotkania Zespołu ds. Strategii Rozwoju, w trakcie których dyskutowano na temat kierunków rozwoju gminy. W wyniku rozmów z różnymi środowiskami opracowano wizję, misję i cele strategiczne. W trakcie procesu konsultacji społecznych zebrane zostały fiszki projektowe z zaproponowanymi przez przedstawicieli różnych środowisk zadaniami do realizacji. Do Urzędu Miasta i Gminy Staszów wpłynęło ponad 30 fiszek projektowych.

Na etapie konsultacji społecznych przeprowadzone zostały badania ankietowe.

Mieszkańcy gminy odpowiadali na pytania o dalszy kierunek rozwoju jednostki samorządowej, o problemy jakie dostrzegają w swojej gminie oraz wskazywali na przedsięwzięcia, jakie powinny być realizowane na terenie gminy.

Ankietowani oceniali poszczególne dziedziny funkcjonowania gminy, m.in. połączenia komunikacyjne, stan środowiska przyrodniczego, walory turystyczno-krajobrazowe, sytuację na rynku pracy, bezpieczeństwo publiczne, stopień rozwoju

⁵ Patrz: Tabela 12 Wskaźniki rozwoju jednostki terytorialnej, str. 55.

infrastruktury kulturalnej oraz bazy sportowo-rekreacyjnej. Najlepiej został oceniony stan środowiska przyrodniczego oraz walory krajobrazowe. W przeprowadzonym badaniu dobrze wypadło bezpieczeństwo publiczne oraz dostępność szeroko pojętych usług. Najslabiej oceniona została sytuacja na rynku pracy oraz stopień rozwoju infrastruktury kulturalnej na terenie gminy (kino, teatr, muzea).

Badani za główny kierunek rozwoju uznali wsparcie przedsiębiorczości. Według respondentów najważniejsze jest stworzenie odpowiednich warunków prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie w zakresie stworzenia możliwości pracy dla ludzi młodych.

Ankietowani wskazali na potrzebę realizacji przedsięwzięć w zakresie kultury, sportu i rekreacji, inwestycji w kapitał ludzki oraz konieczność pobudzania aktywności społecznej. Zwrócono również uwagę na konieczność promocji gminy, jej głównych atutów.

Respondenci uznali, że w małym stopniu wykorzystywany jest potencjał turystyczny gminy. Za główne zadanie do realizacji ankietowani wskazali zwalczanie bezrobocia oraz przeciwdziałanie migracji osób młodych. W dalszej kolejności wskazano rozwój turystyki i kultury.

II. CZĘŚĆ PROGRAMUJĄCO-STRATEGICZNA

II.1. Analiza obszarów problemowych

II.1.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 1 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Poniższa analiza SWOT została przeprowadzona dla Miasta i Gminy Staszów jako część *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025*. Obejmuje ona główne elementy mające wpływ na rozwój regionu. Analizy dokonano w oparciu o dostępne dane uzyskane podczas prac nad Strategią, w tym dane Urzędu Miasta i Gminy Staszów, dane GUS, informacje zebrane podczas warsztatów grupowych, przeprowadzonych badań ankietowych, a także na podstawie obserwacji własnych.

Tabela 2 Analiza SWOT Miasta i Gminy Staszów

ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stopa bezrobocia niższa od średniej w kraju i w województwie świętokrzyskim. 2. Dogodny układ komunikacyjny. 3. Bogate tradycje przemysłowe, w tym szwalnicze. 4. Duże kompleksy leśne z unikatowymi jeziorkami krasowymi. 5. Rozpoznawalny produkt turystyczny – Pałac w Kurozwękach. 6. Potencjał Staszowskiego Obszaru Gospodarczego. 7. Kilka dużych podmiotów gospodarczych na terenie gminy oraz w bezpośredniej jej bliskości. 8. Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie. 9. Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa, w tym hale sportowe i basen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mała liczba nowo powstających przedsiębiorstw. 2. Liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców mniejsza od średniej dla kraju. 3. Niewystarczający udział dochodów własnych w dochodach ogółem gminy. 4. Słabo rozwinięta i niedostosowana infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna. 5. Słabo rozwinięty system wewnętrznej i zewnętrznej informacji turystycznej. 6. Słabe wykorzystanie technik informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w instytucjach publicznych. 7. Niedostosowany system organizacji oraz zbyt mała liczba miejsc parkingowych na terenie Staszowa. 8. Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców. 9. Niewystarczający system monitoringu miejsc publicznych. 10. Słaby wizerunek turystyczny Gminy Staszów. 11. Ujemne saldo migracji. 12. Słaba aktywność organizacji pozarządowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wydłużająca się średnia długość życia oraz wzrost średniego wieku mieszkańców Polski i Europy. 2. Opłacalność wykorzystania zielonej energii jako sposobu na ograniczanie niskiej emisji. 3. Możliwość pozyskania środków z funduszy unijnych i krajowych. 4. Wykorzystanie zasobów naturalnych Lasu Golejowskiego do celów prozdrowotnych. 5. Uruchomienie nowego szlaku komunikacyjnego w kierunku Mielca, przebiegającego przez most w Połańcu. 6. Wykorzystanie bazy sportowej do organizacji obozów i zgrupowań sportowych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Depopulacja mieszkańców regionu. 2. Atrakcyjność Specjalnych Stref Ekonomicznych i terenów inwestycyjnych funkcjonujących w pobliżu gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia Gminy Staszów, możemy wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują, bądź mogą oddziaływać na gminę. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które posiada Staszów. Poniżej pogrupowane zostały w punktach słabe strony i równoważące je strony mocne, a także przykłady w jaki sposób można wykorzystać szanse, aby zniwelować istniejące problemy i przezwyciężyć zagrożenia.

1. Gmina Staszów posiada dogodną lokalizację pod względem inwestycyjnym, rozpoczęte prace nad Staszowskim Obszarem Gospodarczym dają szansę na pozyskanie inwestorów, którzy potencjalnie stworzą miejsca pracy dla mieszkańców gminy. Atrakcyjność inwestycyjna powinna odzwierciedlić się w liczbie nowo powstających przedsiębiorstw. Sytuacja taka nie ma jednak miejsca w chwili obecnej. Spadająca liczba nowo powstających przedsiębiorstw wskazuje na spadek przedsiębiorczości wśród mieszkańców Staszowa. Wydaje się istotnym, z punktu pobudzenia aktywności gospodarczej mieszkańców gminy, utworzenie obok Staszowskiego Obszaru Gospodarczego – Inkubatora Przedsiębiorczości, którego zadaniem byłoby zachęcanie młodych osób do prowadzenia własnej firmy oraz wspieranie ich w początkowym okresie działalności.

2. Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego na świeżym powietrzu oraz prowadzeniem zdrowego trybu życia wskazuje na potrzebę inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, które będą skierowane zarówno do mieszkańców, jak i turystów. Warto zwiększyć ofertę bezpiecznych ścieżek rowerowych oraz szlaków pieszych, a także utworzyć sieć ścieżek rowerowych, które można połączyć z trasą rowerową Green Velo. Utworzenie ścieżek edukacyjnych wykorzystujących dziedzictwo kulturowe i naturalne może zachęcić szkoły do organizacji wycieczek edukacyjnych, ale również turystów indywidualnych podróżujących w szczególności z dziećmi. Należy zadbać o to, aby turyści, którzy mają wpływ na wysokość dochodów gospodarstw domowych oraz budżetu gminy, mieli możliwość spędzenia czasu wolnego w atrakcyjny sposób na terenie Staszowa.

3. Gmina Staszów powinna wykorzystać szansę na rozwój, jaką dają fundusze unijne. Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej na realizację nowych projektów oraz istnienie różnych form partnerstw sektora społeczno-gospodarczego, jeśli zostaną wykorzystane odpowiednio do realizacji przedsięwzięć związanych z pobudzaniem przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz tworzeniem odpowiednich warunków na rozwój biznesu, mogą przynieść wymierne korzyści w postaci zwiększonych dochodów mieszkańców Gminy Staszów oraz budżetu gminy, wynikające ze zwiększonych wpływów

z podatku dochodowego. Wzrost przedsiębiorczości przełoży się również na spadek bezrobocia. Ponadto, środki finansowe mogą zostać wykorzystane do rozbudowy infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

4. Starzejące się społeczeństwo to problem całego województwa świętokrzyskiego, jak i kraju. Depopulacja Gminy Staszów wynika między innymi z odpływu młodych osób w poszukiwaniu lepszych perspektyw życiowych. Młodzi ludzie wyjeżdżają na studia, po których nie wracają. Stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju przedsiębiorczości będzie pierwszym czynnikiem, który zachęci do powrotu do Staszowa i być może prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Innymi czynnikami, które wpłyną na chęć mieszkania w Staszowie będą odpowiednie warunki do spędzania czasu wolnego, związane z kulturą i rekreacją oraz warunki *stricte* mieszkaniowe.

5. Ważne z punktu widzenia rozwoju gminy jest inwestowanie w rozwój oraz upowszechnianie technologii informacyjno-komunikacyjnych. TIK jest obecnie dziedziną, która przenika przez wszystkie sfery życia społecznego i gospodarczego. Dzięki nowej perspektywie finansowej będzie możliwość zwiększenia zastosowania TIK w instytucjach publicznych.

6. Z punktu widzenia mieszkańców prowadzących działalność handlową i usługową w centrum miasta Staszowa, ważne jest stworzenie odpowiednich warunków między innymi poprzez zapewnienie miejsc parkingowych.

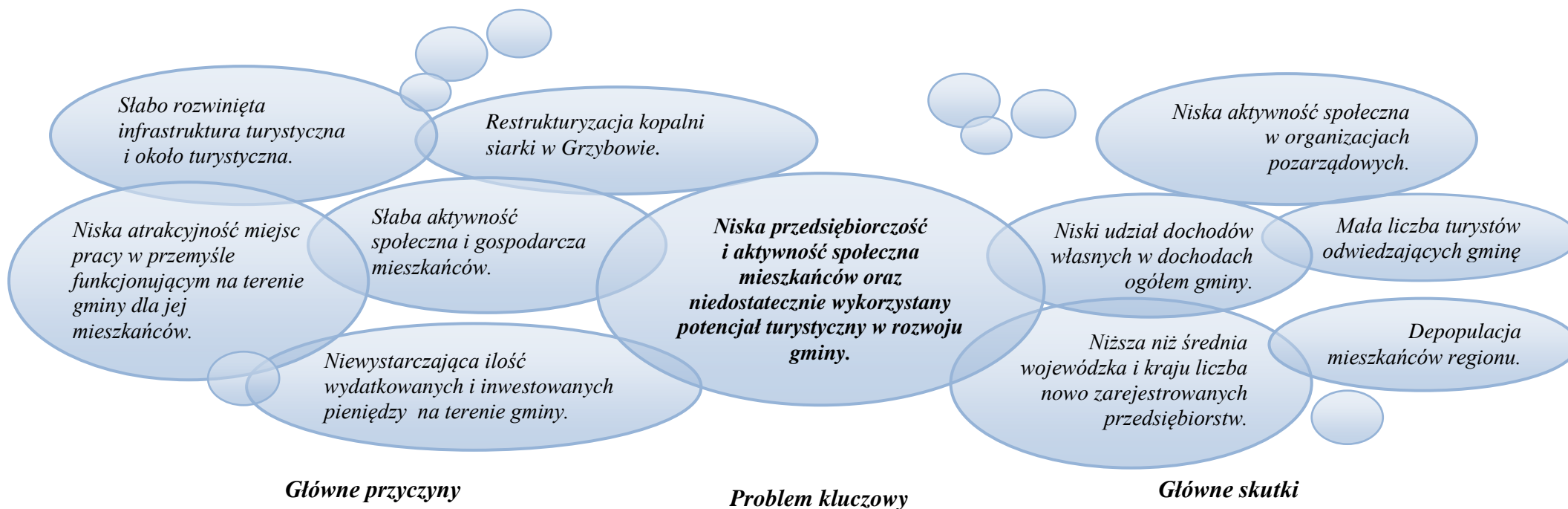
7. Ważnym elementem dla mieszkańców jest dbanie o ich bezpieczeństwo, dlatego warto zainwestować w kompleksowy system kamer monitoringu, które nie tylko będą mogły poprawić skuteczność w ustaleniu sprawcy zdarzenia, ale będą też zapobiegać ich powstawaniu i wpłyną pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa.

8. Najważniejszym obiektem wpływającym na liczbę turystów przyjeżdżających do Staszowa jest Zespół Pałacowy w Kurozwękach, który jest jednocześnie jedną z najciekawszych atrakcji regionu świętokrzyskiego. Jednym z problemów Gminy Staszów jest to, iż Kurozwęki nie są kojarzone ze Staszowem, co wynika między innymi ze słabo rozwiniętego systemu wewnętrznej i zewnętrznej informacji turystycznej. Dobrze opracowany system promocji i informacji turystycznej będzie pierwszym krokiem do zmiany obecnej sytuacji.

9. W dzisiejszych czasach bardzo duże znaczenie ma czyste środowisko. Należy zwiększać świadomość ekologiczną wśród mieszkańców. Koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego powinna współgrać z hasłem „myśleć globalnie – działać lokalnie”. Podnoszenie świadomości

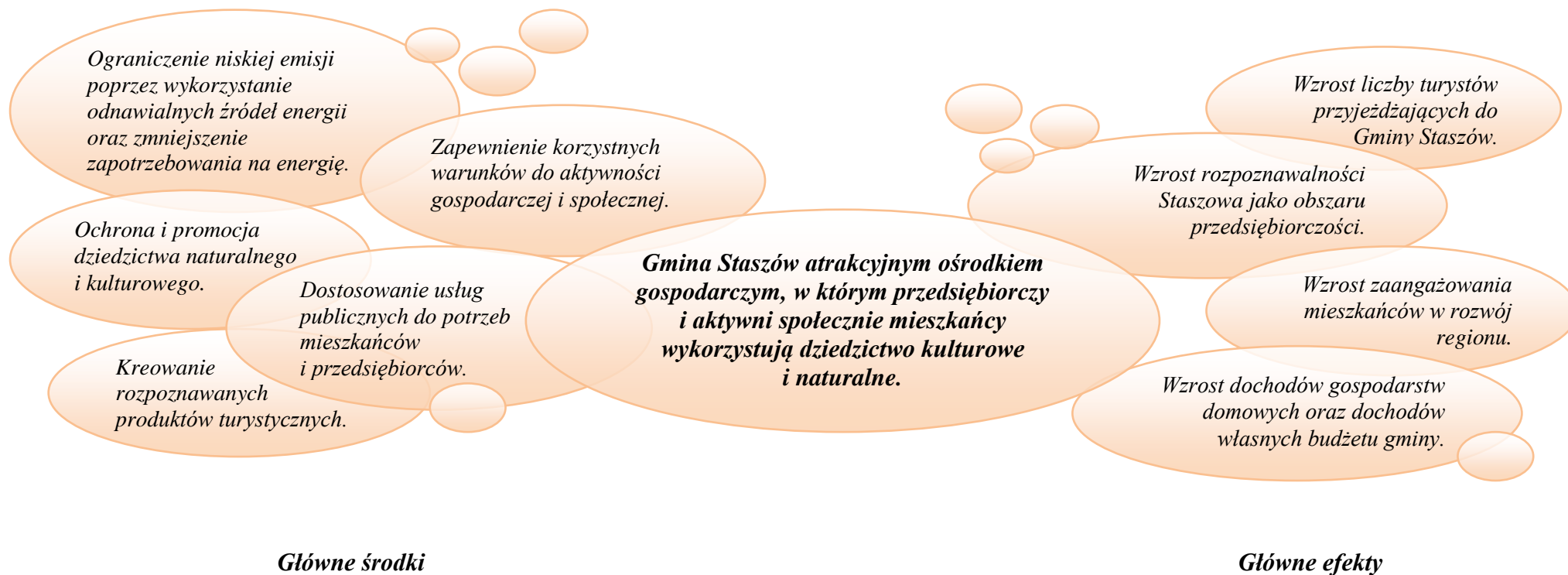
ekologicznej powinno mieć miejsce już wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Najprostszym sposobem na upowszechnianie tej wiedzy jest organizacja zajęć dodatkowych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich. Ważną rolę w poprawie stanu środowiska naturalnego powinny odegrać inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii, jako alternatywne źródła dla ogrzewania węglem. Realizowane do tej pory inwestycje poprawiające stan środowiska, takie jak budowa Zakładu Usług Komunalnych w Rzędowie, powinny być w dalszym ciągu kontynuowane.

II.1.2 Drzewo problemów

Źródło: Opracowanie własne

II.1.3 Drzewo celów

Źródło: Opracowanie własne

II.2. Kierunki rozwoju Miasta i Gminy Staszów

Zdefiniowanie problemów Gminy Staszów pozwoliło na zaproponowanie strategicznych kierunków działań. Określono Wizję 2025, Misję oraz dwa cele główne wokół których skoncentrowane zostały cele strategiczne, a następnie działania priorytetowe. Obszary priorytetowe będą służyć realizacji wyznaczonych celów, do których powinny dążyć władze gminy oraz wszyscy zainteresowani jej rozwojem. Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji gminy oraz jej trwały wzrost gospodarczy.

II.2.1 Wizja i misja rozwoju Miasta i Gminy Staszów

Wizja i misja regionu to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, zaś codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja jest to wyobrażenie o przyszłym kształcie gminy, a także wytyczenie dróg jej osiągnięcia, natomiast misja określa główny kierunek rozwoju, którego osiągnięcie odbywa się za pomocą realizacji celów strategicznych.

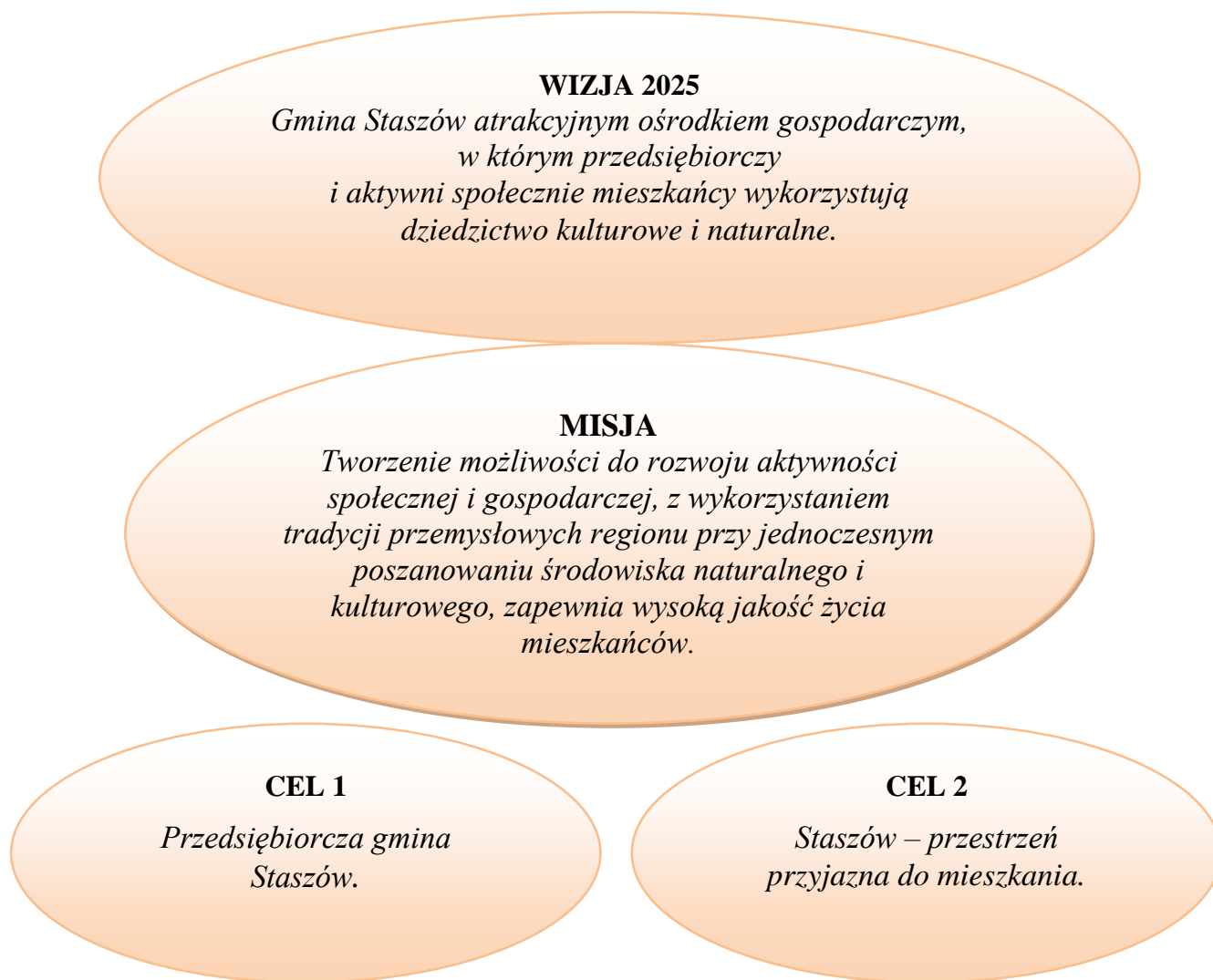
W wyniku przeprowadzonych analiz, oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele główne oraz pięć celów strategicznych. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania.

Wizja, misja oraz cele główne przedstawione zostały na schemacie 1.

Cele szczegółowe wraz z działaniami priorytetowymi oraz zadaniami im przyporządkowanymi zostały przedstawione w taki sposób, aby Miasto Staszów było motorem rozwoju dla całej gminy. Jeżeli ośrodek centralny będzie rozwijał się w szybkim tempie, będzie tym samym zapewniał odpowiednie standardy życia nie tylko dla mieszkańców miasta, ale również pozostałego obszaru gminy. Ośrodek centralny będzie źródłem miejsc pracy. Staszów powinien swoimi działaniami dążyć do bycia miastem inteligentnym, a więc ośrodkiem gospodarczym, kulturalnym i centrum życiowych interesów swoich mieszkańców. Staszów powinien wdrażać nowoczesne technologie i ekologiczne rozwiązania, a także w sprawny sposób wykorzystać lokalizację oraz posiadane zasoby, które mają przyciągnąć innowacyjnych przedsiębiorców, bogatych turystów oraz atrakcyjne wydarzenia. Staszów ma być miastem i gminą, w której chce się żyć. W osiągnięciu

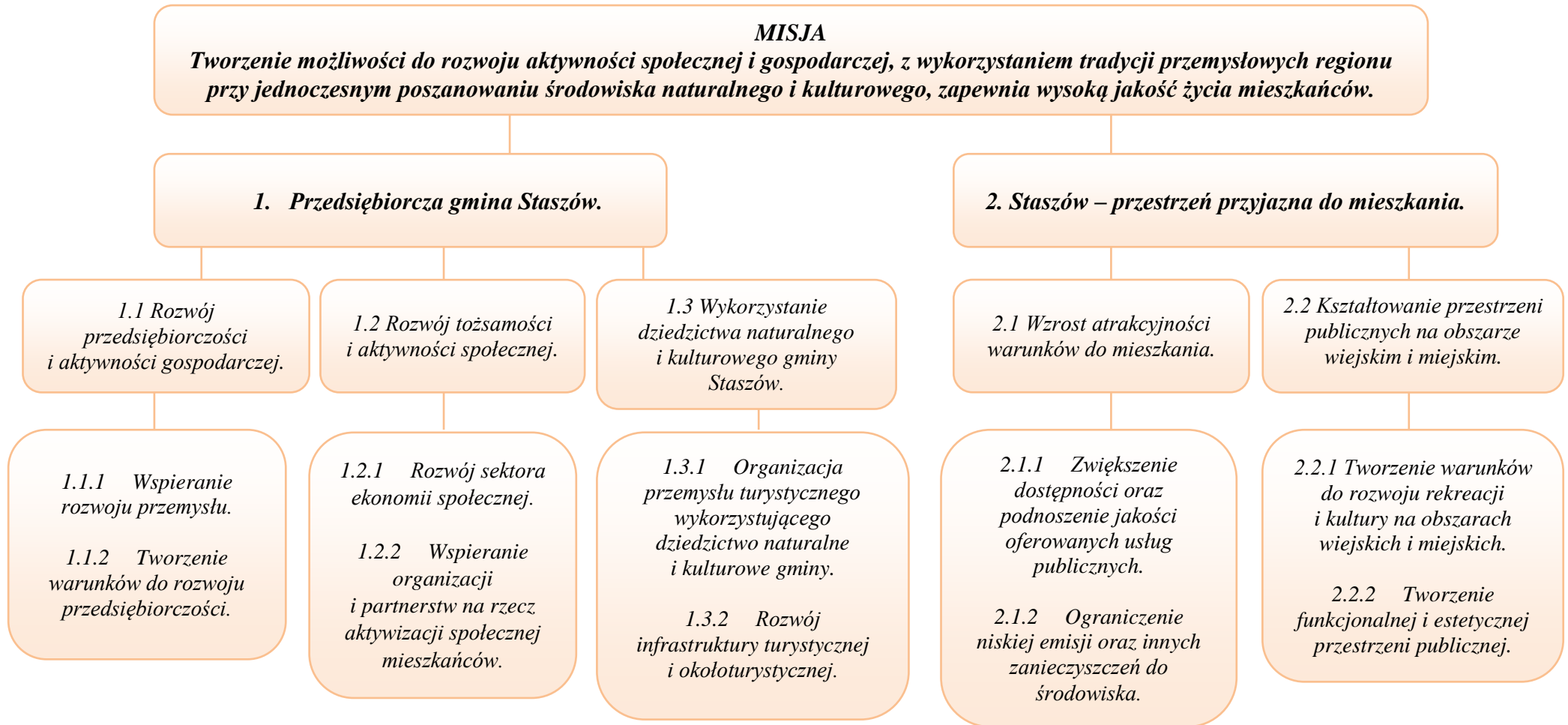
zamierzonych celów mają pomóc zaplanowane do realizacji na terenie gminy zadania. Zadanie te powinny przede wszystkim uwzględniać czynnik innowacyjności.

Schemat 1 Wizja, misja i cele główne Miasta i Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne

II.2.2 Cele szczegółowe i działania priorytetowe

Źródło: Opracowanie własne

Głównym zadaniem, jakie stoi przed władzami samorządowymi, jest ukształtowanie takiego wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny dla rozwoju gospodarczego, zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz rozwoju turystyki i rekreacji. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania. W realizacji różnego rodzaju projektów ma pomóc opracowana Strategia rozwoju, która zawiera harmonogram przyszłych zadań. Mają one przyczynić się do osiągnięcia przez Gminę Staszów stawianych sobie celów szczegółowych, a przez nie – celów głównych oraz Wizji 2025.

1. Przedsiębiorcza Gmina Staszów.

Cel szczegółowy 1.1. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej.

1.1.1 Wspieranie rozwoju przemysłu.

W Gminie Staszów przemysł opierał się na tradycjach górniczych, wydobywane tu surowce stanowiły podstawę rozwoju tego obszaru. Obok przemysłu wydobywczego funkcjonował przemysł szwalniczy. Obecnie, w wyniku restrukturyzacji, istnieje konieczność przekwalifikowania zawodowego mieszkańców. Tradycyjne rozwiązania przemysłowe powinny być zastępowane przez nowoczesne i innowacyjne, co wiąże się z podnoszeniem kwalifikacji pracowników. Gmina Staszów posiada predyspozycje do rozwoju przemysłu zielonej energii. Istnienie dużych obszarowo przestrzeni umożliwia powstawanie np. farm fotowoltaicznych, a odpowiednia infrastruktura energetyczna daje możliwość szybkiego ich podpięcia do sieci. Za inwestycjami w zieloną energię powinno pójść budownictwo pasywne. Nowe budynki, zarówno w sektorze gospodarki mieszkaniowej jak i związane z działalnością gospodarczą, powinny powstawać w systemie pasywnym. Odpowiednie działania dla stworzenia możliwości rozwoju przemysłu zostały już podjęte, rozpoczęto bowiem budowę terenów inwestycyjnych w postaci Staszowskiego Obszaru Gospodarczego, w którym pierwsze tereny mają zostać oddane do dyspozycji inwestorów już w 2015 roku. Pierwsza uruchomiona zostanie „Strefa A”, której obszar będzie wynosić blisko 15 ha, a cały Staszowski Obszar Gospodarczy to około 54 ha. Dla rozwoju obszaru gospodarczego ważne jest jego skomunikowanie z Miastem Staszów. Utworzenie regularnych połączeń między Staszowem a Grzybowa będzie w tym przypadku istotnym elementem funkcjonowania obszaru gospodarczego.

1.1.2 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

Aby na terenie Staszowa powstawały nowe przedsiębiorstwa, których funkcjonowanie wpłynie na wzrost gospodarczy regionu, muszą być stworzone konkurencyjne warunki dla ich funkcjonowania. Negatywne aspekty gospodarki przejawiające się poprzez niedostateczny poziom przedsiębiorczości (niska liczba podmiotów gospodarczych, niedobory źródeł finansowania dla mikro i małych firm) powinny spotkać się z aktywną polityką władz, zmierzającą do ograniczania ich negatywnego oddziaływania na długofalowy rozwój gospodarczy. Konieczne jest wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw celem ożywienia gospodarczego regionu. Planuje się utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości, w którym będą świadczone usługi doradcze dla rozpoczynających działalność, a także różnego rodzaju szkolenia. Wspierane będą działania w zakresie innowacyjnej gospodarki oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców. Ważnym czynnikiem wpływającym na osiągnięcie zakładanych celów jest wsparcie współdziałania instytucji otoczenia biznesu z przedsiębiorstwami. Muszą zaistnieć odpowiednie warunki do prowadzenia działalności, takie jak tereny inwestycyjne. Wszystkie działania zmierzające do pobudzenia rozwoju przedsiębiorczości powinny mieć odzwierciedlenie w kampaniach promujących lokalną gospodarkę oraz lokalne produkty. Dodatkowym czynnikiem, który powinien wpłynąć na zwiększone dochody gospodarstw domowych i budżetu gminy jest szersze wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego do tworzenia nowych działalności gospodarczych.

Dla rozwoju gospodarczego i społecznego Miasta i Gminy Staszów, kluczowe znaczenie ma jakość czynnika ludzkiego. Najmłodszy mieszkańcy gminy stanowią o jej przyszłości, dlatego ważne jest nakierowanie wsparcia na tę grupę społeczną. Dla młodzieży ważna jest możliwość znalezienia pracy po zakończeniu nauki szkolnej, dlatego istotne jest niwelowanie różnic w relacji: edukacja – rynek pracy, co w rezultacie może przyczynić się do lepszego przystosowania absolwentów do ulegającej ciągłym zmianom sytuacji na rynku pracy. Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zawodowemu, umożliwiających rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, będzie jednym z czynników zatrzymujących odpływ młodych ludzi z Gminy Staszów.

Cel szczegółowy 1.2 Rozwój tożsamości i aktywności społecznej.

1.2.1 Rozwój sektora ekonomii społecznej.

Ekonomia społeczna odgrywa kluczową rolę w społecznym rozwoju lokalnym, oparta jest na wartościach takich jak solidarność, partycypacja i samorządność. Ekonomia społeczna wykorzystując zasoby ludzkie działa komplementarnie do sektora prywatnego i publicznego, zapobiega wykluczeniu społecznemu oraz łagodzi napięcia społeczne. Wspomaga również proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki temu, iż przedsiębiorstwa społeczne mogą pełnić bardzo różnorodne funkcje, istnieje możliwość ich działania we wszystkich sektorach, a kluczowe znaczenie w ich funkcjonowaniu ma działanie na rzecz ludzi. Znaczenie ekonomii społecznej w dzisiejszych czasach jest ogromne, dlatego też ważne jest wspieranie tego sektora gospodarki, chociażby poprzez Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej, Centra i Kluby Integracji Społecznej. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości powinno być realizowane poprzez zapewnienie dostępu do preferencyjnych warunków, takich jak źródła kapitału, usługi doradcze czy szkoleniowe. Promowanie inicjatyw lokalnych może mieć miejsce poprzez organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Celem takich spotkań jest integracja społeczna w lokalnym środowisku oraz kreowanie tożsamości lokalnej. Podmioty sektora ekonomii społecznej mają możliwość działania na rzecz społeczności lokalnej, mogą prowadzić społeczne przedszkola i żłobki, domy pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. Ich działalność będzie mieć wpływ na jakość życia mieszkańców gminy.

1.2.2 Wspieranie organizacji i partnerstw na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców.

Ważnym elementem rozwoju jest promowanie demokracji lokalnej, odradzanie się aktywności środowisk lokalnych, a także wspieranie działań takich społeczności. Inicjatywy lokalne powinny mieć wpływ na samoorganizację małych społeczności. Poprzez przekazywane treści należy zwiększać identyfikację z miejscem urodzenia, zamieszkania oraz środowiskiem lokalnym. Więzy powinny być oparte na świadomości i pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, poszanowaniu praw i tradycji oraz rozwijaniu postaw tolerancji. Na wysoką jakość kapitału społecznego wpływa kształcenie oraz współpraca. Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania najważniejszych podmiotów funkcjonujących w sferze administracji, życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy edukacyjnego. Integracja społeczna jest podstawową

składową w procesie kształtowania społeczeństwa obywatelskiego. Organizacje pozarządowe powinny swoją działalność kierować na najmłodszą grupę społeczną. Promowanie inicjatyw lokalnych utworzonych np. w postaci centrów aktywności lokalnej, umożliwi organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, celem będzie integracja społeczna w lokalnym środowisku, a co za tym idzie – kreowanie tożsamości lokalnej. Mogą to być działania edukacyjne, kulturalne i wychowawcze, czy też zajęcia rekreacyjne i sportowe. Istnieje potrzeba wyrównywania szans edukacyjnych oraz motywowania do dalszego rozwoju i pracy na rzecz społeczności lokalnej poprzez wsparcie utalentowanych uczniów. Zagospodarowanie wolnego czasu młodzieży może odbywać się poprzez zajęcia sportowe, doksztalcanie oraz rozwijanie zainteresowań. Dla rozwoju lokalnego zasadnicze znaczenie ma kształtowanie cech związanych z patriotyzmem lokalnym, tolerancją i integracją społeczną. Należy wspomagać rozwój intelektualny, fizyczny, psychiczny i duchowy uczniów.

Cel szczegółowy 1.3 Wykorzystanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego Gminy Staszów.

1.3.1 Organizacja przemysłu turystycznego wykorzystującego dziedzictwo naturalne i kulturowe gminy.

Sektor turystyczny Gminy Staszów powinien bazować na potencjale jaki tworzy dziedzictwo kulturowe i naturalne. Turystyka musi opierać się na posiadanych przez gminę walorach naturalnych i kulturowych, jako podstawie dla swojego rozwoju. Rozwój działalności gospodarczych powinien bazować na potencjale, jaki posiada gmina. Aby przemysł turystyczny mógł się rozwijać, planowane jest organizowanie szkoleń w zakresie obsługi ruchu turystycznego. Budowanie turystycznej marki Staszowa jest jednym z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed gminą w najbliższych latach. Jednym ze sposobów wykorzystania dziedzictwa kulturowego i naturalnego będzie tworzenie wspólnych produktów turystycznych (np. tras tematycznych bazujących na rozpoznawalnych produktach, takich jak Pałac w Kurozwękach, Wiązownica Kolonia, Wiśniowa oraz Golejów), które będą uwzględniać potrzeby ochrony przyrody i kultury. Korzystnym dla rozwoju funkcji turystycznej Gminy Staszów będzie utworzenie sieciowego produktu turystycznego: Ekomuzeum wykorzystującego dziedzictwo naturalne i kulturowe jako podstawę swojego funkcjonowania. Ekomuzeum mogłoby działać pod egidą Muzeum Ziemi Staszowskiej, zrzeszającego atrakcje turystyczne, tj.: zabytki techniki, architektury, obiekty sakralne, gospodarstwa agroturystyczne, izby pamięci itp. (np. Kuźnia i Młyn w Staszowie, Pałac Kołłątaja). W drewnianym budynku szkoły w Wiązownicy Kolonii może powstać muzeum szkolnictwa wiejskiego.

1.3.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

Ważnym dla rozwoju regionu i zwiększenia liczby turystów jest stworzenie odpowiedniej bazy technicznej na potrzeby usług turystycznych. Racjonalne wykorzystanie zasobów cennych przyrodniczo dla rozwoju przemysłu czasu wolnego przyniesie korzystne efekty zarówno środowiskowe, jak i ekonomiczne oraz wpłynie na zrównoważony rozwój Staszowa. Oferta turystyczna i rekreacyjna musi być bardziej atrakcyjna (zarówno dla wewnętrznych i zewnętrznych odbiorców), aby zapewnić wysoką i trwałą renomę w sferze turystyki. Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych mieszkańców, ich chęci do prowadzenia aktywnego stylu życia oraz tworzenia miejsc pracy związanych z realizacją usług turystycznych. Ważnym elementem infrastruktury okołoturystycznej powinny być ścieżki rowerowe, utworzenie szlaku jezior krasowych jako elementu turystycznego Golejowa, a także rozwój unikatowego produktu turystycznego, jakim jest Pałac w Kurozwękach. Korzystne dla rozwoju branży turystycznej na terenie Miasta i Gminy Staszów może stać się wykorzystanie i rozbudowa bazy sportowej i sportowo-rekreacyjnej w celu utworzenia oferty aktywnego wypoczynku i umożliwienia organizacji obozów czy zgrupowań sportowych. Ważnym elementem rozwoju sektora turystyki jest zagospodarowanie posiadanej infrastruktury. Jednym z obiektów, który może być wykorzystany w tym celu jest budynek byłego Ratusza. Jego odnowa umożliwiłaby ulokowanie w nim m.in. siedziby Muzeum Ziemi Staszowskiej, galerii wystawienniczej oraz Centrum Informacji Turystycznej. Jednym z elementów promocji turystyki powinno być stworzenie odpowiedniej bazy komunikacyjnej, a mianowicie uruchomienie regularnych połączeń komunikacji miejskiej pomiędzy miejscowościami o znaczeniu ponadregionalnym, do markowych produktów turystycznych. Utworzenie centrum przesiadkowego w Staszowie, przy wykorzystaniu do transportu niskoemisyjnego taboru, nie tylko przyczyni się do dotarcia większej liczby osób do atrakcji turystycznych, ale również będzie miało pozytywny wpływ na ograniczenie niskiej emisji.

2. Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania.

Cel szczegółowy 2.1 Wzrost atrakcyjności warunków do mieszkania.

2.1.1 Zwiększenie dostępności oraz podnoszenie jakości oferowanych usług publicznych.

Wysoki standard usług publicznych jest istotny dla każdego obecnego i przyszłego mieszkańca gminy. Obszar miejski gminy rozwija się szybciej oraz zapewnia lepsze warunki

do życia, niż obszar wiejski. Ważne jest łagodzenie tych dysproporcji i tworzenie dobrych warunków życiowego startu dla dzieci i młodzieży. Wymaga to stałego podwyższania poziomu świadczonych przez gminę usług publicznych. Wysoki standard usług będzie nie tylko podnosił średni poziom życia mieszkańców, ale także wpływał na wizerunek gminy jako zharmonizowanego i spójnego środowiska społecznego. Panująca w gminie, jak i w województwie, tendencja starzejącego się społeczeństwa, powoduje większy nacisk na świadczenie usług skierowanych do tej grupy osób. Władze lokalne muszą również zwrócić szczególną uwagę na stałą poprawę standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży (przedszkola, szkoły, profilaktyka zdrowotna, usługi kulturalne i sportowe). Ponadto wsparciem powinna być objęta grupa osób wykluczonych społecznie (mieszkania komunalne, pomoc społeczna, publiczna ochrona zdrowia). Należy zwrócić uwagę na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Wyższe poczucie bezpieczeństwa można osiągnąć poprzez montaż kamer monitoringu czy poprawę oświetlenia miejsc publicznych, przebudowę dróg, wytyczenie chodników oraz wyposażanie jednostek bezpieczeństwa publicznego w odpowiedni sprzęt, w tym jednostek OSP i straży miejskiej. Władze gminy będą wdrażać działania mające na celu rozpoznanie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie działalności samorządu. Systematyczna poprawa jakości zarządzania i obsługi mieszkańców będzie odbywać się między innymi poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu publicznym gminy. Ponadto systemy infrastruktury technicznej są istotnym czynnikiem zapewnienia odpowiednich warunków życia oraz zaspokojenia elementarnych potrzeb mieszkańców.

2.1.2 Ograniczenie niskiej emisji oraz innych zanieczyszczeń do środowiska.

Środowisko przyrodnicze jest istotnym walorem gminy. Wolor ten wymaga działań zarówno w kierunku jego zachowania, jak i ochrony. Ochrona środowiska naturalnego powinna polegać przede wszystkim na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń. Dążenie do osiągnięcia wyższych standardów ochrony środowiska powinno być priorytetem w tej dziedzinie. Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej oraz przeprowadzenie w budynkach termomodernizacji przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń. Jednym ze sposobów ograniczenia niskiej emisji będzie wspieranie budownictwa pasywnego. Innym istotnym elementem, który ograniczy zanieczyszczenie, będzie redukcja ruchu tranzytowego poprzez budowę obwodnicy Miasta Staszowa oraz wspieranie działalności przedsiębiorstw w zakresie produkcji energii z zastosowaniem

odnawialnych źródeł energii. Należy kontynuować podjęte działania w zakresie poprawy środowiska naturalnego, takie jak budowa Zakładu Gospodarki Komunalnej w Rzędowie czy wymiana źródeł ciepła w budownictwie wielorodzinnym, gdyż przyczynią się one do zmniejszenia wprowadzanych do atmosfery zanieczyszczeń.

Cel szczegółowy 2.2 Kształtowanie przestrzeni publicznych na obszarze wiejskim i miejskim.

2.2.1 Tworzenie warunków do rozwoju rekreacji i kultury na obszarach wiejskich i miejskich.

Znaczną część gminy stanowi obszar wiejski, dlatego też konieczne jest stwarzanie odpowiednich warunków do rozwoju różnych dziedzin życia na tym obszarze. Przy rozwoju obszarów wiejskich istotną rolę będą odgrywały inicjatywy lokalne, to właśnie społeczność będzie motorem do ich rozwoju. Rozwój na obszarach wiejskich powinien wpłynąć pozytywnie na wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej. Wsparcie powinno być kierowane na poprawę warunków rekreacyjnych i kulturalnych.

2.2.2 Tworzenie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej.

Przestrzeń publiczna powinna być nie tylko funkcjonalna, ale i estetyczna. Dobrze zagospodarowana decyduje o konkurencyjności gminy, stanowi jej swoistą wizytówkę. Przestrzeń publiczna to obraz wartości wyznawanych przez lokalną społeczność. Jakość przestrzeni publicznej przekłada się na jakość życia mieszkańców, jest też podstawą budowania wizerunku. Przestrzeń publiczna jest przedłużeniem przestrzeni prywatnej, którą stanowią ogrody, domy, podwórka, dlatego też przestrzeń publiczna musi bazować na porozumieniu między jednostkami administracji publicznej, a społecznością. Jednostki te powinny decydować o wspólnym wizerunku gminy. Należy podjąć działania mające na celu uregulowanie prawne w zakresie estetyki przestrzeni publicznej. Powinny zostać w odpowiedni sposób zagospodarowane nieużytki miejskie, skwery czy zieleńce, przestrzenie wokół szkół oraz place zabaw. Ważnym elementem dla mieszkańców, rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawy estetyki przestrzeni publicznej będzie dokonanie rewitalizacji centrum Staszowa. Rewitalizacja powinna być kompleksowym przedsięwzięciem łączącym strefę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową – musi być prowadzona we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Rewitalizacja centrum Staszowa będzie polegać m.in. na remoncie i modernizacji zabytkowego Ratusza i nadaniu mu nowych funkcji turystycznych

oraz kulturalno-społecznych, likwidacji barier architektoniczno-urbanistycznych, wymianie infrastruktury technicznej, pobudzeniu aktywności gospodarczej, czy też przebudowie układu komunikacyjnego, co zwiększy bezpieczeństwo w centrum miasta.

II.2.3 Przykładowe zadania w ramach poszczególnych działań priorytetowych

Poniżej, w tabelach od 3-7, zaprezentowane zostały zadania do realizacji w ramach przyjętych celów szczegółowych.

Tabela 3 Cel szczegółowy 1.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej	
<i>Cel główny 1 Przedsiębiorcza Gmina Staszów</i>	
<i>Cel szczegółowy 1.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej</i>	
<i>Działanie priorytetowe 1.1.1 Wspieranie rozwoju przemysłu</i>	
Zadania:	
1.1.1.1 Wspieranie przemysłu szwalniczego oraz przemysłu odnawialnych źródeł energii.	
1.1.1.2 Przekwalifikowanie mieszkańców pod potrzeby rynku pracy.	
1.1.1.3 Wdrażanie nowoczesnych i zgodnych z potrzebami metod i kierunków kształcenia w zakresie szkolnictwa zawodowego.	
1.1.1.4 Tworzenie terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego i włączenie ich do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.	
<i>Działanie priorytetowe 1.1.2 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</i>	
Zadania:	
1.1.2.1 Organizowanie obszarów kumulacji usług i handlu.	
1.1.2.2 Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości.	
1.1.2.3 Utworzenie Centrum Biznesu i Innowacji.	
1.1.2.4 Wzmacnianie roli instytucji okołobiznesowych pełniących funkcje doradcze dla sektora MŚP.	
1.1.2.5 Tworzenie możliwości dla młodych i aktywnych.	
1.1.2.6 Wspieranie inwestycji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz technologie informacyjno-komunikacyjne.	
1.1.2.7 Wykorzystanie lokalnych zasobów do stworzenia korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości.	
1.1.2.8 Wspieranie rozwoju młodych talentów.	
1.1.2.9 Utworzenie Lokalnej Agencji Rozwoju Regionalnego.	

Tabela 4 Cel szczegółowy 1.2 Rozwój tożsamości i aktywności społecznej	
<i>Cel główny 1. Przedsiębiorcza Gmina Staszów</i>	
<i>Cel szczegółowy 1.2 Rozwój tożsamości i aktywności społecznej</i>	
<i>Działanie priorytetowe 1.2.1 Rozwój sektora ekonomii społecznej</i>	
Zadania:	
1.2.1.1 Wspieranie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwałkach.	
1.2.1.2 Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej.	
1.2.1.3 Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrum Integracji Społecznej w Staszowie oraz organizacja Klubu Integracji Społecznej dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją.	

Działanie priorytetowe 1.2.2 Wspieranie organizacji i partnerstw na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców

Zadania:

- 1.2.2.1 Wspieranie inicjatyw lokalnych.
- 1.2.2.2 Wspieranie samoorganizacji i samorozwoju mieszkańców.
- 1.2.2.3 Wspieranie działań budujących tożsamość mieszkańców gminy.
- 1.2.2.4 Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych.
- 1.2.2.5 Angażowanie młodzieży w życie publiczne.
- 1.2.2.6 Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.
- 1.2.2.7 Wspieranie systemu kształcenia i szkoleń podnoszących kwalifikacje i kompetencje mieszkańców.
- 1.2.2.8 Wsparcie organizacji zrzeszających osoby w wieku senioralnym, w tym „Uniwersytetu Trzeciego Wieku” oraz inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych tej grupy wiekowej.

Tabela 5 Wykorzystanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego Gminy Staszów

Cel główny 1. Przedsiębiorcza Gmina Staszów

Cel szczegółowy 1.3 Wykorzystanie Dziedzictwa naturalnego i kulturowego Gminy Staszów

Działanie priorytetowe 1.3.1 Organizacja przemysłu turystycznego wykorzystującego dziedzictwo naturalne i kulturowe gminy

Zadania:

- 1.3.1.1 Wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług prozdrowotnych.
- 1.3.1.2 Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.
- 1.3.1.3 Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy.
- 1.3.1.4 Utworzenie Ekomuzeum dziedzictwa Staszowa.
- 1.3.1.5 Budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina.
- 1.3.1.6 Wspieranie budowy ponadregionalnych markowych produktów turystycznych: m.in. miejscowości Kurozwęki, Wiązownica Kolonia, Wiśniowa oraz Golejów.

Działanie priorytetowe 1.3.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej

Zadania:

- 1.3.2.1 Wdrożenie spójnego systemu informacji turystycznej.
- 1.3.2.2 Tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych.
- 1.3.2.3 Uruchomienie systemu rowerów gminnych.
- 1.3.2.4 Utworzenie ponadregionalnego produktu turystycznego w budynku byłego Ratusza.
- 1.3.2.5 Utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów-Chańcza-Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo.
- 1.3.2.6 Utworzenie systemu komunikacji miejskiej.

Tabela 6 Cel szczegółowy 2.1 Wzrost atrakcyjności warunków do mieszkania

Cel główny 2 Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania

Cel szczegółowy 2.1 Wzrost atrakcyjności warunków do mieszkania

Działanie priorytetowe 2.1.1 Zwiększenie dostępności oraz podnoszenie jakości oferowanych usług publicznych

Zadania:

- 2.1.1.1 Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- 2.1.1.2 Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.
- 2.1.1.3 Zapewnienie dzieciom miejsc w żłobkach i przedszkolach.

2.1.1.4 Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.
2.1.1.5 Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.
2.1.1.6 Unowocześnienie działalności edukacyjno-wychowawczej placówek oświatowych.
<i>Działanie priorytetowe 2.1.2 Ograniczenie niskiej emisji oraz innych zanieczyszczeń do środowiska.</i>
Zadania:
2.1.2.1 Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.
2.1.2.2 Wsparcie budowy obwodnicy Staszowa.
2.1.2.3 Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej.
2.1.2.4 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa wielorodzinnego wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii.

Tabela 7 Cel szczegółowy 2.2 Kształtowanie przestrzeni publicznych na obszarze wiejskim i miejskim

Cel główny2 Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania

Cel szczegółowy 2.2 Kształtowanie przestrzeni publicznych na obszarze wiejskim i miejskim

Działanie priorytetowe 2.2.1 Tworzenie warunków do rozwoju rekreacji i kultury na obszarach wiejskich i miejskich

Zadania:

- 2.2.1.1 Wspieranie inicjatyw lokalnych o charakterze kulturowym.
- 2.2.1.2 Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności.
- 2.2.1.3 Kształtowanie publicznych miejsc spotkań.

Działanie priorytetowe 2.2.2 Tworzenie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej.

Zadania:

- 2.2.2.1 Rewitalizacja centrum Staszowa.
- 2.2.2.2 Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych.
- 2.2.2.3 Tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.
- 2.2.2.4 Zagospodarowanie obiektów i terenów miejskich na cele publiczne z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
- 2.2.2.5 Organizacja systemu parkowania w Staszowie.
- 2.2.2.6 Rozwój obiektów i terenów sportowych i sportowo-rekreacyjnych.
- 2.2.2.7 Tworzenie warunków do rozwoju kultury m.in. poprzez wspieranie rozwoju obiektów kulturalnych.

II.3. Powiązania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów z innymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym i regionalnym oraz założenia UE we wspieraniu rozwoju regionalnego

W ramach Strategii będą realizowane cele główne i szczegółowe wpisujące się w strategiczne dokumenty kraju i województwa. Wykaz dokumentów strategicznych zamieszczono w tabeli 8.

Tabela 8 Wykaz dokumentów strategicznych

Lp.	Program	Misja/Cel/Priorytet/Działanie ⁶
1.	Strategia Europa 2020	<p>Cel główny 1: Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych imigrantów.</p> <p>Cel główny 3: Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%. Unia Europejska zdecydowana jest podjąć decyzję o osiągnięciu do 2020 roku 30-procentowej redukcji emisji w porównaniu z poziomami z 1990 r., o ile inne kraje rozwinięte zobowiążą się do porównywalnych redukcji emisji, a kraje rozwijające się wniosą wkład na miarę swoich zobowiązań i możliwości.</p> <p>Cel główny 4: Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</p> <p>Cel główny 5: Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</p>
2.	Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo. Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela. I.3.2. Rozwój kapitału społecznego.</p> <p>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki. II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej. Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki. II.3.2. Podwyższenie stopnia komercjalizacji badań. II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej. II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych. II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami. II.6.4. Poprawa stanu środowiska. II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.</p> <p>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.</p>

⁶ Zapisy w tabeli przytoczono w niezmienionej formie.

3.	Koncepcja przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.</p> <p>2.2. Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaganie rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału dla specjalizacji terytorialnej.</p> <p>2.2.4. Wspomaganie rozwoju specjalizacji terytorialnej.</p> <p>Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.</p> <p>3.1. Poprawa dostępności polskich miast i regionów.</p> <p>3.1.3. Poprawa dostępności ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich.</p> <p>Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.</p> <p>4.6. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.</p>
4.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie	<p>Cel 1 Wzmocnienie wzrostu konkurencyjności rozwoju regionów.</p> <p>1.2.2 Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych.</p> <p>1.2.3 Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich.</p> <p>1.3.1 Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego.</p> <p>1.3.3 Zwiększanie możliwości wprowadzania rozwiązań innowacyjnych przez przedsiębiorstwa i instytucje regionalne.</p> <p>1.3.4 Wspieranie rozwoju Instytucji Otoczenia Biznesu.</p> <p>1.3.5 Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne.</p> <p>1.3.6 Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.</p> <p>2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.</p>
5.	Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<p>Cel strategiczny 1: Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego.</p> <p>Cel strategiczny 2: Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy.</p> <p>Cel strategiczny 3: Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP.</p> <p>Cel strategiczny 7: Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.</p>
6.	Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	<p>Cel strategiczny 1: Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej.</p> <p>1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w regionie.</p> <p>Cel strategiczny 2: Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu.</p> <p>2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego – czyli rynkowa gra zespołowa.</p> <p>2.5 Specjalizacje przyszłości, czyli rozwój branż, które zostaną zidentyfikowane jako rzeczywiście perspektywiczne.</p> <p>Cel strategiczny 3: Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki.</p> <p>3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego, czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości.</p> <p>3.2 Usprawnianie i rozwój Regionalnego Systemu Innowacji, czyli potrzeba wzmocnienia istniejącego fundamentu dla przepływu i wykorzystania wiedzy.</p> <p>3.3 Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości, w tym przede wszystkim sektora MŚP, czyli dla podmiotów, które finalnie decydują o innowacyjności.</p> <p>Cel strategiczny 5: Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich.</p> <p>5.1 Rozwój usług publicznych.</p> <p>Cel strategiczny 6: Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu.</p> <p>6.1 Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce.</p> <p>6.4 Ochrona cennych zasobów przyrodniczych.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskazanych w tabeli 8 dokumentów strategicznych

Tabela 9 Matryca zależności pomiędzy celami Strategii a dokumentami regionalnymi

Dokument	Cele główne		
	Cel 1 Przedsiębiorcza Gmina Staszów	Cel 2 Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania	
Strategia badań i innowacyjności (rsi3) Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014–2020+	<i>Inteligentne specjalizacje</i>		
	Przemysł metalowo –odlewniczy	–	–
	Zasobooszczędne budownictwo	X	X
	Nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo spożywcze	–	–
	Turystyka zdrowotna i prozdrowotna	X	–
	<i>Specjalizacje horyzontalne</i>		
	Technologie informacyjno –telekomunikacyjne	X	X
	Branża targowo- kongresowa	–	–
	Zrównoważony rozwój energetyczny	X	X
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 – wersja 5.0	<i>Obszary strategicznej interwencji</i>		
	Obszar Gór Świętokrzyskich	–	–
	Obszar uzdrowiskowy	–	–
	Obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych	–	X
	Obszary funkcjonalne miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze	–	–
	Obszar funkcjonalny Kielc - realizacja w ramach ZIT	–	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Badań i Innowacyjności (RSI3) – Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014–2020+ (styczeń 2014) oraz RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 – wersja 5.0 (grudzień 2014)

II.4. Źródła finansowania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii oraz harmonogram ich realizacji

Działania zawarte w Strategii będą finansowane przez różne podmioty. W tabeli 10 przedstawione zostały potencjalne źródła finansowania zadań zaplanowanych do realizacji w ramach opracowanej Strategii. Wskazano priorytety inwestycyjne (określone na okres programowania UE 2014–2020), w ramach których można uzyskać wsparcie finansowe dla zawartych w Strategii zadań.

Tabela 10 Możliwość finansowania zadań wskazanych w Strategii

LP.	Nazwa zadania	Priorytet inwestycyjny/inne ⁷	Program operacyjny/inne
1.1.1.1	Wspieranie przemysłu szwalniczego oraz przemysłu odnawialnych źródeł energii.	<p>Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój/w zależności od rodzaju działań.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 4.a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 4.b: Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.</p>	RPO WŚ 2014–2020
1.1.1.2	Przekwalifikowanie mieszkańców pod potrzeby rynku pracy.	<p>Priorytet inwestycyjny 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się/w zależności od rodzaju działań.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji/w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020

⁷ Nazwy Priorytetów inwestycyjnych w ramach poszczególnych Programów Operacyjnych przytoczono w niezmienionej formie.

1.1.1.3	Wdrażanie nowoczesnych i zgodnych z potrzebami metod i kierunków kształcenia w zakresie szkolnictwa zawodowego.	Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	RPO WŚ 2014–2020
1.1.1.4	Tworzenie terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego i włączenie ich do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.	Priorytet inwestycyjny 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	RPO WŚ 2014–2020
1.1.2.1	Organizowanie obszarów kumulacji usług i handlu.	Priorytet inwestycyjny 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.	RPO WŚ 2014–2020
1.1.2.2	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości.	Priorytet inwestycyjny 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości/ w zależności od działań.	RPO WŚ 2014–2020
1.1.2.3	Utworzenie Centrum Biznesu i Innowacji.	Priorytet inwestycyjny 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości/w zależności od rodzaju działań. Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia. Priorytet inwestycyjny 11i: Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia/ w zależności od działań.	RPO WŚ 2014–2020 (PI 3a, PI 9v) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 11i)
1.1.2.4	Wzmacnianie roli instytucji okołobiznesowych pełniących funkcje doradcze dla sektora MŚP.	Priorytet inwestycyjny 3b: Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia. Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.	RPO WŚ 2014–2020
1.1.2.5	Tworzenie możliwości dla młodych i aktywnych.	Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu	

		kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia/w zależności od rodzaju działań. Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	RPO WŚ 2014–2020
1.1.2.6	Wspieranie inwestycji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz technologie informacyjno-komunikacyjne.	Priorytet inwestycyjny 4.a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Priorytet inwestycyjny 4.b: Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach. Priorytet inwestycyjny 4.e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu/w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
1.1.2.7	Wykorzystanie lokalnych zasobów do stworzenia korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości.	Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój. Środki własne/inne.	RPO WŚ 2014–2020/ Środki własne/inne
1.1.2.8	Wsparcie rozwoju młodych talentów.	W zależności od rodzaju działań. Priorytet inwestycyjny 8ii: Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się, ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży. Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia/w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020 (PI 10a, PI 10i) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 8ii, PI 10i)

		Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.	
1.1.2.9	Utworzenie Lokalnej Agencji Rozwoju Regionalnego.	Środki własne/inne.	Środki własne/inne
1.2.1.1	Wspieranie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwękach.	<p>Priorytet inwestycyjny 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.</p>	RPO WŚ 2014–2020
1.2.1.2	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej.	<p>Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.</p>	RPO WŚ 2014–2020 (PI 9b, PI 9i, PI 9v) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 9i, PI 9v)
1.2.1.3	Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrum Integracji Społecznej w Staszowie oraz organizacja Klubu Integracji Społecznej dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją.	<p>Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.</p>	RPO WŚ 2014–2020 (PI 9b, PI 9i, PI 9iv, PI 9v) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 9i, PI 9iv, PI 9v)

1.2.2.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych.	<p>Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.</p>	RPO WP 2014–2020
1.2.2.2	Wspieranie samoorganizacji i samorozwoju mieszkańców.	<p>Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji/w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020
1.2.2.3	Wspieranie działań budujących tożsamość mieszkańców gminy.	Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.	RPO WŚ 2014–2020
1.2.2.4	Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych.	Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia/w zależności od rodzaju działań/podmioty ES.	RPO WŚ 2014–2020 PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020
1.2.2.5	Angażowanie młodzieży w życie publiczne.	Środki własne/inne.	RPO WŚ 2014–2020
1.2.2.6	Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.	<p>Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia/w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020 (PI 9b, PI 9v) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 8vi, PI 9v)

1.2.2.7	Wspieranie systemu kształcenia i szkoleń podnoszących kwalifikacje i kompetencje mieszkańców.	<p>Priorytet inwestycyjny 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.</p>	RPO WŚ 2014–2020
1.2.2.8	Wsparcie organizacji zrzeszających osoby w wieku senioralnym, w tym „Uniwersytetu Trzeciego Wieku” oraz inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych tej grupy wiekowej.	<p>Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia/w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020 (PI 9b, PI 9v) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 8vi, PI 9v)
1.3.1.1	Wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług prozdrowotnych.	Priorytet inwestycyjny 3c: Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.	RPO WŚ 2014–2020
1.3.1.2	Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.	<p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój/w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020
1.3.1.3	Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy.	<p>Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych</p>	RPO WŚ 2014–2020

		<p>zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia/w zależności od rodzaju działań.</p>	
1.3.1.4	Utworzenie Ekomuzeum dziedzictwa Staszowa.	<p>Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020
1.3.1.5	Budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna -Kopanina.	<p>Priorytet inwestycyjny 5b: Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami/środki własne.</p>	RPO WŚ 2014–2020/ Środki własne/inne
1.3.1.6	Wspieranie budowy ponadregionalnych markowych produktów turystycznych: m.in. miejscowości Kurozwęki, Wiązownica Kolonia, Wiśniowa oraz Golejów.	<p>Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego/w zależności od rodzaju działań.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.</p>	RPO WŚ 2014–2020/ Środki własne/inne
1.3.2.1	Wdrożenie spójnego systemu informacji turystycznej.	<p>Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój.</p>	RPO WŚ 2014–2020

1.3.2.2	Tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych.	Priorytet inwestycyjny 6d: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę/w zależność od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
1.3.2.3	Uruchomienie systemu rowerów gminnych.	Priorytet inwestycyjny 4.e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu/ w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
1.3.2.4	Utworzenie ponadregionalnego produktu turystycznego w budynku byłego Ratusza.	Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój. Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.	RPO WŚ 2014–2020
1.3.2.5	Utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów-Chańcza-Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo.	Priorytet inwestycyjny 4.e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu/ w zależności od rodzaju działań. Priorytet inwestycyjny 6d: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program "Natura 2000" i zieloną infrastrukturę/środki własne.	RPO WŚ 2014–2020
1.3.2.6	Utworzenie systemu komunikacji miejskiej.	Priorytet inwestycyjny 4e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu/ w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
2.1.1.1	Poprawa bezpieczeństwa publicznego.	Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań/środki własne/inne.	RPO WŚ 2014–2020 Środki własne/inne/ w zależności od

			rodzaju działań
2.1.1.2	Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.	<p>Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia, umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.</p>	RPO WŚ 2014–2020
2.1.1.3	Zapewnienie dzieciom miejsc w żłobkach i przedszkolach.	<p>Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia, umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia/środki własne.</p>	RPO WŚ 2014–2020
2.1.1.4	Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.	<p>Priorytet inwestycyjny 2c: Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 11i: Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia/ w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020 (PI 2c) PO Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020 (PI 11i) PO Polska Cyfrowa 2014–2020 (PI 2c)
2.1.1.5	Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.	<p>Priorytet inwestycyjny 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.</p>	RPO WŚ 2014–2020

2.1.1.6	Unowocześnienie działalności edukacyjno-wychowawczej placówek oświatowych.	<p>Priorytet inwestycyjny 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 10a: Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.</p>	RPO WŚ 2014–2020
2.1.2.1	Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.	<p>Priorytet inwestycyjny 4.a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 4.b: Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 4.e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu/ w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020
2.1.2.2	Wsparcie budowy obwodnicy Staszowa.	<p>Priorytet inwestycyjny 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.</p>	RPO WŚ 2014–2020 PO Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
2.1.2.3	Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej.	<p>Priorytet inwestycyjny 6b: Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie/w zależności od rodzaju działań.</p>	RPO WŚ 2014–2020
2.1.2.4	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa wielorodzinnego wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii.	<p>Priorytet inwestycyjny 4.c: Wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym.</p> <p>Priorytet inwestycyjny 4.iii.: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.</p>	RPO WŚ 2014–2020 (PI 4.c, PI 9b) PO Infrastruktura i Środowisko

		Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań.	2014–2020 (PI 4.iii.)
2.2.1.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych o charakterze kulturowym.	Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój. Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań. Priorytet inwestycyjny 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia/w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
2.2.1.2	Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności.	Środki własne/inne w zależności od rodzaju działań.	Środki własne/ inne/ w zależności od rodzaju działań
2.2.1.3	Kształtowanie publicznych miejsc spotkań.	Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
2.2.2.1	Rewitalizacja centrum Staszowa.	Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
2.2.2.2	Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych.	Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
2.2.2.3	Tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.	Środki własne.	Środki własne/ inne

2.2.2.4	Zagospodarowanie obiektów i terenów miejskich na cele publiczne z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.	Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020
2.2.2.5	Organizacja systemu parkowania w Staszowie.	Priorytet inwestycyjny 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich/ w zależności od rodzaju działań/ środki własne.	RPO WŚ 2014–2020 Środki własne/ inne/ w zależności od rodzaju działań
2.2.2.6	Rozwój obiektów i terenów sportowych i sportowo-rekreacyjnych.	Priorytet inwestycyjny 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój/w zależności od rodzaju działań/środki własne.	RPO WŚ 2014–2020 Środki własne/inne/ w zależności od rodzaju działań
2.2.2.7	Tworzenie warunków do rozwoju kultury m.in. poprzez wspieranie rozwoju obiektów kulturalnych.	Priorytet inwestycyjny 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego/ w zależności od rodzaju działań.	RPO WŚ 2014–2020 Środki własne/inne/ w zależności od rodzaju działań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programów Operacyjnych na lata 2014-2020: Infrastruktura i Środowisko (16 grudnia 2014 r.), Wiedza Edukacja Rozwój (17 grudnia 2014 r.), Polska Cyfrowa (5 grudnia 2014 r.) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 – wersja 5.0. (grudzień 2014 r.)

Tabela 11 Harmonogram realizacji zadań zaplanowanych w Strategii

LP.	Nazwa zadania	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1.1.1	Wspieranie przemysłu szwalniczego oraz przemysłu odnawialnych źródeł energii.											
1.1.1.2	Przekwalifikowanie mieszkańców pod potrzeby rynku pracy.											
1.1.1.3	Wdrażanie nowoczesnych i zgodnych z potrzebami metod i kierunków kształcenia w zakresie szkolnictwa zawodowego.											
1.1.1.4	Tworzenie terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego i włączenie ich do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.											

1.1.2.1	Organizowanie obszarów kumulacji usług i handlu.												
1.1.2.2	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości.												
1.1.2.3	Utworzenie Centrum Biznesu i Innowacji.												
1.1.2.4	Wzmacnianie roli instytucji okołobiznesowych pełniących funkcje doradcze dla sektora MŚP.												
1.1.2.5	Tworzenie możliwości dla młodych i aktywnych.												
1.1.2.6	Wspieranie inwestycji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz technologie informacyjno-komunikacyjne.												
1.1.2.7	Wykorzystanie lokalnych zasobów do stworzenia korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości.												
1.1.2.8	Wsparcie rozwoju młodych talentów.												
1.1.2.9	Utworzenie Lokalnej Agencji Rozwoju Regionalnego.												
1.2.1.1	Wspieranie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwękach.												
1.2.1.2	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej.												
1.2.1.3	Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrum Integracji Społecznej w Staszowie oraz organizacja Klubu Integracji Społecznej dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją.												
1.2.2.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych.												
1.2.2.2	Wspieranie samoorganizacji i samorozwoju mieszkańców.												
1.2.2.3	Wspieranie działań budujących tożsamość mieszkańców gminy.												
1.2.2.4	Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych.												
1.2.2.5	Angażowanie młodzieży w życie publiczne.												
1.2.2.6	Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.												

1.2.2.7	Wspieranie systemu kształcenia i szkoleń podnoszących kwalifikacje i kompetencje mieszkańców.												
1.2.2.8	Wsparcie organizacji zrzeszających osoby w wieku senioralnym, w tym „Uniwersytetu Trzeciego Wieku” oraz inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych tej grupy wiekowej.												
1.3.1.1	Wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług prozdrowotnych.												
1.3.1.2	Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.												
1.3.1.3	Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy.												
1.3.1.4	Utworzenie Ekomuzeum dziedzictwa Staszowa.												
1.3.1.5	Budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina.												
1.3.1.6	Wspieranie budowy ponadregionalnych markowych produktów turystycznych: m.in. miejscowości Kurozwęki, Wiązownica Kolonia, Wiśniowa oraz Golejów.												
1.3.2.1	Wdrożenie spójnego systemu informacji turystycznej.												
1.3.2.2	Tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych.												
1.3.2.3	Uruchomienie systemu rowerów gminnych.												
1.3.2.4	Utworzenie ponadregionalnego produktu turystycznego w budynku byłego Ratusza.												
1.3.2.5	Utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów-Chańcza-Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo.												
1.3.2.6	Utworzenie systemu komunikacji miejskiej.												
2.1.1.1	Poprawa bezpieczeństwa publicznego.												
2.1.1.2	Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.												
2.1.1.3	Zapewnienie dzieciom miejsc w żłobkach i przedszkolach.												

2.1.1.4	Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.												
2.1.1.5	Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.												
2.1.1.6	Unowocześnienie działalności edukacyjno-wychowawczej placówek oświatowych.												
2.1.2.1	Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.												
2.1.2.2	Wsparcie budowy obwodnicy Staszowa.												
2.1.2.3	Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej.												
2.1.2.4	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa wielorodzinnego wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii.												
2.2.1.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych o charakterze kulturowym.												
2.2.1.2	Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności.												
2.2.1.3	Kształtowanie publicznych miejsc spotkań.												
2.2.2.1	Rewitalizacja centrum Staszowa.												
2.2.2.2	Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych.												
2.2.2.3	Tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.												
2.2.2.4	Zagospodarowanie obiektów i terenów miejskich na cele publiczne z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.												
2.2.2.5	Organizacja systemu parkowania w Staszowie.												
2.2.2.6	Rozwój obiektów i terenów sportowych i sportowo - rekreacyjnych.												
2.2.2.7	Tworzenie warunków do rozwoju kultury m.in. poprzez wspieranie rozwoju obiektów kulturalnych.												

Źródło: Opracowanie własne

II.5. Ocena wpływu realizacji Strategii na środowisko

Gmina Staszów to obszar szczególnie atrakcyjny pod względem ukształtowania terenu, jak również walorów krajobrazowych. Potwierdzeniem tego są liczne formy ochrony przyrody obecne na terenie gminy. Najbardziej obszerną formą pokrywającą 1/3 powierzchni gminy stanowi Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Nadzór nad tym obszarem sprawuje Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, a dokumentem regulującym jego ochronę jest *Uchwała Nr XXXV/624/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru chronionego Krajobrazu* (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3316). Na uwagę zasługuje także zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów”, którego ochronę reguluje *Rozporządzenie Nr 4/2003 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2003r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy* (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 14, poz. 160) oraz dwa Obszary Natura 2000, dla których na chwilę obecną nie zostały jeszcze sporządzone Plany Zadań Ochronnych. W Gminie Staszów odnajdziemy również znaczną liczbę pomników przyrody w postaci drzew rosnących pojedynczo oraz w skupiskach.

Wprowadzenie w życie planów i inwestycji zawartych w Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. W ramach określenia czy w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego dla proponowanych działań w niniejszej *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* przeprowadzono wstępną analizę i ocenę oddziaływania na środowisko.

Przygotowanie i realizacja zadań omawianych w niniejszym dokumencie obligatoryjnie uwzględniać będzie obowiązujące przepisy prawne i respektować obowiązujące zakazy dla ww. form ochrony.

Przewiduje się, że w ramach Strategii tylko w pojedynczych przypadkach na etapie realizacji dostrzeżę się możliwość wystąpienia negatywnych skutków środowiskowych. Pozostałe działania w większości oddziaływać będą pozytywnie, bądź neutralnie na analizowane aspekty. Realizacja projektu w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- lokalny krajobraz, ze względu na poprawę wizerunku miejscowości;
- klimat i powietrze, ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery;
- mieszkańców i turystów, ze względu na realizację szeregu działań przyczyniających się do wzrostu jakości ich życia;

- dobra materialne, ze względu na zagospodarowanie terenów miejskich i wiejskich oraz estetyzację przestrzeni;
- zabytki, ze względu na poprawę ich stanu technicznego i wizerunku.

Należy zaznaczyć, iż na etapie sporządzania Strategii nie jest możliwe dokonanie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ nie jest znana dokładna lokalizacja niektórych przedsięwzięć, jak również ich powierzchnia. Ocena ta nie zastępuje *Prognozy oddziaływania na środowisko*, której obowiązek przeprowadzenia dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowywanych przez organy administracyjne nakłada *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi odrębny dokument, którego głównym celem jest analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem zadań zawartych w Strategii. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w *Prognozie Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo z dnia 17 lutego 2015 r., znak: WPN-II.411.4.2015.ELO) oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach (pismo z dnia 20 lutego 2015 r., znak: SEV.9022.5.6.2015). Sporządzoną Prognozę poddano ocenie przez właściwe organy oraz procesowi konsultacji społecznych. Zarówno Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w piśmie z dnia 09 kwietnia 2015 r., znak: WPN-II.410.39.2015.ELO jak i Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 15 kwietnia 2015 r., znak: SEV.9022.5.24.2015 nie wnieśli zastrzeżeń oraz wyrazili pozytywną opinię przedstawionych dokumentów. W ramach konsultacji społecznych mieszkańcy Miasta i Gminy Staszów nie wnieśli uwag oraz nie przedstawili żadnych wniosków.

Prognoza nie zastępuje *Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko*, która to będzie wymagana w przypadku realizacji przedsięwzięć w oparciu o *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. Nr 213 poz. 1397) oraz *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. 2013 poz. 817).

Analizując ww. rozporządzenia, żadne z działań ujętych w Strategii nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jednak częściej

z nich po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Znaczące grupy przedsięwzięć zawartych w Strategii tworzą inwestycje polegające głównie na zadaniach budowy lub rozbudowy obiektów, uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej, a także zabiegów modernizacyjno-remontowych. Znaczący wpływ na środowisko będzie odczuwalny poprzez:

- emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliwa przez pojazdy mechaniczne w silnikach spalinowych w trakcie prac budowlanych i modernizacyjnych;
- uciążliwości hałasowe, związane z wykonywaniem robót budowlanych;
- odpady, powstające w trakcie wykonywania robót ziemnych i budowlanych.

Oddziaływaniem negatywnym związanym z realizacją powyższych zadań może być zanik powierzchni biologicznie czynnej i bioróżnorodności. W większości działań oddziaływanie to będzie miało charakter odwracalny i chwilowy, a pomimo negatywnych przejściowych uciążliwości, po zakończeniu realizacji przedsięwzięć będzie widoczny efekt społeczny i ekologiczny. Uciążliwość będzie stanowił również hałas spowodowany pracą ludzi i maszyn w ramach prac budowlano-remontowych, jednak oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac, głównie w porze dziennej.

Termomodernizacja budynków zmniejszy zapotrzebowanie na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym spalaniem paliw energetycznych oraz redukcją emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Przygotowanie i prowadzenie prac docieplenia budynków w ramach termomodernizacji powinno jednak w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Konieczność uwzględniania obecności ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków wynika z przepisów prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowań dotyczących odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków.

W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną należy wcześniej uzyskać stosowne pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627). Przed rozpoczęciem prac demontażowych należy przeprowadzić rozeznanie w kontekście występowania chronionych gatunków zwierząt, natomiast po zakończeniu prac, w obiektach, w których wcześniej

gniazdowały ptaki należy (o ile to możliwe) umożliwić im dalsze gniazdowanie lub zapewnić siedliska zastępcze. Ponadto sposób przeprowadzenia prac demontażowych oraz ich termin powinien być dostosowany do okresów lęgowych tych gatunków.

Ograniczenie emisji spalin nastąpi również wskutek uruchomienia systemu rowerów gminnych oraz dodatkowego wsparcia w postaci wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Odnawialne Źródła Energii to pojęcie szerokie i w jego zakres wchodzi wiele przedsięwzięć, których realizacja może wpływać na środowisko. Strategia zakłada wsparcie tego typu przedsięwzięć, jednak na etapie projektowania dokumentu nie ma decyzji odnośnie kierunku wsparcia. Brak jest informacji, które z projektów uzyskają odpowiednie wsparcie. Pod pojęciem wsparcia rozumie się m.in. promowanie OZE oraz zachęcanie inwestorów do realizacji nowych inwestycji z wykorzystaniem OZE. Działania te będą się głównie odnosić do nowych przedsiębiorstw powstających w ramach planowanej strefy inwestycyjnej, celem stworzenia wizerunku strefy inwestycyjnej przyjaznej środowisku.

Zorganizowanie gospodarki wodno-ściekowej pozwoli zapobiegać usuwaniu nieczystości ciekłych w sposób, który prowadzi do zanieczyszczenia gleb i wód, co będzie miało duże znaczenie dla środowiska. Organizacja gospodarki ściekowej wyeliminuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków, a co za tym idzie – zanieczyszczenia środowiska wodno-glebowego. Wykonanie zbiornika małej retencji będzie miało długoterminowe korzystne skutki, dzięki niemu nastąpi poprawa ogólnego przysposobienia retencyjnego zlewni a tym samym ochrona przyległych terenów i znajdujących się na nich posesji przed podtopieniami. Dodatkowo pozytywnie wpłynie również na ustabilizowanie się poziomu płycej położonych wód podziemnych.

W ramach Strategii planuje się takie zadania, które mogą wyznaczać ramy dla dalszych działań będących źródłem negatywnych oddziaływań. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media oraz stworzenie warunków do budownictwa mieszkaniowego spowoduje napływ nowych przedsiębiorstw i powstanie nowych budynków mieszkalnych i gospodarczo-usługowych. Powstanie nowych obiektów będzie się wiązać z dodatkową emisją zanieczyszczeń do atmosfery oraz wytwarzaniem odpadów. Działania polegające na wspieraniu przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii spowodują, iż skala tych uciążliwości będzie nieznaczna.

Zadania typu: wsparcie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwękach czy wsparcie budowy obwodnicy Staszowa mają na celu

przyspieszenie realizacji tych inwestycji i nie przyczynią się bezpośrednio w sposób negatywny do zmian środowiskowych. Działania te w chwili obecnej są w trakcie realizacji.

Pozostałe działania zawarte w Strategii nie będą wpływały na środowisko. Prawidłowe wykonawstwo daje gwarancję pełnej ochrony środowiska gruntowego przed wpływami antropogenicznymi. Negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, jak również krajobraz, zaniknie po zakończeniu prac budowlanych i uporządkowaniu terenu. W przypadku występowania niekorzystnych oddziaływań na środowisko istnieje możliwość i konieczność minimalizacji oddziaływań inwestycji na środowisko, poprzez następujące działania:

- właściwe kierowanie pracami;
- prace budowlane i modernizacyjne powinny być prowadzone wyłącznie w porze dziennej, maszynami oraz pojazdami o najlepszych parametrach akustycznych, aby jak najbardziej zmniejszyć uciążliwość hałasu;
- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dotrzymywanie terminów wykonywania prac budowlanych;
- nadzór nad skutecznością i jakością realizacji;
- stosowanie wysokiej klasy rozwiązań technicznych;
- oszczędzanie podczas budowy surowców, takich jak woda, piasek i energia;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Staszów oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii – nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

III.CZEŚĆ WDROŻENIOWA

III.1.Ewaluacja i monitoring Strategii na lata 2015–2025

Warunkiem sprawnej oraz efektywnej realizacji *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* jest wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i oceny tej Strategii wraz z towarzyszącymi jej programami rozwoju.

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, która pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. Ewaluacja natomiast ma za zadanie sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały spodziewane rezultaty oraz czy przełożyły się one na realizację wyznaczonych celów.

Opracowanie systemu monitorowania i ewaluacji umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych aktualizacji oraz korekt. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele szczegółowe, działania priorytetowe oraz zaplanowane przedsięwzięcia. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym. Zakres finansowy dotyczyć będzie monitorowania poprawności oraz efektywności wydawanych środków, natomiast zakres rzeczowy związany będzie z efektywnością podejmowanych działań oraz postępem we wdrażaniu Strategii.

Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów i inwestycji w niej zapisanych, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

1. Skuteczność – pozwala określić czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania.
2. Efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii.
3. Użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej.
4. Trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom wskazanym do danego obszaru.
5. Trwałość – pozwala określić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja działań zawartych w *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem niniejszej Strategii);
- *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Zespół Strategiczny, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii, w co najmniej dwuletnich okresach;
- *mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego nastąpi aktualizacja Strategii;
- *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii w trakcie jej realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych działań (zadań), które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

Za wdrożenie Strategii odpowiedzialny jest Burmistrz, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji odpowiedzialny będzie Zespół ds. Ewaluacji, powołany na etapie wdrażania Strategii. Zespół ds. Ewaluacji będzie się zbierał co najmniej raz na dwa lata, a do jego zadań należeć będzie m.in.:

- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych celów priorytetowych;
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych działań;
- sformułowanie wniosków i zaleceń odnośnie wprowadzenia usprawnień w kwestii wdrażania Strategii;
- opracowanie sprawozdań z posiedzeń.

Przewodniczący Zespołu ds. Ewaluacji zobowiązany będzie przedstawić Radzie Miejskiej sprawozdanie sporządzone przez Zespół ds. Ewaluacji. Rada Miejska analizować będzie postępy w realizacji Strategii. Rada Miejska, jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza, będzie mieć za zadanie:

1. akceptację sprawozdań z realizacji Strategii, w szczególności osiągnięcia celów i rezultatów;
2. analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii Rozwoju;
3. aktualizację Strategii Rozwoju;
4. uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miasta i Gminy Staszów, a także podczas spotkań z różnymi grupami społecznymi, w tym mieszkańcami, przedsiębiorcami, stowarzyszeniami itp.

Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinno być procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów.

W kolejnym rozdziale przedstawiono zestaw podstawowych wskaźników monitorowania realizacji Strategii oraz rozwoju gminy.

III.2. Wskaźniki realizacji Strategii

W celu skutecznej ewaluacji Strategii niezbędne są dane umożliwiające przeprowadzenie oceny, m.in. porównania stanu przed i po realizacji Strategii. W tym celu wskazano szereg wskaźników porównujących sytuację w Gminie Staszów ze średnią dla województwa świętokrzyskiego oraz średnią dla Polski. Wskaźniki dotyczą ogólnych zmian podstawowych wartości, które zaszły w trakcie realizacji Strategii. Możemy zaliczyć do nich m.in. liczbę mieszkańców gminy czy też liczbę podmiotów gospodarczych działających na jej terenie – wybrano te wartości, które da się wyrazić liczbowo. W tabeli 12 wskazane zostały również wartości pożądane na koniec roku 2024. Gmina Staszów w przedstawionych wskaźnikach prezentuje się lepiej niż województwo świętokrzyskie, ale gorzej niż średnia krajowa. Najslabiej Staszów wypada we wskaźnikach związanych z przedsiębiorczością oraz z finansami gminy.

Tabela 12 Wskaźniki rozwoju jednostki terytorialnej

LP.	Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika dla Miasta i Gminy Staszów na koniec:		Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla województwa na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla Polski na koniec:	Pożądana wartość wskaźnika na:
			2008 r.	2013 r.	2013 r.	2013 r.	31.12.2024 r.
1.	Liczba ludności ogółem		26224	26436	-	-	-
2.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w [%] ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	20,4	17,8	17,3	18,2	powyżej średniej krajowej w 2024r.
		w wieku produkcyjnym	63,5	63,1	62,9	63,4	powyżej średniej krajowej w 2024r.
		w wieku poprodukcyjnym	16,0	19,1	19,8	18,4	-

3.	Migracje na pobyt stały – saldo migracji na 1000 osób	-3,3	-2,1	-2,2	-0,5	poniżej średniej krajowej w 2024r.
4.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	7,0	8,5	11,3	8,8	poniżej średniej krajowej w 2024r.
5.	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-0,3	-3,3	-2,7	-0,5	powyżej 0,0
6.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca	2023,91	2798,62	3333,7	3746,78	powyżej średniej krajowej w 2024r.
7.	Dochody własne na 1 mieszkańca	945,54	1200,2	1425,02	2041,56	powyżej średniej krajowej w 2024r.
8.	Udział [%] dochodów własnych w dochodach ogółem	46,72	42,89	42,75	54,49	powyżej średniej krajowej w 2024r.
9.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2065,94	2894,85	3319,71	3750,29	powyżej średniej krajowej w 2024r.
10.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	291,17	514,17	575,10	664,76	powyżej średniej krajowej w 2024r.
11.	Wydatki bieżące na 1 mieszkańca	1780,37	2387,47	2749,90	3086,19	powyżej średniej krajowej w 2024r.
12.	Osoby w gospodarstwach domowych korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	92	91	107	80	powyżej średniej krajowej w 2024r.
13.	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (od 3-5 lat)	62,2	75,3	71,0	74,1	100
14.	Liczba dzieci w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	69	55	53	56	powyżej średniej krajowej w 2024r.
15.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	23	30	29	32	powyżej średniej krajowej w 2024r.
16.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności ⁸	69	68	75	95	powyżej średniej krajowej w 2024r.

⁸ Dane podano dla roku 2009.

17.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności ⁹	939	915	866	1057	powyżej średniej krajowej w 2024r.	
18.	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym ¹⁰	148	145	138	167	powyżej średniej krajowej w 2024r.	
19.	Korzystający z instalacji w [%] ogółem ludności	sieć wodociągowa	88,9	89,9	84,8	88,0	powyżej aktualnego poziomu
		sieć kanalizacyjna	52,3	67,9	52,5	65,1	powyżej aktualnego poziomu
		sieć gazowa	51,3	54,1	36,6	52,4	powyżej aktualnego poziomu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego¹¹

⁹ Dane podano dla roku 2009.

¹⁰ Dane podano dla roku 2009.

¹¹ Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, jw.

Spis tabel i schematów

Tabela 1 Schemat analizy SWOT	10
Tabela 2 Analiza SWOT Miasta i Gminy Staszów	11
Tabela 3 Cel szczegółowy 1.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej	27
Tabela 4 Cel szczegółowy 1.2 Rozwój tożsamości i aktywności społecznej	27
Tabela 5 Wykorzystanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego Gminy Staszów	28
Tabela 6 Cel szczegółowy 2.1 Wzrost atrakcyjności warunków do mieszkania	28
Tabela 7 Cel szczegółowy 2.2 Kształtowanie przestrzeni publicznych na obszarze wiejskim i miejskim	29
Tabela 8 Wykaz dokumentów strategicznych	30
Tabela 9 Matryca zależności pomiędzy celami Strategii a dokumentami regionalnymi	32
Tabela 10 Możliwość finansowania zadań wskazanych w Strategii	33
Tabela 11 Harmonogram realizacji zadań zaplanowanych w Strategii	44
Tabela 12 Wskaźniki rozwoju jednostki terytorialnej	56
Schemat 1 Wizja, misja i cele główne Miasta i Gminy Staszów	18

*Prognoza Oddziaływania na Środowisko
Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów
na lata 2015–2025*

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Maj 2015

Spis treści

1. WSTĘP	5
1.1 PODSTAWA PRAWNA	5
1.2 CEL SPORZĄDZANIA OPRACOWANIA	7
1.3 ZAKRES PROGNOZY WYMAGANY PRAWEM I TRYB POSTĘPOWANIA	8
1.4 ZASTOSOWANA METODYKA	10
2. CHARAKTERYSTYKA OCENIANEGO DOKUMENTU	13
2.1 INFORMACJE PODSTAWOWE	13
2.2 GŁÓWNE CELE I ZAŁOŻENIA STRATEGII	13
2.3 POWIĄZANIA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI	16
3. CHARAKTERYSTYKA TERENU GMINY STASZÓW ORAZ OBECNEGO STANU ŚRODOWISKA	18
3.1 ANALIZA I OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMY JEGO OCHRONY ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI STRATEGII Z UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	18
3.1.1 Lokalizacja obszaru	18
3.1.2 Powierzchnia ziemi	19
3.1.3 Ludność	20
3.1.4 Lokalny klimat	22
3.1.5 Jakość powietrza atmosferycznego	23
3.1.6 Krajobraz oraz występujące formy ochrony przyrody	26
3.1.7 Warunki wodne	38
3.1.8 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	45
3.1.9 Zasoby naturalne	49
3.1.10 Dobra materialne, zabytki	50
3.2 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	53
3.3 POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ ZAWARTYCH W STRATEGII	53
4. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ USTALEŃ STRATEGII NA ŚRODOWISKO	55
4.1 MATRYCA ZBIORCZA ODDZIAŁYWAŃ ŚRODOWISKOWYCH	55
4.2 LOKALIZACJA USTALEŃ STRATEGII	65
4.3 WPLYW REALIZACJI PROJEKTU NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY ŚRODOWISKA	71
4.3.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta	71
4.3.2 Klimat, powietrze atmosferyczne	76
4.3.3 Ludność	79
4.3.4 Powierzchnia ziemi, krajobraz	80

4.3.5	Warunki wodne.....	81
4.3.6	Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.....	83
4.3.7	Zasoby naturalne.....	84
4.3.8	Dobra materialne, zabytki.....	85
4.3.9	Obszary chronione, Natura 2000.....	86
4.4	SKUMULOWANE I TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO.....	89
4.5	OPIS PRZEWIDYWANYCH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ ZADAŃ STRATEGII	90
5.	PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNEGO DO ZAWARTEGO W PROJEKCIE STRATEGII.....	96
6.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI PROJEKTU.....	98
7.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	99
	WYKAZ TABEL.....	101
	WYKAZ RYSUNKÓW	102
	BIBLIOGRAFIA.....	103

Wykaz skrótów

GUS	- Główny Urząd Statystyczny
GZWP	- główny zbiornik wód podziemnych
JCWpd	- jednolite części wód podziemnych
OChK	- obszar chronionego krajobrazu
OOŚ	- ocena oddziaływania na środowisko
OZE	- odnawialne źródła energii
PIG	- Państwowy Instytut Geologiczny
PEM	- pola elektromagnetyczne
PM	- pył zawieszony
PMŚ	- Państwowy Monitoring Środowiska
PWIS	- Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny
RDOŚ	- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
Strategia	- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025
WIOŚ	- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna

W myśl *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn zm.) istnieje obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla m.in. skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. W tym celu organ opracowujący projekt dokumentu sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Niniejszy dokument – *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* (zwany dalej Prognozą) został przygotowany jako pierwszy element w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego rodzaju dokumentów. Dokument ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Zapisy *Ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko* (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);
- *Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne* (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985);
- *Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG* (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);
- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów*

i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. U. UE L 156 z 25.06.2003);

- *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. U. UE L 24 z 29.01.2008).*

Oprócz wymienionych dokumentów podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko są również inne obowiązujące ustawy i rozporządzenia krajowe, w tym przede wszystkim:

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 817);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883);*
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031);*

- *Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1798 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.);
- *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.).

1.2 Cel sporządzania opracowania

Wprowadzenie w życie planów i inwestycji zawartych w dokumencie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w Strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na brak możliwości przeanalizowania na tym etapie wszystkich działań w zakresie rozwiązań technicznych, etap dokładnej identyfikacji zagrożeń związanych z realizacją inwestycji powinien zostać przeprowadzony na szczeblu uzyskiwania potrzebnych decyzji, a więc na szczeblu lokalnym. Zatem określenie dokładnej skali oddziaływania poszczególnych inwestycji nie jest przedmiotem niniejszej Prognozy. Sporządzony dokument sygnalizuje ewentualne potencjalne zagrożenie środowiska.

Dokument ten umożliwia wskazanie na wczesnym etapie potencjalnych kolizji z obszarami przyrodniczymi, kulturowymi oraz ewentualnych konfliktów społecznych. Ponadto jednym z głównych celów tego opracowania jest przedstawienie rozwiązań mających na celu kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, jak również ocena potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji zadań zawartych w Strategii. Prognoza ma za zadanie dostarczyć informacje zainteresowanym mieszkańcom w procesie konsultacji społecznych

oraz organom Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach i Świętokrzyskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Kielcach – celem jej zaopiniowania.

Prognoza zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowania starano się zidentyfikować i ocenić bezpośrednie, pośrednie oraz skumulowane oddziaływanie na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami Strategii. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

1.3 Zakres prognozy wymagany prawem i tryb postępowania

Zgodnie z wytycznymi art. 51 ust. 2 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* niniejsza Prognoza powinna:

- zawierać:
 - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- określać, analizować i oceniać:
 - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

- przedstawiać:
 - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Natomiast szczegółowy zakres niniejszego dokumentu, w myśl art. 53 wyżej cytowanej ustawy został wskazany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (pismo WPN-II.411.4.2015.ELO z dnia 17 lutego 2015 r.) oraz Świętokrzyskiego

Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach (pismo SEV.9022.5.6.2015 z dnia 20 lutego 2015 r.).

Informacje zawarte w niniejszej Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Również stopień jej szczegółowości został dostosowany do szczegółowości założeń projektu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025*.

W przedmiotowej Prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów, powiązanych z projektem poddawanych procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.4 Zastosowana metodyka

Niniejszą Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Poddano analizie dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska. Analizowano również środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Prognoza ma charakter ogólny, ponieważ odnosi się do oceny wpływu celów i zadań zawartych w Strategii. Zastosowane metody są typowe dla strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Zastosowano głównie metody:

- **Opisowe** – metoda ta dotyczy charakterystyki i oceny istniejącego stanu poszczególnych elementów środowiska dokonanych na podstawie danych: przedstawionych w Programie Ochrony Środowiska oraz uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy, a także z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadzącego wojewódzki monitoring środowiska.
- **Oceny analiz jakościowych** – metoda ta dotyczy identyfikacji i oceny analiz jakościowych oraz środowiskowych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy Staszów oraz z wojewódzkiego monitoringu środowiska prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach.
- **Macierzowe** – metoda ta przedstawiona została w postaci tabeli, która jest wykresem siatki. W wierszach wpisano uruchamiane przy realizacji Strategii działania,

a w kolumnach – poszczególne elementy opisujące środowisko. Pod uwagę wzięto następujące komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziem, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, obszary chronione i obszary NATURA 2000. Biorąc pod uwagę oceny skutków środowiskowych wdrażania zadań Strategii, zakwalifikowano poszczególne cele projektów do pozytywnych, negatywnych bądź neutralnych w zakresie analizowanego zagadnienia w stosunku do poszczególnych aspektów środowiskowych.

- **Wartościowania** – metoda ta dotyczy oceny i wartościowania skutków przewidzianych zmian w środowisku, podczas wdrażania projektów i wpływu poszczególnych celów projektów na komponenty środowiska.
- **Kartograficzne** – metody zastosowano przede wszystkim do przedstawienia stanu środowiska na analizowanym obszarze w ujęciu przestrzennym. Przedstawione mapy były bardzo pomocne na etapie oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko realizacji celów i kierunków działań oraz przedsięwzięć zawartych w Strategii. Metodę wykorzystano ponadto do przedstawienia lokalizacji wybranych zadań Strategii na tle Miasta i Gminy Staszów.

Metody te są stosunkowo ogólne i mające dość subiektywny charakter. Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru gminy. Przy opisie stanu i funkcjonowania środowiska posłużono się dostępną literaturą w tej dziedzinie oraz materiałami, raportami zawierającymi ocenę stanu środowiska. Prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.

Ponadto poddano analizie środowiskowe uwarunkowania etapu realizacji i eksploatacji celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Sformułowano krótki opis spodziewanych oddziaływań, określając ich charakter pozytywny bądź negatywny, odnosząc się do działań zaproponowanych w Strategii.

Z uwagi na fakt braku możliwości określenia skutków środowiskowych poszczególnych przedsięwzięć w miejscach ich realizacji oszacowano charakter oddziaływania potencjalnych inwestycji. Ponadto oceniono wpływ Strategii nie tylko biorąc pod uwagę oddziaływanie negatywne, ale także rozważając charakter pozytywny zaproponowanych zamierzeń inwestycyjnych.

Wskazanie racjonalnych rozwiązań alternatywnych stanowiło poważny problem. Strategia rozwoju jest podsumowaniem wszelkich informacji i działań, jakie zostały zaproponowane w całym procesie planistycznym. Zatem opracowanie rozwiązań alternatywnych w tym przypadku jest procesem prawie niewykonalnym. Analiza rozsądnych alternatyw zaproponowanych działań musiałaby opierać się o dokładną ocenę poszczególnych działań ich charakteru oddziaływania oraz lokalizacji i wskazania konieczności opracowania innego rozwiązania – technicznego bądź lokalizacyjnego.

Dodatkowo sformułowano zalecenia odnośnie sposobów minimalizacji negatywnych skutków.

2. Charakterystyka ocenianego dokumentu

2.1 Informacje podstawowe

Podstawą prawną do przygotowania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* jest art. 4 ust 1. *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, który mówi, że politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju.

Opracowanie strategii rozwoju pozwala na określenie najbardziej efektywnych działań mogących zapewnić dynamiczny rozwój całego obszaru, stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych inicjatyw społecznych.

Przeprowadzone dyskusje w ramach spotkań warsztatowych były okazją do dialogu przedstawicieli różnych środowisk: z przedsiębiorcami – w tym z branży turystycznej, przedstawicielami organizacji pozarządowych, samorządu oraz z młodzieżą staszowską. Pozwoliły one uzyskać odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące obecnego stanu, jak również przyszłości Gminy Staszów. Realizacja celów zawartych w Strategii wspiera pozytywne przemiany na terenie gminy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025 składa się z 3 zasadniczych części odpowiadających logice procesu strategicznego: pierwsza jest częścią wprowadzającą, druga częścią programująco-strategiczną, zaś trzecia – wdrożeniową.

2.2 Główne cele i założenia Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025 jest dokumentem, który prezentuje obraz, jaka chciałaby być gmina w 2025 roku. Wizja ta została ujęta w sformułowaniu: *Gmina Staszów atrakcyjnym ośrodkiem gospodarczym, w którym przedsiębiorczy i aktywni społecznie mieszkańcy wykorzystują dziedzictwo kulturowe i naturalne.*

W celu realizacji zamierzonej wizji wyznaczono misję: *Tworzenie możliwości do rozwoju aktywności społecznej i gospodarczej, z wykorzystaniem tradycji przemysłowych regionu przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego i kulturowego, zapewnia wysoką jakość życia mieszkańców*, która ma być motorem do spełnienia wizji – Staszów 2025.

Tabela 1 Wizja i Misja wyznaczone dla Gminy Staszów w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025

WIZJA
<i>Gmina Staszów atrakcyjnym ośrodkiem gospodarczym, w którym przedsiębiorczy i aktywni społecznie mieszkańcy wykorzystują dziedzictwo kulturowe i naturalne</i>
MISJA
<i>Tworzenie możliwości do rozwoju aktywności społecznej i gospodarczej, z wykorzystaniem tradycji przemysłowych regionu przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego i kulturowego, zapewnia wysoką jakość życia mieszkańców</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025

W celu urzeczywistnienia założeń wizji i misji przeprowadzono konsultacje społeczne, w ramach których wyznaczono dwa cele główne:

- *Przedsiębiorcza Gmina Staszów,*
- *Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania.*

Pomocne w realizacji założeń zawartych w celach głównych mają być cele szczegółowe oraz wyodrębnione wokół nich zadania priorytetowe o większym stopniu szczegółowości. Poszczególne cele i zadania prezentują tabele 2 i 3.

Tabela 2 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 1 Celu głównego: Przedsiębiorcza Gmina Staszów

1.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej	
Działanie priorytetowe	Zadania
1.1.1 Wspieranie rozwoju przemysłu	1.1.1.1 Wspieranie przemysłu szwalniczego oraz przemysłu odnawialnych źródeł energii.
	1.1.1.2 Przekwalifikowanie mieszkańców pod potrzeby rynku pracy.
	1.1.1.3 Wdrażanie nowoczesnych i zgodnych z potrzebami metod i kierunków kształcenia w zakresie szkolnictwa zawodowego.
	1.1.1.4 Tworzenie terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego i włączenie ich do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
1.1.2 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	1.1.2.1 Organizowanie obszarów kumulacji usług i handlu.
	1.1.2.2 Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości.
	1.1.2.3 Utworzenie Centrum Biznesu i Innowacji.
	1.1.2.4 Wzmacnianie roli instytucji okołobiznesowych pełniących funkcje doradcze dla sektora MŚP.
	1.1.2.5 Tworzenie możliwości dla młodych i aktywnych.
	1.1.2.6 Wspieranie inwestycji wykorzystujących odnawialne źródła energii.
	1.1.2.7 Wykorzystanie lokalnych zasobów do stworzenia korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości.
	1.1.2.8 Wspieranie rozwoju młodych talentów.
	1.1.2.9 Utworzenie Lokalnej Agencji Rozwoju Regionalnego.
1.2 Rozwój tożsamości i aktywności społecznej	
Działanie priorytetowe	Zadania
1.2.1 Rozwój sektora ekonomii społecznej	1.2.1.1 Wspieranie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwękach.

	1.2.1.2	Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej.
	1.2.1.3	Wspieranie funkcjonowania i rozwoju Centrum Integracji Społecznej w Staszowie oraz organizacja Klubu Integracji Społecznej dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją.
1.2.2 Wspieranie organizacji i partnerstw na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców	1.2.2.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych.
	1.2.2.2	Wspieranie samoorganizacji i samorozwoju mieszkańców.
	1.2.2.3	Wspieranie działań budujących tożsamość mieszkańców gminy.
	1.2.2.4	Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych.
	1.2.2.5	Angażowanie młodzieży w życie publiczne.
	1.2.2.6	Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.
	1.2.2.7	Wspieranie systemu kształcenia i szkoleń podnoszących kwalifikacje i kompetencje mieszkańców.
	1.2.2.8	Wsparcie organizacji zrzeszających osoby w wieku senioralnym, w tym „Uniwersytetu Trzeciego Wieku” oraz inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych tej grupy wiekowej.

1.3 Wykorzystanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego Gminy Staszów

Działanie priorytetowe	Zadania	
1.3.1 Organizacja przemysłu turystycznego wykorzystującego dziedzictwo naturalne i kulturowe gminy	1.3.1.1	Wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług prozdrowotnych.
	1.3.1.2	Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.
	1.3.1.3	Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy.
	1.3.1.4	Utworzenie Ekomuzeum Dziedzictwa Staszowa.
	1.3.1.5	Budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina.
	1.3.1.6	Wspieranie budowy ponadregionalnych markowych produktów turystycznych: m.in. miejscowości Kurozwęki, Wiązownica Kolonia, Wiśniowa oraz Golejów.
1.3.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i okoturystycznej	1.3.2.1	Wdrożenie spójnego systemu informacji turystycznej.
	1.3.2.2	Tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych.
	1.3.2.3	Uruchomienie systemu rowerów gminnych.
	1.3.2.4	Utworzenie ponadregionalnego produktu turystycznego w budynku byłego Ratusza.
	1.3.2.5	Utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów–Chańcza–Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo.
	1.3.2.6	Utworzenie systemu komunikacji miejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025

Tabela 3 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 2 Celu głównego: Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania

2.1 Wzrost atrakcyjności warunków do mieszkania		
Działanie priorytetowe	Zadania	
2.1.1 Zwiększenie dostępności oraz podnoszenie jakości oferowanych usług publicznych	2.1.1.1	Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
	2.1.1.2	Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.
	2.1.1.3	Zapewnienie dzieciom miejsc w żłobkach i przedszkolach.
	2.1.1.4	Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.

	2.1.1.5	Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.
	2.1.1.6	Unowocześnienie działalności edukacyjno-wychowawczej placówek oświatowych.
2.1.2 Ograniczenie niskiej emisji oraz innych zanieczyszczeń do środowiska	2.1.2.1	Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.
	2.1.2.2	Wsparcie budowy obwodnicy Staszowa.
	2.1.2.3	Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej.
	2.1.2.4	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa wielorodzinnego wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii.
2.2 Kształtowanie przestrzeni publicznych na obszarze wiejskim i miejskim		
Działanie priorytetowe	Zadania	
2.2.1 Tworzenie warunków do rozwoju rekreacji i kultury na obszarach wiejskich	2.2.1.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych o charakterze kulturowym.
	2.2.1.2	Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności.
	2.2.1.3	Kształtowanie publicznych miejsc spotkań.
2.2.2 Tworzenie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej	2.2.2.1	Rewitalizacja centrum Staszowa.
	2.2.2.2	Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych.
	2.2.2.3	Tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.
	2.2.2.4	Zagospodarowanie obiektów i terenów miejskich na cele publiczne z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.
	2.2.2.5	Organizacja systemu parkowania w Staszowie.
	2.2.2.6	Rozwój obiektów i terenów sportowych i sportowo-rekreacyjnych.
	2.2.2.7	Tworzenie warunków do rozwoju kultury m.in. poprzez wspieranie rozwoju obiektów kulturalnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025

2.3 Powiązania Strategii z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025 jest zgodna i komplementarna z wieloma dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, takimi jak:

- *Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;*
- *Strategia Rozwoju Kraju 2020;*
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;*
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie;*
- *Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 (aktualizacja z 2013 r.);*
- *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.*

Komplementarność tych dokumentów ze Strategią ma podnieść efektywność planowanych do realizacji zadań priorytetowych. Spójności te szczegółowo opisuje podrozdział 3 w rozdziale II Strategii.

3. Charakterystyka terenu Gminy Staszów oraz obecnego stanu środowiska

3.1 Analiza i ocena aktualnego stanu środowiska oraz problemy jego ochrony istotne z punktu widzenia realizacji Strategii z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

Poniżej scharakteryzowano poszczególne komponenty odnoszące się do aktualnego stanu środowiska na obszarze Miasta i Gminy Staszów. Podczas oceny szczególnie uwzględniono obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko.

3.1.1 Lokalizacja obszaru

Miejsko-wiejska Gmina Staszów położona jest w północnej części powiatu staszowskiego, w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Siedzibą gminy jest Miasto Staszów. Lokalizację gminy na tle kraju, województwa i powiatu przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Staszów na tle kraju, województwa i powiatu

Źródło: Portal internetowy Interaktywna Mapa Polski, www.mapapolski.com.pl

Gmina graniczy z trzema powiatami: od strony zachodniej z powiatem buskim (Gmina Tuczępy), od północy z powiatem kieleckim (Gmina Raków), od strony wschodniej z powiatem sandomierskim (Gmina Klimontów). Dodatkowo graniczy z gminami z powiatu staszowskiego: Szydłowem od strony zachodniej, Bogorią od północy oraz gminami Osiek i Rytwiany od strony południowej. Granica gminy oddalona jest o 40 km w linii prostej oraz o 50 km wzdłuż trasy od centrum stolicy województwa – Kielc. W skład gminy wchodzi 35 sołectw: Czajków Południowy, Czajków Północny, Czernica, Dobra, Gaj Koniemłocki, Grzybów, Jasień, Koniemłoty, Kopanina, Kurozwęki, Krzczonowice, Krzywołęcz, Lenartowice, Łaziska, Łukawica, Mostki, Niemścice, Oględów, Poddębowiec, Podmaleniec, Ponik, Sielec, Smerdyna, Stefanówek, Sztombergi, Wiązownica Duża, Wiązownica Mała,

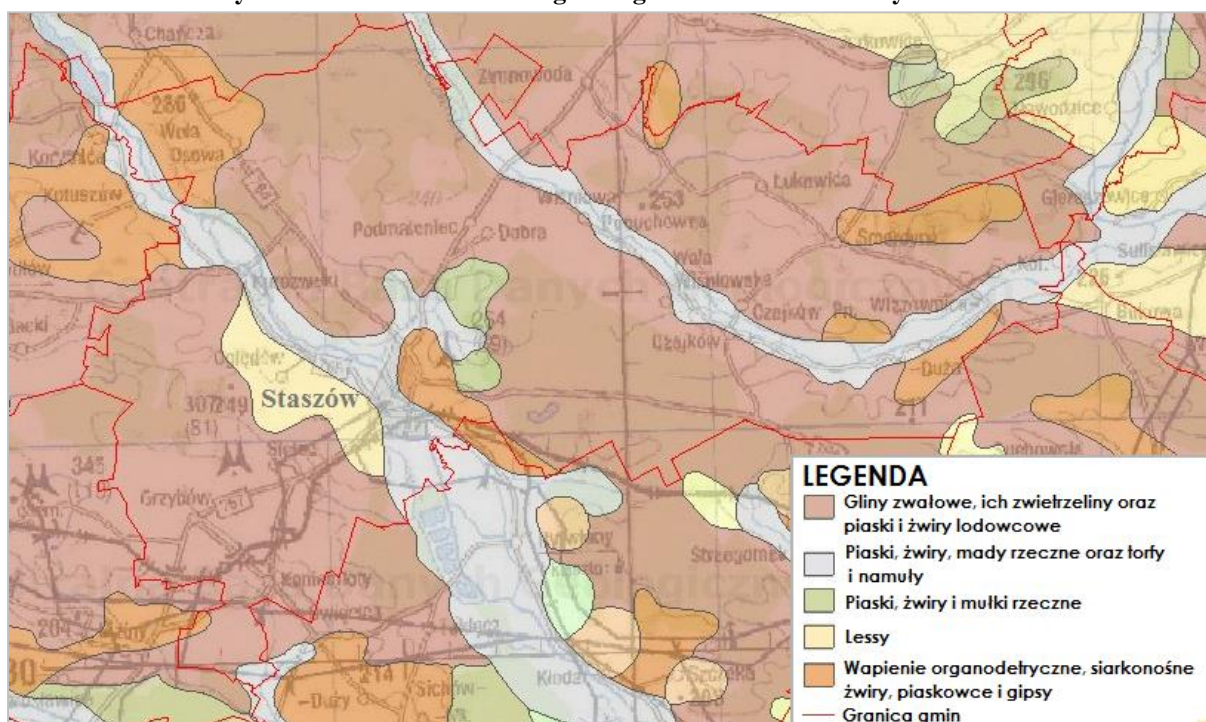
Wiązownica-Kolonia, Wiśniowa, Wiśniowa Poduchowna, Wola Osowa, Wola Wiśniowska, Wólka Żabna, Zagrody, Ziemblice.

3.1.2 Powierzchnia ziemi

Powierzchnia geodezyjna Gminy Staszów obejmuje obszar 228 km², co stanowi ponad 24% powierzchni powiatu.

Pod względem morfologicznym znaczna część gleb na terenie gminy rozwinęła się na piaskach, rzadziej glinach i iłach. Największy udział w gminie stanowią gleby klasy IV i V, czyli gleby średniej i słabej jakości. Gleby są w znacznym stopniu zakwaszone, przez co posiadają niższą przydatność rolniczą, cechują się słabszą przepuszczalnością składników pokarmowych i wymagają nakładów na rekultywację w przypadku skażenia. W rejonie całej gminy może występować w glebie podwyższona zawartość siarki siarkowej i miejscami węglowodorów aromatycznych, ze względu na eksploatację siarki rodzimej i związanej z tym infrastruktury technicznej.

Rysunek 2 Struktura morfologiczna gleb na obszarze Gminy Staszów

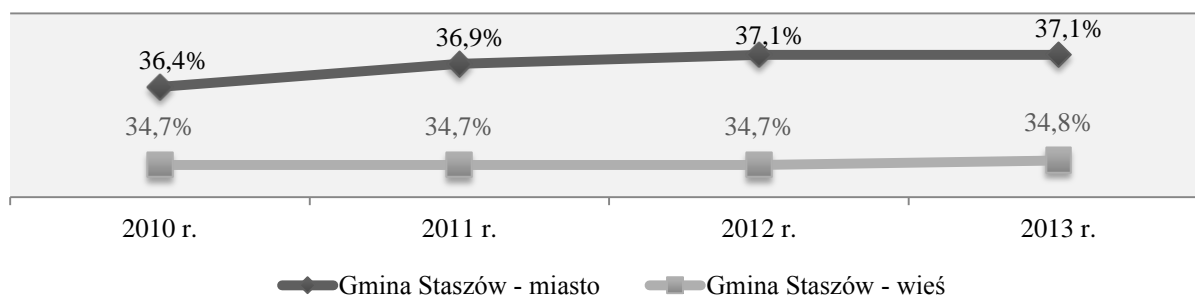
Źródło: Strona internetowa Państwowego Instytutu Geologicznego, www.pgi.gov.pl

Jak obrazuje rysunek 2 (mapa morfologiczna) na terenie gminy dominują gleby w postaci glin zwałowych, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe. Kolejną znaczącą grupę tworzą piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły zlokalizowane w okolicach sieci rzecznej gminy. Nieliczne fragmenty powierzchni zajmują lessy zlokalizowane po zachodniej części miasta oraz wapienie organodetryczne, siarkonośne żwiry, piaskowce

i gipsy występujące głównie w okolicach Woli Osowej i Smerdyna, jak również piaski, żwiry i mułki rzeczne we wschodniej części Miasta Staszowa.

Gmina Staszów cechuje się dużym stopniem lesistości wynoszącym ok. 35% w porównaniu do powiatu (27,2%) i województwa (28,1%).

Rysunek 3 Lesistość w % na terenie Miasta i Gminy Staszów

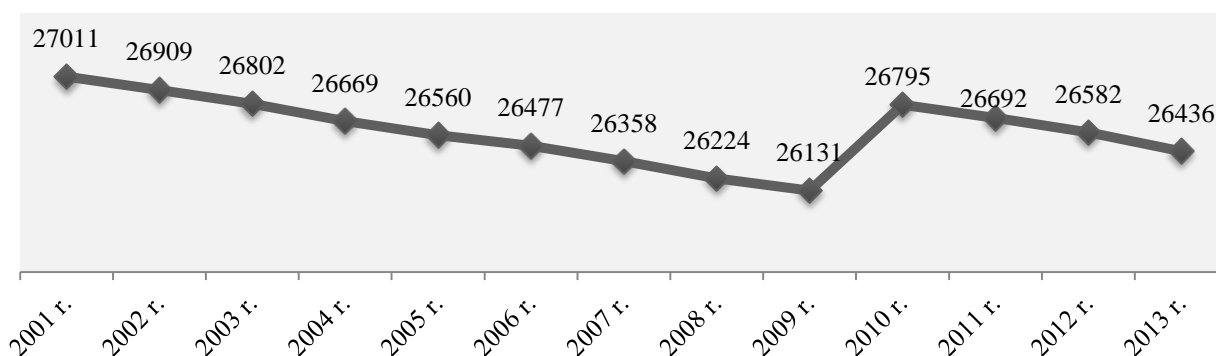
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Nietypową cechą gminy jest fakt, iż teren miejski charakteryzuje się większym poziomem lesistości w porównaniu do obszarów wiejskich.

3.1.3 Ludność

Gminę Staszów w 2013 roku (według stanu na dzień 31 grudnia) zamieszkiwało 26 436 osób (co stanowiło 36% ludności powiatu staszowskiego), z czego 15 384 osób to mieszkańcy miasta, a 11 052 osoby – terenów wiejskich. Liczbę ludności w gminie w latach 2001–2013 przedstawiono na rysunku 4.

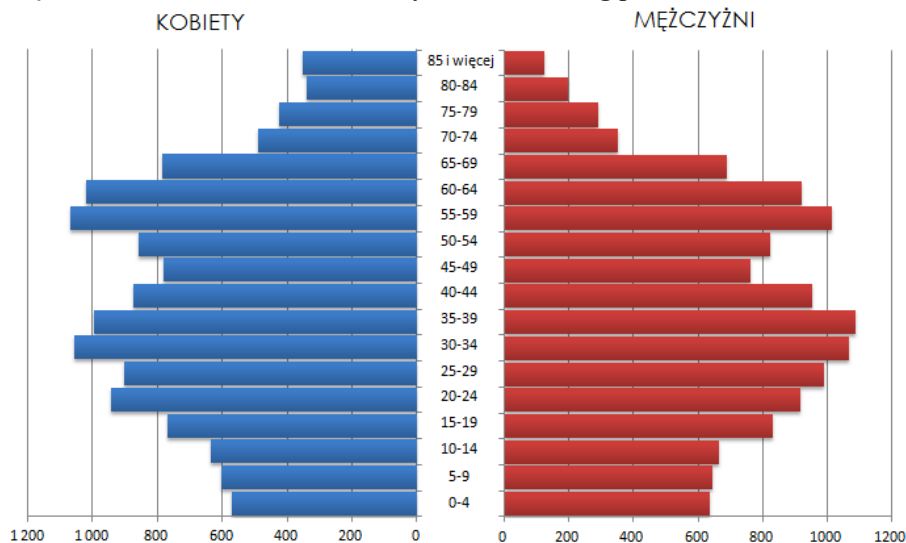
Rysunek 4 Liczba ludności w Gminie Staszów w latach 2001–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności w gminie systematycznie spada. Wyjątek stanowi rok 2010, na koniec którego liczba osób w gminie była o 664 osoby większa w odniesieniu do roku poprzedniego. Udział kobiet w gminie wynosi 51%

Rysunek 5 Ludność Miasta i Gminy Staszów według płci i wieku w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę ludności Gminy Staszów (rysunek 5) można stwierdzić, że przedstawia się ona mało korzystnie, ze względu na systematycznie starzejące się społeczeństwo. W 2013 roku osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 63,1% ogółu mieszkańców, w wieku poprodukcyjnym – 19,1%, natomiast w wieku przedprodukcyjnym 17,8%, przy czym liczba osób w wieku przedprodukcyjnym uległa spadkowi, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ostatnich latach.

Rysunek 6 Gęstość zaludnienia (ilość osób na 1 km²) gmin powiatu staszowskiego w 2013 r.

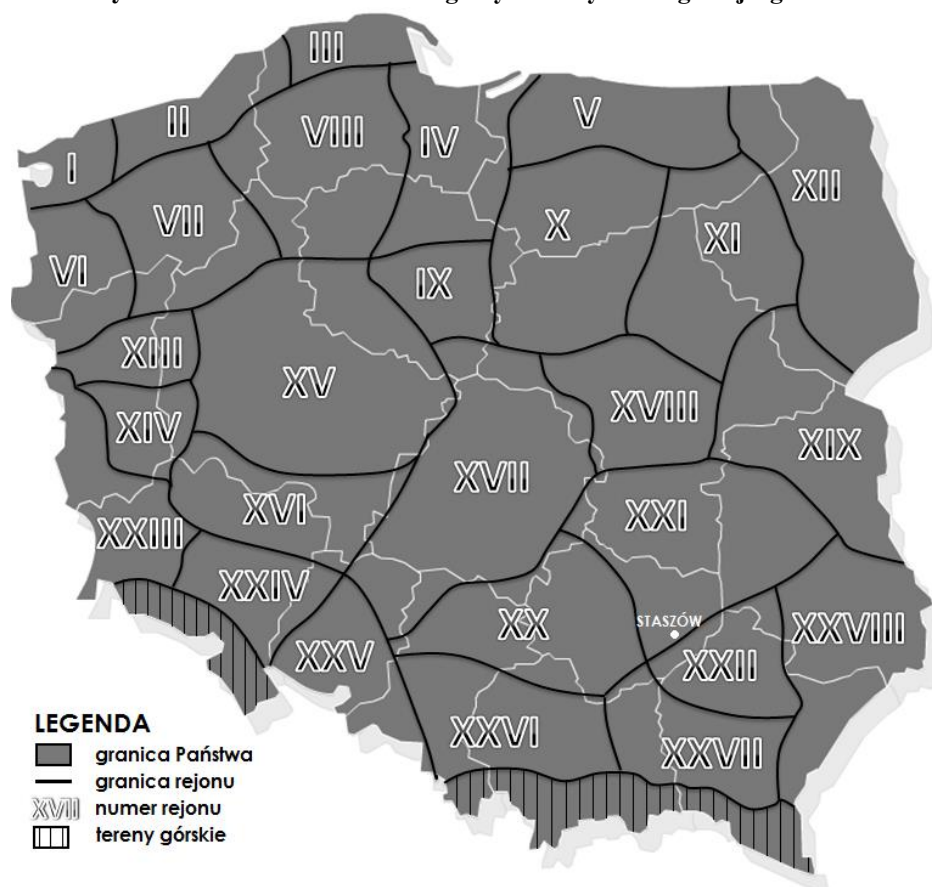
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na obszarze 228 km² jaki zajmuje Gmina Staszów, na 1 km² przypada 116 osób. Wynik ten zawyża średnią gęstość zaludnienia dla województwa świętokrzyskiego (108 osób/km²) oraz powiatu staszowskiego (79 osób/km²). Spośród 8 gmin powiatu tylko Gmina Połaniec jest gęściej zaludniona od Gminy Staszów.

3.1.4 Lokalny klimat

Staszów leży na terenie o klimacie przejściowym między surowszym klimatem Gór Świętokrzyskich, a łagodniejszym Kotliny Sandomierskiej. Zgodnie z podziałem Polski na regiony klimatyczne, dokonany przez Alojzego Wośa, teren Gminy Staszów leży na granicy Regionu Wschodniomałopolskiego (XXI) i Sandomierskiego (XXII), co przedstawiono na rysunku 7.

Rysunek 7 Podział Polski na regiony klimatyczne wg Alojzego Wośa

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, PWN, Warszawa 1999

Zasadnicze kryterium, jakie przyjęto przy wyznaczaniu granic i zasięgu regionów klimatycznych, stanowił wskaźnik średniej rocznej liczby dni z poszczególnymi typami pogody, wyróżnionymi na podstawie jednoczesnej analizy zespołu wartości wybranych

elementów pogody (temperatury powietrza, zachmurzenia ogólnego nieba i opadów atmosferycznych).

- Region Wschodniomałopolski obejmuje wschodnią część Wyżyny Małopolskiej, zachodni fragment Wyżyny Lubelskiej oraz południowy skraj Niziny Mazowieckiej. Region ten charakteryzuje się stosunkowo małą liczbą dni z pogodą umiarkowaną ciepłą, których średnio w roku jest 122. Dni deszczowych jest ok. 58, a dni bez opadu 64. Średnia roczna temperatura (w badanym okresie 1991–1995) wynosiła + 7,7 °C, a średnia roczna suma opadów atmosferycznych – 569 mm. Okres wegetacyjny na tym obszarze trwa 200–210 dni. Opady letnie mają charakter deszczy ulewnych, dochodzą wówczas do 100 mm na miesiąc. Długość okresu z pokrywą śnieżną wynosi około 70 dni.
- Region Sandomierski jest jednym z najmniejszych regionów klimatycznych. Zasięgiem obejmuje w szczególności Kotlinę Sandomierską. Region należy do najcieplejszych w Polsce. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7–8°C. Lato jest tu długie i ciepłe, ze średnią temperaturą lipca wynoszącą +19°C. Zima jest stosunkowo krótka, ze średnimi temperaturami stycznia wahającymi się od -3 do -5°C. Roczna suma opadów na tym obszarze wynosi 600–800 mm. Kotlina posiada także nieco wyższe niż w kraju średnie usłonecznienie, które wynosi 4–4,4 godziny na dobę. Okres wegetacyjny jest dość długi i trwa 220–225 dni.

3.1.5 Jakość powietrza atmosferycznego

Przez zanieczyszczenia powietrza rozumiemy obecność w atmosferze substancji stałych, ciekłych i gazowych, obcych w naturalnym składzie powietrza, lub substancji naturalnie występujących w ilościach nadmiernych, zagrażających zdrowiu człowieka, szkodliwych dla roślin i zwierząt i niekorzystnie oddziałujących na klimat.

W Gminie Staszów źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności człowieka. Emisja antropogeniczna obejmuje emisję z zakładów przemysłowych i energetycznych, emisję niską z gospodarki komunalnej oraz emisję komunikacyjną. Na stan czystości powietrza w gminie, oprócz źródeł lokalnych, wpływają również ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe pochodzące z dużych ośrodków przemysłowych.

Dużą rolę w kształtowaniu lokalnego poziomu zanieczyszczeń w powietrzu ma także niska emisja, która pochodzi głównie ze spalania węgla w lokalnych kotłowniach i paleniskach indywidualnych (nie posiadają one w praktyce żadnych urządzeń ochrony

powietrza). Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym. Na niską emisję wpływa również transport, który stwarza szczególne zagrożenie w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego. Istotne znaczenie ma zapylenie powstające na skutek ścierania się opon i nawierzchni dróg. Źródłem powstawania zanieczyszczeń jest przede wszystkim wykorzystywanie w przestarzałych urządzeniach grzewczych paliw w postaci niskiej jakości węgla, a także różnego rodzaju materiału odpadowego.

Jakość powietrza w województwie świętokrzyskim została przedstawiona w raporcie *Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2013* sporządzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. Zgodnie z podziałem na strefy, zawartym w nowelizacji *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), w każdej strefie oceny poziomu substancji w powietrzu podawane są ze względu na dwie grupy kryteriów: na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. W strefie świętokrzyskiej dokonano pomiarów ze względu na ochronę zdrowia ludzi, natomiast pomiaru ze względu na ochronę roślin dokonano dla całego województwa świętokrzyskiego. Dopuszczalne poziomy ocenianych substancji określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031). Miasto i Gmina Staszów leży w obszarze rozległej powierzchniowo strefy świętokrzyskiej o powierzchni 11 601 km². Wynikiem oceny jest zaliczenie każdej strefy dla wszystkich substancji podlegających ocenie, do jednej z poniższych klas:

- klasa A (D1) – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych (D1),
- klasa B – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C (D2) – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy celów długoterminowych (D2).

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym (tabela 4 i 5) została przedstawiona klasyfikacja strefy świętokrzyskiej względem poszczególnych zanieczyszczeń.

Tabela 4 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń											
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₂ H ₆	Co	As	Cd	Ni	BaP	PM 2,5	O ₃
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A/D2

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2013, WIOŚ Kielce

Strefa świętokrzyska uzyskała klasę C z powodu przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych pyłu PM10. Klasę C (C2) nadano jej również z powodu przekraczania poziomu dopuszczalnego i docelowego pyłu PM2,5, a także przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu, natomiast ze względu na niedotrzymanie poziomu celu długoterminowego ozonu strefa ta otrzymała klasę D2.

Tabela 5 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			Ogólna klasa strefy
		NO _x	SO ₂	O ₃	
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A/D2	A

Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2013, WIOŚ Kielce

Analizując wyniki oceny rocznej stanu powietrza wg kryterium dla roślin, strefę świętokrzyską zakwalifikowano do klasy A. Natomiast z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu, strefę świętokrzyską określono jako D2.

Na terenach zurbanizowanych na obszarze gminy największą emisję pyłów powoduje spalanie węgla w starych i często źle wyregulowanych domowych kotłach i piecach oraz komunikacja. Spalanie odpadów w kotłach (choć nielegalne i powodujące poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi) jest praktykowane przez niektórych mieszkańców.

Emisja z sektora transportowego, w związku z przebiegiem przez teren gminy ważnych dla kraju i regionu ciągów komunikacyjnych (drogi wojewódzkiej nr 757 i drogi wojewódzkiej nr 765), ma również znaczący wpływ na stan sanitarny powietrza. W mniejszym stopniu na stan powietrza na analizowanym obszarze wpływają emisje przemysłowe z gmin sąsiednich.

Główne zagrożenie dla jakości powietrza w gminie stanowią:

- emisje zanieczyszczeń w porze zimowej z domów jednorodzinnych,
- wzrost poziomu ruchu pojazdów i wzrost emisji spalin.

Powstające zanieczyszczenia ze względu na miejsce występowania, szczególnie w zwartej zabudowie, silnie oddziałują nie tylko na środowisko, ale także stanowią poważne zagrożenia dla zdrowia lokalnych społeczności. Substancje wchodzące w skład

emitowanych zanieczyszczeń są przyczyną licznych schorzeń i groźnych chorób, w tym nowotworów. Grupą szczególnie wrażliwą na zanieczyszczenia są osoby starsze, małe dzieci, a także kobiety w ciąży. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) najbardziej niebezpieczny wpływ dla człowieka mają pyłowe zanieczyszczenia powietrza, które mają swoje źródło w niskiej emisji. Zanieczyszczenia pyłowe są szacowane w różny sposób, m.in. jako TSP czyli całkowity pył zawieszony, który zawiera frakcje wszystkich rozmiarów, PM10, PM2,5 lub BS – czarny smog. Pyły PM10 mają średnicę poniżej 10 mikrometrów i absorbowane są w górnych drogach oddechowych, a także w większych oskrzelach, powodując zwiększenie zachorowalności na choroby układu oddechowego. Pył PM2,5 zawiera cząstki o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra, które mogą nawet przenikać do krwi zagrażając zdrowiu, przyczyniając się do wzrostu zgonów w wyniku chorób serca, naczyń krwionośnych, dróg oddechowych oraz raka płuc. W przypadku roślin pył osadzający się na powierzchni liści pochłania światło oraz zatyka aparaty szparkowe, utrudniając fotosyntezę. Docelowa wartość średnioroczna dla pyłu PM2,5 w 2015 r. wynosi $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Poziomy dopuszczalne dla niektórych substancji zawartych w powietrzu, ze względu na zdrowie ludzi i ochronę roślin, określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*.

3.1.6 Krajobraz oraz występujące formy ochrony przyrody

Rejon Staszowa pod względem fizyczno-geograficznym leży w północno-wschodniej części Niecki Połanieckiej, która jest subregionem Niecki Nidziańskiej. Opiswany obszar z geologicznego punktu stanowi zapadlisko, które wypełniają z reguły mioceńskie gipsy, ropy i piaski. Utwory te przykryte są zazwyczaj materiałem czwartorzędowym, chociaż miejscami na powierzchni można spotkać starsze skały. Ukształtowanie terenu jest zazwyczaj równinne i lekko faliste, a deniwelacje dochodzą maksymalnie do kilkudziesięciu metrów. Rzeźba obszaru staje się bardziej urozmaicona w miarę oddalania się od Staszowa w kierunku północno-zachodnim (Pogórze Szydłowskie). Na wschód od Staszowa rozciąga się dość rozległy obszar leśny zwany Lasami Golejowskimi. Zwartym kompleksem leśnym Staszów otoczony jest także od strony północnej. Tereny te należą do Nadleśnictwa Staszów i w części wchodzi w skład Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Miasto Staszów powstało na wzór miast zakładanych na prawie magdeburskim z zaplanowanym rynkiem, ratuszem pośrodku i prostopadle odchodzącymi ulicami. Ten układ centrum miasta został zachowany do dzisiaj. W mieście występuje zarówno zabudowa

wielkopłytowa, która koncentruje się głównie w osiedlach: Północ oraz Wschód, jak i zabudowa typowo jednorodzinna w częściach integralnych miasta: Oględowska, Ogrody, Golejów, Staszówek, Małopolskie, Na Stoku, Radzików. W Starym Mieście dominują kamienice i zwarta zabudowa mieszkaniowo-usługowa.

Na terytorium gminy odnajdziemy różnorodne formy ochrony przyrody, wśród których najbardziej obszerną, obejmującą 1/3 powierzchni gminy stanowi Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu zlokalizowany w jej środkowej części. Na uwagę zasługuje również duża liczba pomników przyrody, zespół przyrodniczo-krajobrazowy Golejów oraz dwa Obszary Natura 2000.

Do form ochrony przyrody w Gminie Staszów należą:

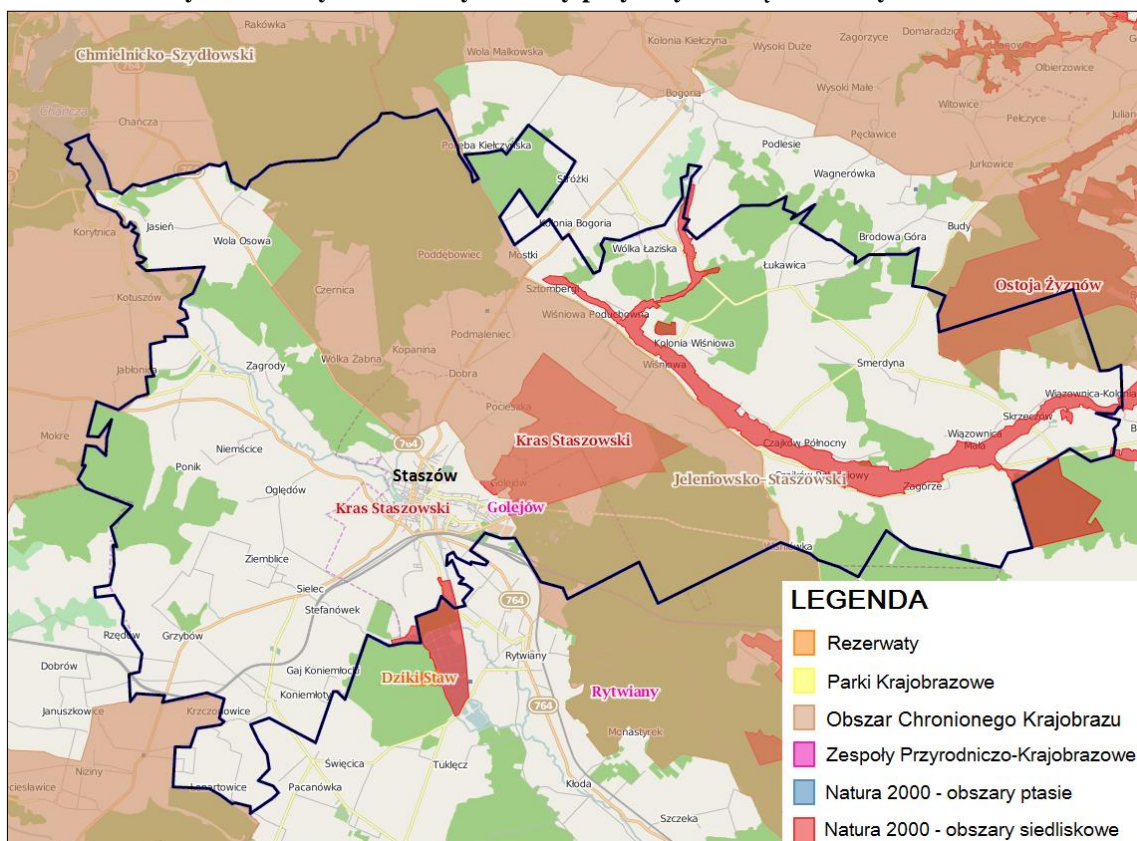
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:
 - Golejów;
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - Jeleniowsko-Staszowski;
- Pomniki przyrody¹:
 - Buk pospolity (nr rej. 679),
 - Buk zwyczajny (nr rej. 677),
 - Buk zwyczajny (nr rej. 678),
 - Dąb szypułkowy,
 - Dąb szypułkowy (nr rej. 505),
 - Dąb szypułkowy (nr rej. 661),
 - Dąb szypułkowy (nr rej. 685),
 - Głaz narzutowy Diabelski kamień (nr rej. 468),
 - Grupa drzew - Platan klonolistny (nr rej. 701),
 - Klon jawor (nr rej. 514),
 - Klon jawor (nr rej. 515),
 - Klon pospolity (nr rej. 506),
 - Klon pospolity (nr rej. 509),
 - Klon pospolity (nr rej. 512),
 - Klon pospolity (nr rej. 513),

¹ Lista wg Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska - rejestr jest obecnie w trakcie uzupełniania i aktualizowania. Liczba pomników przyrody może odbiegać od stanu rzeczywistego.

- Lipa drobnolistna (nr rej. 508),
- Lipa drobnolistna (nr rej. 700),
- Lipa droбноziarnista (nr rej. 507),
- Lipy szerokolistne 6 szt. (nr rej. 676),
- Modrzew europejski (nr rej. 511),
- Olcha czarna (nr rej. 510),
- Orzech czarny (nr rej. 504),
- Topola biała (nr rej. 501),
- Topola biała (nr rej. 502),
- Topola biała (nr rej. 503),
- Topola biała (nr rej. 699);
- Dąb szypułkowy,
- Dąb szypułkowy,
- Dąb szypułkowy,
- Obszary Natura 2000:
 - Kras Staszowski PLH260023,
 - Ostoja Żyznów PLH260036.

Wybrane formy ochrony przyrody zostały przedstawione na rysunku 8.

Rysunek 8 Wybrane formy ochrony przyrody w obrębie Gminy Staszów

Źródło: Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Funkcjonowanie Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu reguluje *Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXV/624/13* z dnia 23 września 2013 r. W dokumencie uchwały znajdują się zakazy oraz cele ochrony.

Do szczególnych działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu należą:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Na obszarach Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

Zakazy, o których mowa w ustaleniach powyżej, nie dotyczą:

- terenów objętych ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- terenów objętych ustaleniami projektów planów zagospodarowania przestrzennego lub projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których procedura dotycząca oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu;
- ustaleń warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej oraz obiektów i urządzeń budowlanych niezbędnych do jej użytkowania, pod warunkiem zapewnienia minimum 30% powierzchni biologicznie czynnej na danym terenie.

Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu² położony jest pomiędzy dolinami Koprzywianki i Czarnej. Obejmuje wschodni kraniec Gór Świętokrzyskich, Pogórza Szydłowskiego i Niecki Połanieckiej. Jest to obszar o bardzo urozmaiconej rzeźbie i silnie zalesiony – lasy stanowią ok. 55%, a użytki rolne ok. 40% powierzchni, stanowiąc lokalny ciąg ekologiczny.

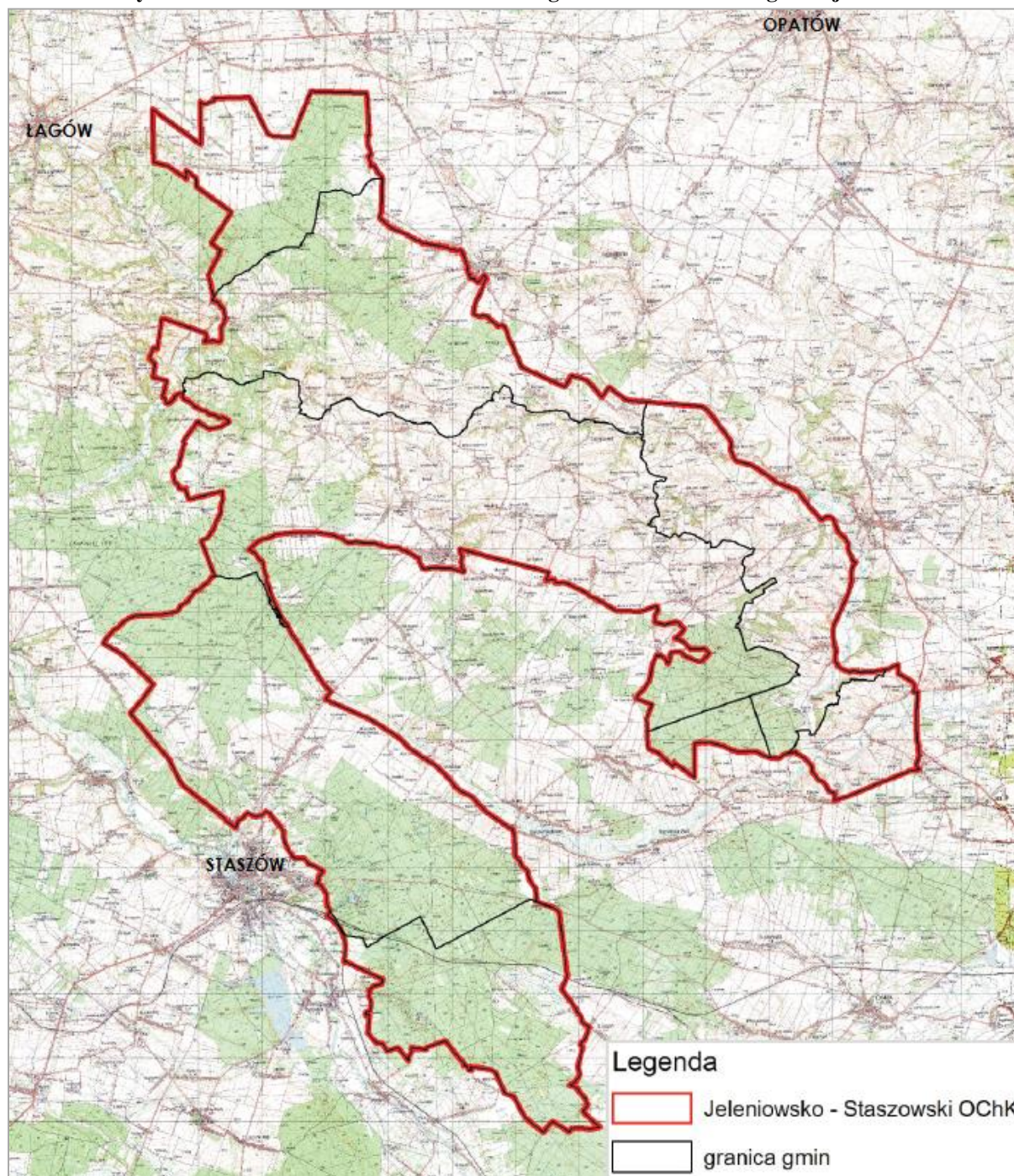
Wśród lasów dominują tu bory sosnowe, bory mieszane, bory trzcinnikowe, łągi subkontynentalne oraz bory mieszane świeże przechodzące w grąd wysoki i świetlistą dąbrowę.

Ponadto występują bory i lasy wilgotne – olsy. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie przeważa sosna, a uzupełnieniem są dęby, brzozy, jodły, modrzew, olcha, buk. W wilgotnych dnach dolin rzek, cieków i oczek wodnych występują bogate florystyczne zespoły roślinności szuwarowo-bagiennej, łąkowo-bagiennej i bagienno-torfowiskowej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin i ptaków. Ponadto występują na tych terenach zbiorowiska murawowe i krzewiaste w miejscach nieprzydatnych do uprawy: na ścianach wąwozów lessowych, na stromiznach zboczy oraz na bardzo płytkich glebach. Charakterystyczną roślinnością dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin.

Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje powierzchnię 284,69 km². Obejmuje tereny gmin: Baćkowice, Bogoria, Iwaniska, Rytwiany i Staszów. W rejonie Szydłowa łączy się z Chmielnicko-Szydłowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Zasięg terytorialny obszaru przedstawiony został na rysunku 9.

² Strona internetowa Nadleśnictwa Staszów, www.staszow.radom.lasy.gov.pl

Rysunek 9 Granica Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Źródło: Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXV/624/13 z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Na obszarze miejsko-wiejskiej Gminy Staszów zlokalizowane są dwa obszary ochronne sieci Natura 2000 – Kras Staszowski i Ostoja Żyznów. Priorytetowym celem funkcjonowania sieci Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk

przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej.

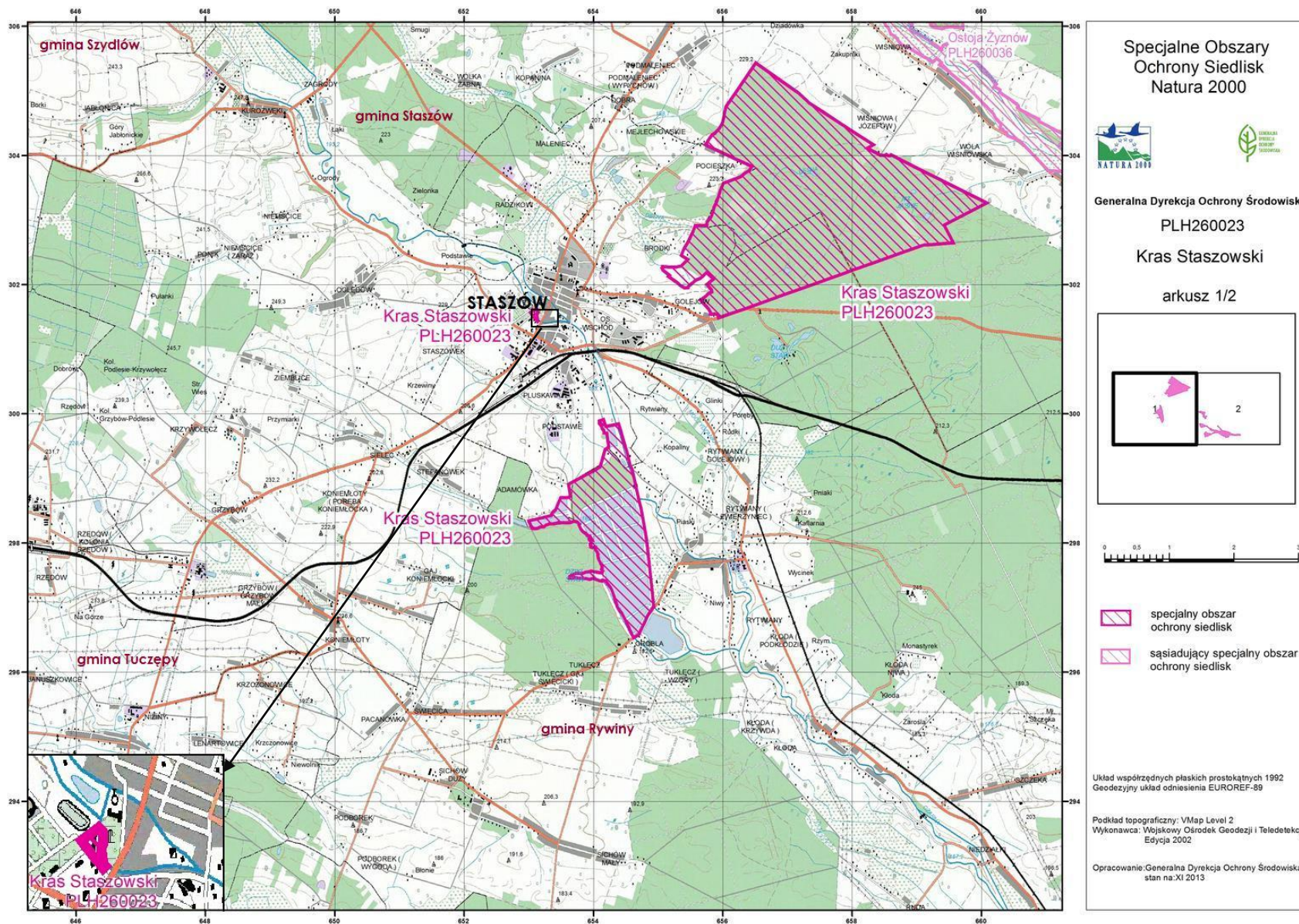
Kras Staszowski³ (kod obszaru PLH260023) to obszar o powierzchni 1743,48 ha występowania lasów liściastych, borów (w tym borów mieszanych) oraz siedlisk wodno-błotnych powstałych w lejkach krasowych. Obecność lejków krasowych i związana z nimi szata roślinna jest najcenniejszą wartością przyrodniczą tego regionu. Lejki są jednocześnie świetnym kalendarium historii szaty roślinnej panującej w okresie holoceniście. Obszar obejmuje naturalne typy siedlisk oraz gatunki chronione i zagrożone w skali regionu i kraju. Stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej (*Dyrektywa 92/43/EWG – Załącznik I Rodzaje siedlisk przyrodniczych ważnych dla Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia Specjalnych Obszarów Ochrony*). Największy udział mają niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie oraz dobrze wykształcone grądy i łągi. W ostoi znajduje się kolonia nocka dużego (*Myotis myotis*) licząca ok. 200 osobników.

Obszar składa się z kilku fragmentów różniących się od siebie. Na wschód od Staszowa znajduje się kompleks leśny z licznymi lejkami i misami krasowymi. Wskutek gromadzenia się wody wytworzyły się tu różnego rodzaju torfowiska. Po wielowiekowym wydobywaniu torfu na skalę przemysłową stanowią one liczne jeziora o stosunkowo czystej wodzie z niewielką domieszką związków siarki. Obecnie następuje tam wtórna sukcesja. Zachodni fragment stanowi kompleks stawów rybnych wraz z rezerwatem przyrody Dziki Staw. Stawy te są miejscem o dużej bioróżnorodności. Część południowo-wschodnia to głównie strumień bez nazwy oraz fragmenty lasów mieszanych z nielicznymi jeziorami krasowymi. Dolina cieką przeciętna jest licznymi dopływami częściowo zmeliorowanymi. Jest to obszar charakteryzujący się dużym bogactwem przyrodniczym.

Zasięg ochrony obszaru przedstawiają rysunki 10 i 11

³ Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Rysunek 10 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Kras Staszowski

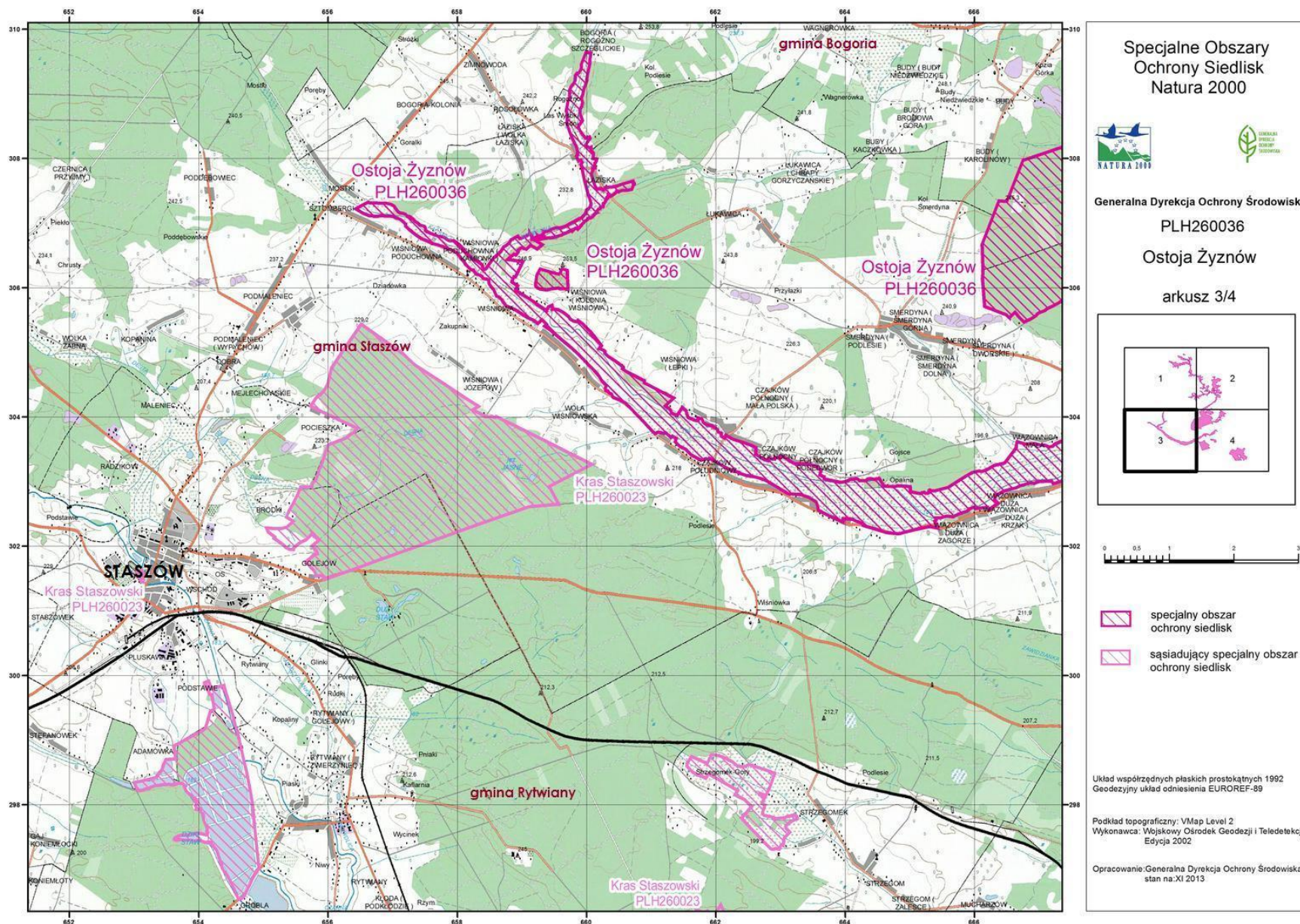
Źródło: Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
<http://natura2000.gdos.gov.pl>

Ostoja Żyznów⁴ (kod obszaru PLH260036) to obszar o powierzchni 5074,35 ha położony w obrębie mezoregionów Wyżyna Sandomierska, Góry Świętokrzyskie i Pogórze Szydłowskie. W większości obszar pokrywa znacznej grubości pokrywa lessowa co sprawia, że powierzchnia terenu jest dosyć płaska, rozcięta przez rzekę Koprzywiankę wraz z dopływami. Rzeka miejscami meandruje stwarzając dogodne siedliska dla ekstensywnie użytkowanych łąk, rozlewisk, zastoisk oraz płatów łągów. Rozleglejsze powierzchnie zajęte zwłaszcza przez zbiorowiska łąkowe o różnym stopniu wilgotności znajdują się w dolinie rzeki Kacanki. Dominującymi zbiorowiskami leśnymi są bory sosnowe i mieszane, nierzadko jednak trafiają się różnego typu zbiorowiska grądowe, rozczłonkowane często głębokimi wąwozami i jarami, zwłaszcza na zboczach dolin rzecznych.

Dolina Koprzywianki wraz z dopływami stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ogółem stwierdzono tu występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 40% obszaru. Do najcenniejszych należą murawy kserotermiczne oraz łąki o różnym stopniu wilgotności. Cennym zbiorowiskiem leśnym oprócz łągów są liczne i rozrzucone zbiorowiska grądowe. Zbiorowiska te charakteryzują się dużym nagromadzeniem gatunków chronionych, zagrożonych – w tym dużą liczbą gatunków górskich. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. wisienka stepowa (*Prunus fruticosa*) oraz ortanta żółta (*Orthanta lutea*). Obecność utworów węglanowych i dobre warunki wilgotnościowe w widłach Kacanki i Koprzywianki zapewniają stabilne warunki ekologiczne, przede wszystkim wilgotnościowe, występującym populacjom mięczaków. Bogate łąki nawęglanowe nad rzeką Kacanką sprzyjają rozwojowi populacji poczwarówki zwężonej (*Vertigo angustior*). Należy także zaznaczyć występowanie skójki gruboskrupowej (*Unio Krassus*) w rzece Koprzywiance. Ostoja ta jest ważna dla zachowania licznej populacji pachnicy dębowej (*Osmoderma eremita*) i modraszka nausitousa (*Maculinea nausithous*), który znajduje się tutaj na granicy zasięgu. Na terenie proponowanej ostoi występują także: modraszek telejus (*Maculinea teleius*), trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*), czerwонецzyk nieparek (*Lycaena dis par*), czerwонецzyk fioletek (*Lycaena helle*). Bardzo licznie występuje tutaj kumak nizinny (*Bombina bombina*). Stwierdzono także występowanie: mopka (*Barbastella barbastellus*), bobra europejskiego (*Castor fiber*), wydry (*Lutra Lutra*), minoga strumieniowego (*Lampetra planeri*) i głowacza białopłetwego (*Cottus gobio*).

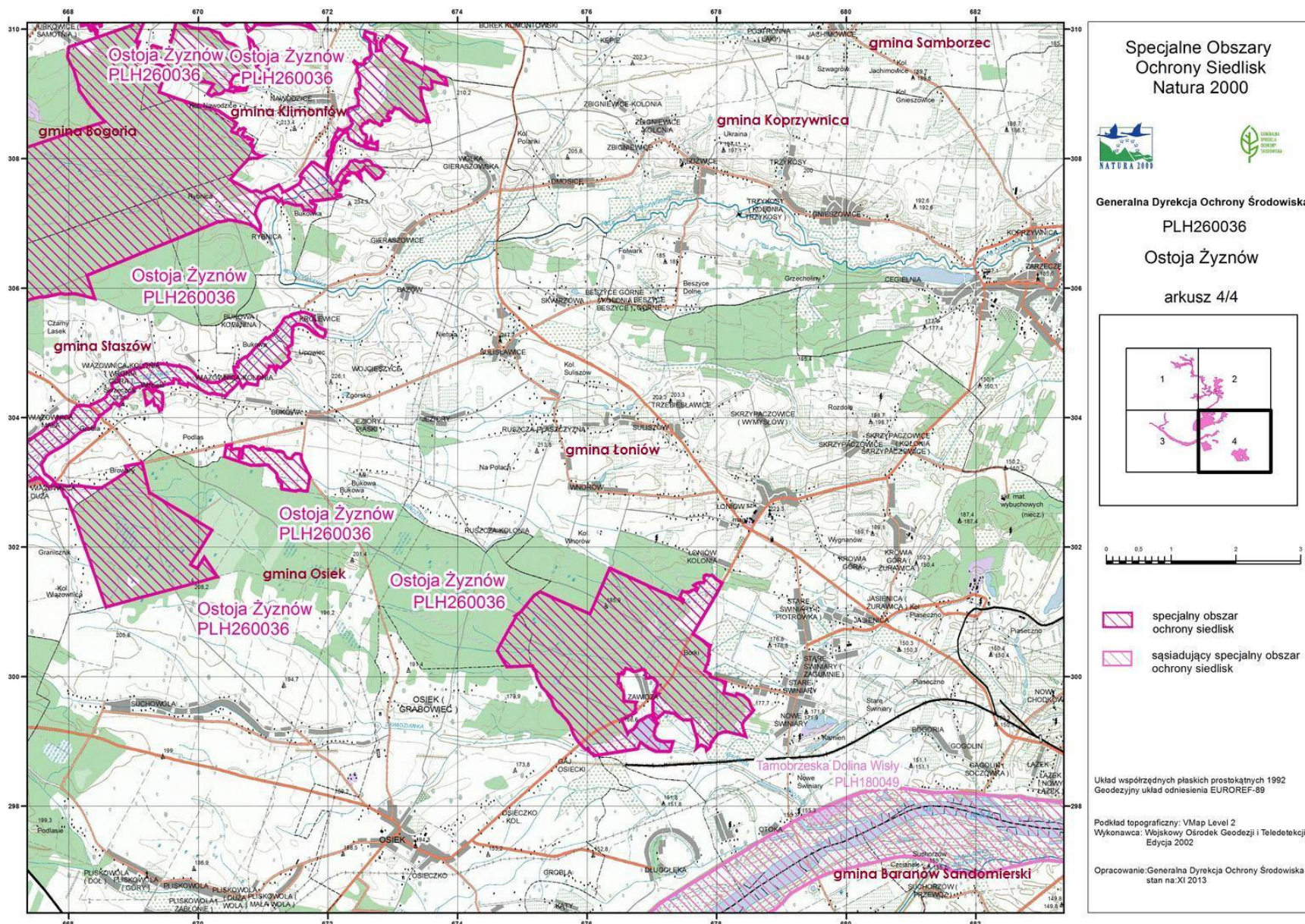
⁴ Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Rysunek 11 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Ostoja Żyżnów

Źródło: Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
<http://natura2000.gdos.gov.pl>

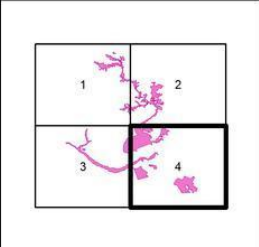
Rysunek 12 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Ostoja Żyźnów

Specjalne Obszary
Ochrony Siedlisk
Natura 2000

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
PLH260036
Ostoja Żyźnów
arkusz 4/4

0 0,5 1 2 3 km

 specjalny obszar
ochrony siedlisk

 sąsiadujący specjalny obszar
ochrony siedlisk

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezjny układ odniesienia EUROREF-89

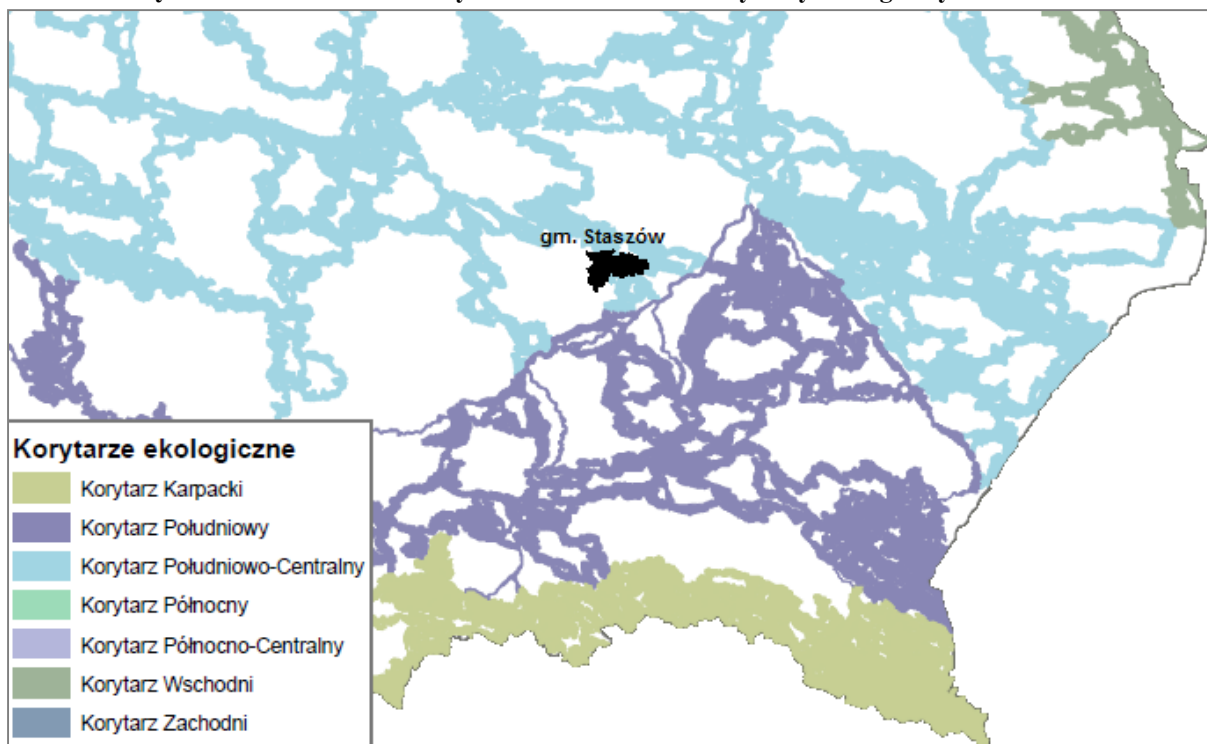
Podkład topograficzny: VMap Level 2
Wykonawca: Wojskowy Ośrodek Geodezji i Teledetekcji
Edycja 2002

Opracowanie: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
stan na: XI 2013

Źródło: Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
<http://natura2000.gdos.gov.pl>

Ponadto przez wschodni fragment Gminy Staszów przebiega jeden z 7 głównych korytarzy ekologicznych - Korytarz Południowo-Centralny (KPdC). Położenie gminy na tle korytarzy ekologicznych południowo-wschodniej Polsce prezentuje rysunek 13.

Rysunek 13 Położenie Gminy Staszów na tle sieci korytarzy ekologicznych w Polsce

Źródło: *Korytarze ekologiczne w Polsce*, W. Jędrzejewski i in., 2006 (aktualizacja sieci w 2011 r.)

Głównym założeniem korytarzy ekologicznych jest zapewnienie spójności ekologicznej sieci Natura 2000 oraz innych obszarów prawnie chronionych. Rangę lokalnych ciągów ekologicznych w gminie posiadają doliny rzek i cieków, zagospodarowane, jako użytki zielone oraz pasma zadrzewień i zakrzywień.

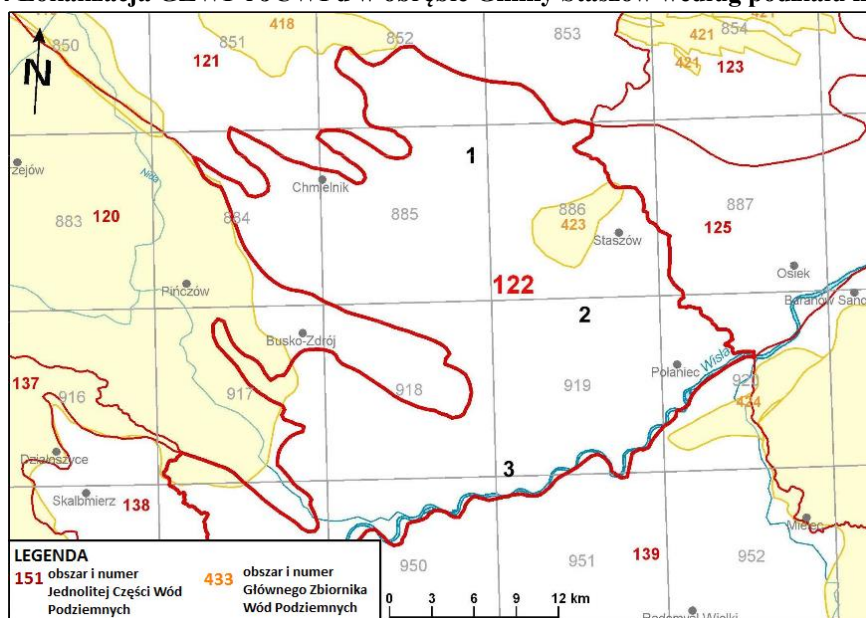
3.1.7 Warunki wodne

Staszów leży na terenie dorzecza rzeki Czarnej Staszowskiej, wypływającej z Gór Świętokrzyskich i wpadającej do Wisły. Jest to najdłuższa rzeka powiatu staszowskiego. W obrębie miasta do Czarnej Staszowskiej uchodzi Desta (zwana też Struga), będąca jej lewobrzeżnym dopływem.

Oprócz naturalnych cieków przez miasto przepływa także Kanał Młyński. Kanał bierze wody z rzeki Czarnej Staszowskiej w okolicy Radzikowa, zaś jego ujście znajduje się na terenie osiedla Staszówek. Natomiast w Lasach Golejowskich przebiega dział wód pomiędzy dorzeczem Czarnej Staszowskiej, a dorzeczem Kacanki (dopływ Koprzywnianki, która jest również lewobrzeżnym dopływem Wisły).

Rejon Staszowa zalicza się do obszarów zasobnych w wody podziemne, gdzie występują wody poziomu trzeciorzędowego oraz doliny rzeczne z dominującym poziomem czwartorzędowym. W celu ochrony wód podziemnych w obrębie poszczególnych regionów hydrogeologicznych wydzielono Główne Zbiorniki Wód Podziemnych – GZWP.

Rysunek 14 Lokalizacja GZWP i JCWPd w obrębie Gminy Staszów według podziału na 161 części

Źródło: Strona internetowa Państwowej Służby Hydrogeologicznej, www.psh.gov.pl

GZWP nr 423 to trzeciorzędowy zbiornik szczelinowo-krasowy, porowy. Poziom wodonośny budują wapień litotamniowe i detrytyczne. Zbiornik ten posiada łączną powierzchnię 33 km², a jego zasoby dyspozycyjne wynoszą 125 m³/h. Dla zbiornika zostały określone obszary najwyższej ochrony (ONO) i obszary wysokiej ochrony (OWO), które są obszarami nieizolowanymi lub słabo izolowanymi oraz miejscami, w których odbywa się zasilenie poziomu wodonośnego. Pozostałe fragmenty zbiornika wód nie objęte przez obszary ONO i OWO to obszary wymagające zwykłej ochrony (OZO).

Teren Gminy Staszów położony jest w obrębie JCWPd nr 122. W dotychczasowych prognozach z ostatnich lat stan zasobów terenu spełniał kryteria dobre pod względem ilościowym. Pod względem chemicznym stan określono jako słaby. Przyczyną zaliczenia do chemicznego słabego stanu wód w 2012 r. było przekroczenie wartości progowych stanu dobrego jonów NH₄ i Fe oraz szacowany zasięg obszaru zanieczyszczenia wynoszący 49,84% powierzchni analizowanej jednostki. W 2013 r. zanotowano przekroczenie wartości progowej dobrego stanu chemicznego wód podziemnych następujących wskaźników: Fe, Ni, K, Ca, Mn, oraz lokalne zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego. Istotnym problemem jest także niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych.

Jakość wód podziemnych w poszczególnych punktach monitoringu sieci krajowej w województwie świętokrzyskim w 2013 roku została określona według klasyfikacji podanej w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 143 poz. 896).

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- Klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i nie wskazują na wpływ działalności człowieka;
- Klasa II – wody dobrej jakości, w których wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i nie wskazują na wpływ działalności człowieka, albo jest to wpływ bardzo słaby;
- Klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka;
- Klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka;
- Klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Rozporządzenie definiuje dobry i słaby stan chemiczny wód podziemnych. Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny. W Gminie Staszów pomiar prowadzony jest w 3 punktach. Wyniki pomiarów przeprowadzonych w latach 2011–2013 przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6 Jakość wód podziemnych w punktach monitoringu sieci krajowej w Gminie Staszów w latach 2011–2013

Numer otworu	Miejscowość	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Charakter zwierciadła	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wody w punkcie w roku 2011	Klasa jakości wody w punkcie w roku 2012	Klasa jakości wody w punkcie w roku 2013
500	Kurozwęki	17	swobodne	zabudowa wiejska	III	III	III
2667	Wiązownica Mała	27,1	napięte	łąki i pastwiska	II	III	III
2703	Smerdyna	21,5	swobodne	grunty orne	IV	IV	III

Źródło: Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, www.gios.gov.pl

Lokalizację punktów pomiarowych sieci krajowej w rejonie Staszowa przedstawia mapa na rysunku 15.

Rysunek 15 Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu sieci krajowej w rejonie Staszowa

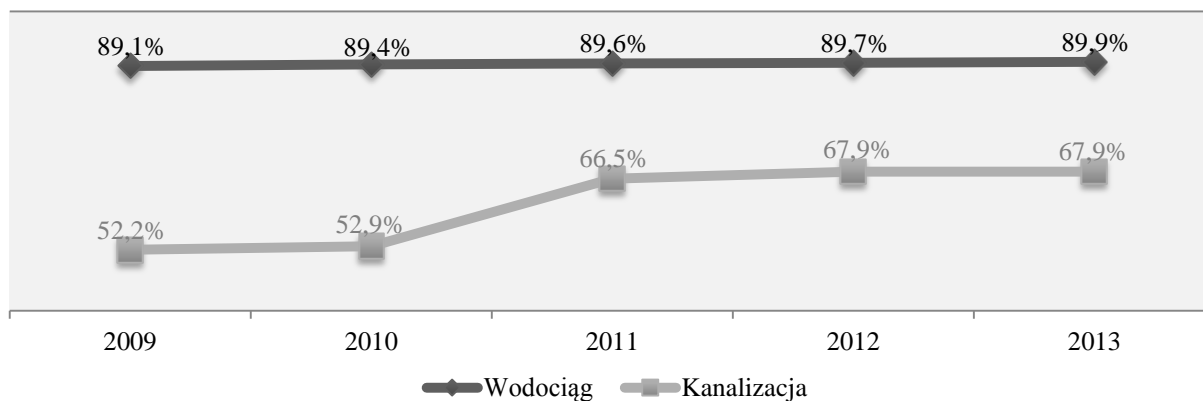

Źródło: Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, www.gios.gov.pl

Według Raportu Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011-2012 największy wpływ na terenie województwa na jakość wód powierzchniowych ma działalność człowieka. Ścieki wprowadzane do wód powierzchniowych powstają głównie w wyniku działalności przemysłu i gospodarki komunalnej. Szczególnym zagrożeniem ekologicznym jest brak kanalizacji (przy istniejącej sieci wodociągowej). Ścieki komunalne są gromadzone w bezodpływowych zbiornikach i wywożone w przeważającej większości na tereny pól, nieużytków itp.

Na przestrzeni ostatnich lat w Mieście i Gminie Staszów dysproporcja pomiędzy ilością osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej uległa zmniejszeniu. Zależność tą prezentuje wykres na rysunku 16.

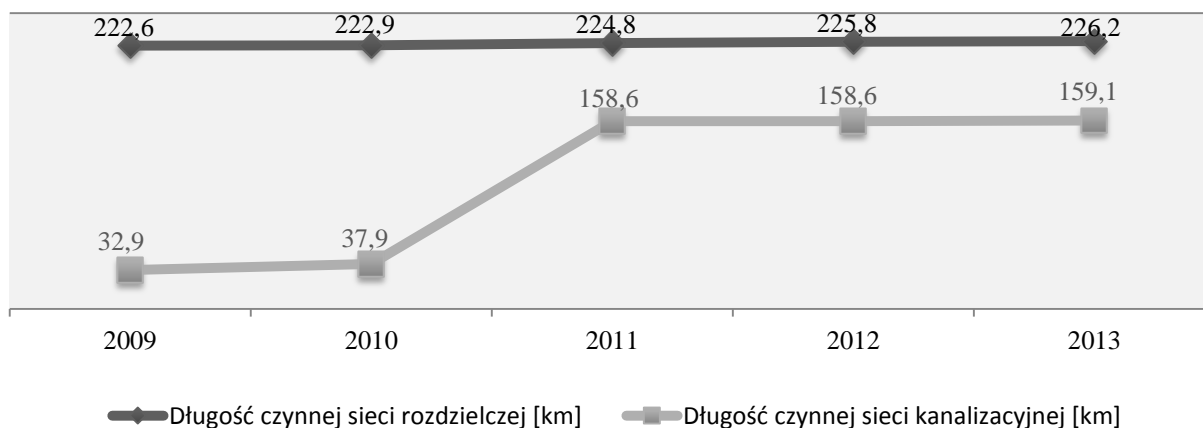
Rysunek 16 Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej ogółem w Mieście i Gminie Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak można zauważyć, różnica w procentowej ilości osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej uległa zmniejszeniu w latach 2009–2013 o 14,9%. Wpływ na tę zmianę miała rozbudowa sieci kanalizacyjnej, której długość w omawianych latach znacząco wzrosła, szczególnie w latach 2010–2011, co przedstawia rysunek 17.

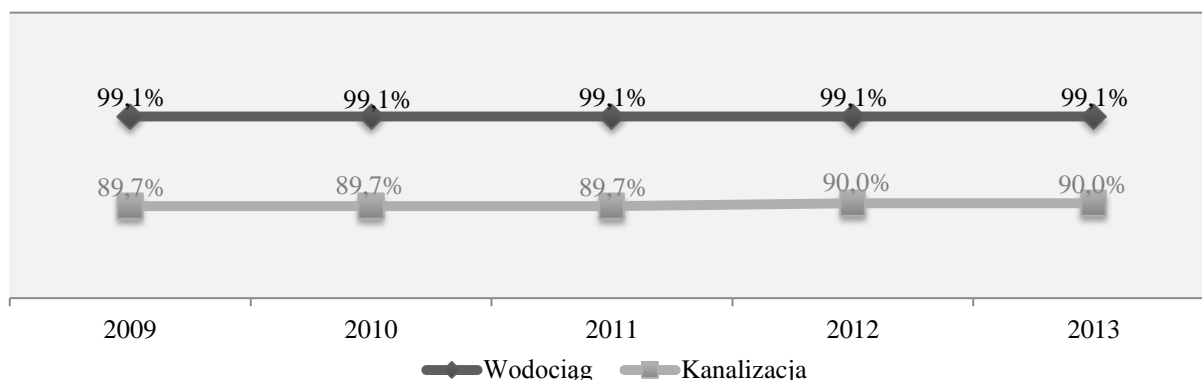
Rysunek 17 Długości czynnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W odniesieniu wyłącznie do Miasta Staszów dysproporcja osób korzystających z obu sieci jest niewielka, ok. 9%. Dostęp do sieci wodociągowej w mieście ma zapewnione ponad 99% ludności, a do sieci kanalizacyjnej – 90% (rysunek 18).

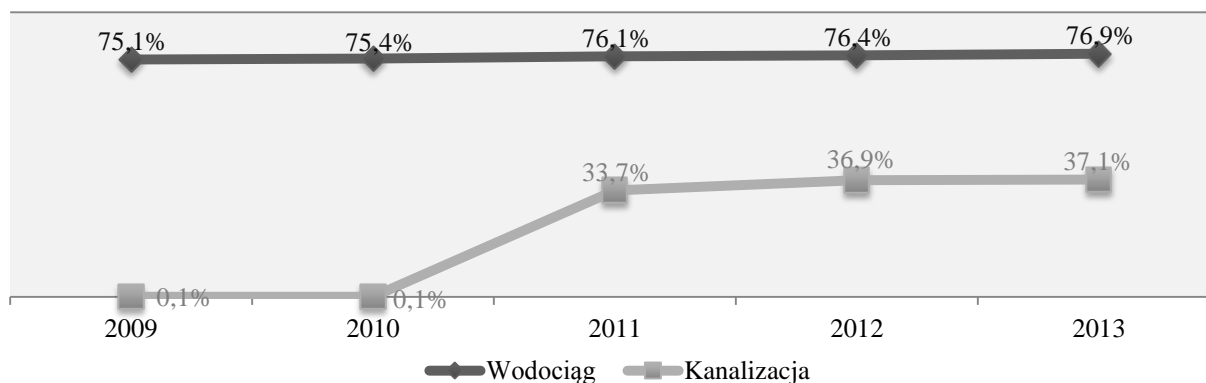
Rysunek 18 Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w Mieście Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Znacząca dysproporcja ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jest natomiast widoczna na terenach wiejskich Gminy Staszów. W roku 2010 sieć kanalizacyjna na terenie gminy praktycznie nie istniała. Dostęp do sieci posiadała jedynie 0,1% ludności. Inwestycje podjęte w kolejnych latach polegające na rozbudowie sieci poskutkowały zwiększeniem jej długości ponad 4-krotnie. Sieć kanalizacyjna została rozbudowana w szczególności na terenach wiejskich, co pozwoliło zniwelować dysproporcję na tych terenach o 37%.

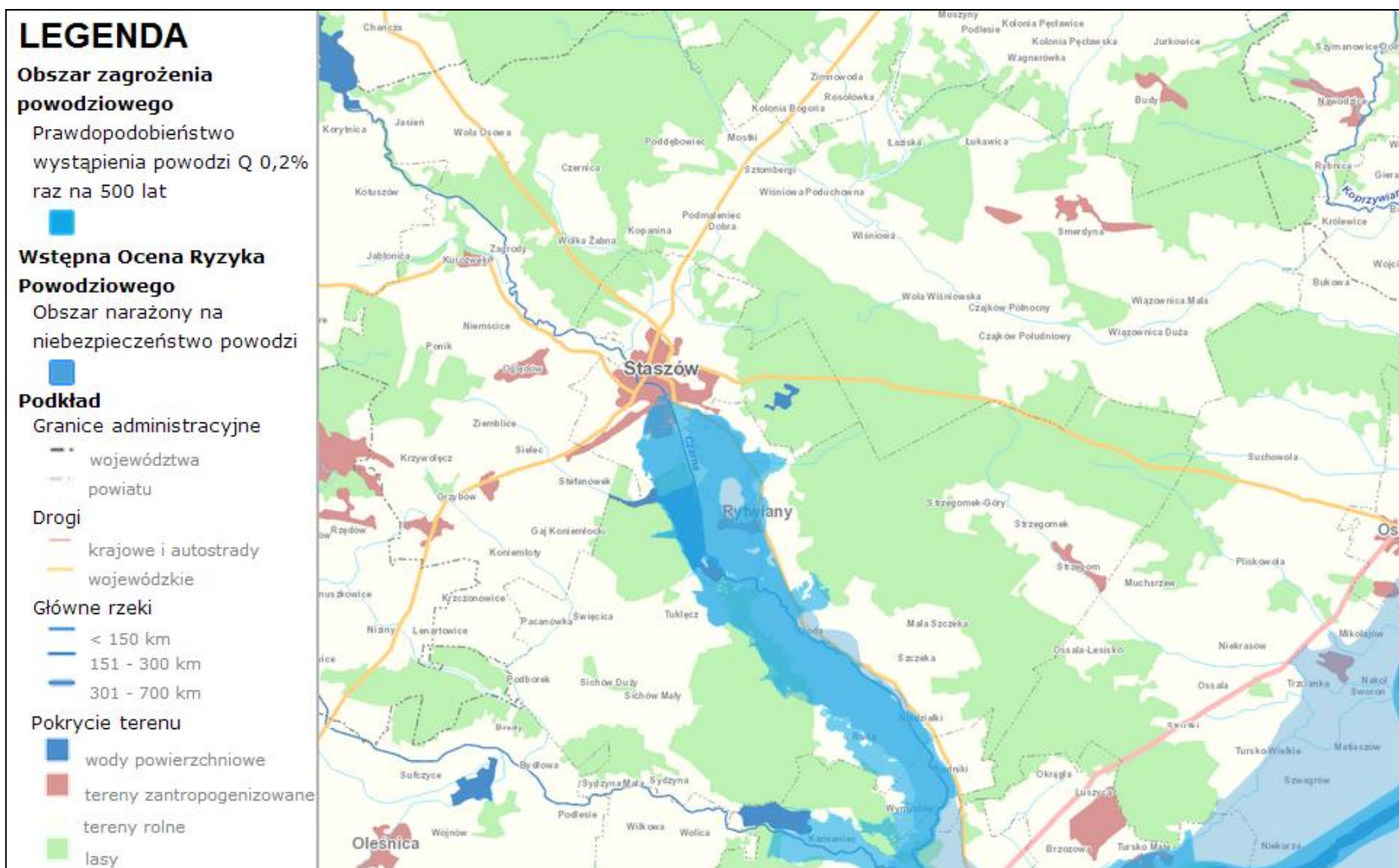
Rysunek 19 Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Teren Gminy Staszów w większości jest usytuowany na korzystnym obszarze, biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe. Jedynie południowe fragmenty miasta są zagrożone powodzią, z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi Q 0,2% – raz na 500 lat. Tereny te prezentuje rysunek 20.

Rysunek 20 Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Staszów

Źródło: Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, www.kzgw.gov.pl

Źródło zagrożenia powodziowego w gminie stanowi rzeka Czarna Staszowska – ze względu na możliwość wystąpienia wezbrań, nawałnych deszczy i roztopów. Ponadto w przypadku awarii zapory spiętrzającej w zbiorniku Chańcza, położonym przy granicy z Gminą Staszów, na rzece Czarna Staszowska istnieje ryzyko zalania miejscowości znajdujących się w dolinie rzeki.

3.1.8 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas w rozumieniu *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) to dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz. Na zakres ten składają się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące negatywnie na organizm ludzi, powodując ogólnoustrojowe zaburzenia i dolegliwości. Na terenie Miasta i Gminy Staszów problem zanieczyszczenia środowiska hałasem wynika głównie z ruchu drogowego i kolejowego oraz działalności prowadzonej na terenach niektórych obiektów przemysłowych.

Główne szlaki komunikacyjne przechodzące przez teren omawianej gminy to:

- droga wojewódzka nr 757,
- droga wojewódzka nr 764,
- droga wojewódzka nr 765,
- linia kolejowa nr 70 Włoszczowice–Staszów–Chmielów k. Tarnobrzega.

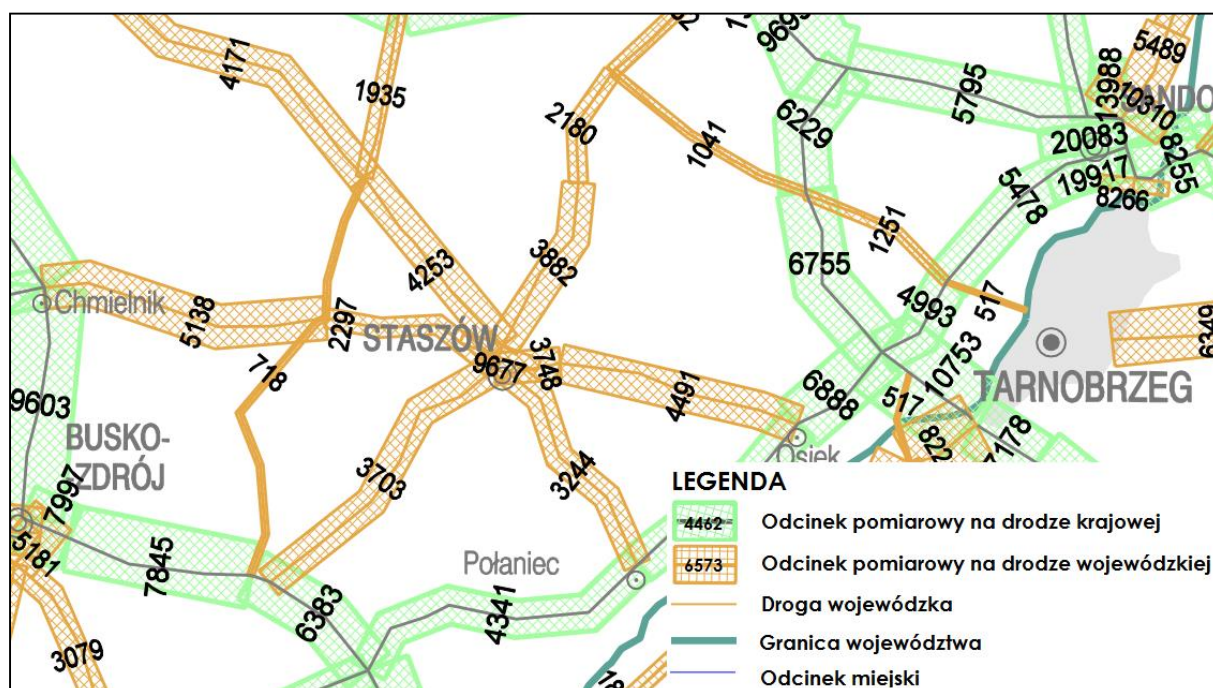
W 2010 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła pomiar ruchu. W obrębie Gminy i Miasta Staszów pomiar przeprowadzany był na ośmiu odcinkach pomiarowych. Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli 7.

Tabela 7 Średni Dobowy Ruch (SDR) według rodzajowej struktury ruchu pojazdów silnikowych w obrębie Gminy Staszów

Odcinek pomiarowy	Numer drogi	Pojazdy silnikowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
			Motocykle	Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
						bez przyczepy	z przyczepą		
Bogoria - Staszów	757	3882	39	3280	318	74	101	62	8
Staszów /Przejście/	757	9677	77	8080	794	261	252	203	10
Staszów - Stopnica	757	3703	33	2903	363	141	211	48	4
Raków - Staszów	764	4253	43	3500	349	85	225	47	4
Staszów - Połaniec	764	3244	29	2764	240	68	84	49	10
Szydłów - Staszów	765	2297	23	1666	303	880	161	34	30
Staszów /Przejście/	765	3748	30	3058	345	82	195	34	4
Staszów - Osiek	765	4491	45	3687	355	135	234	31	4

Źródło: Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach

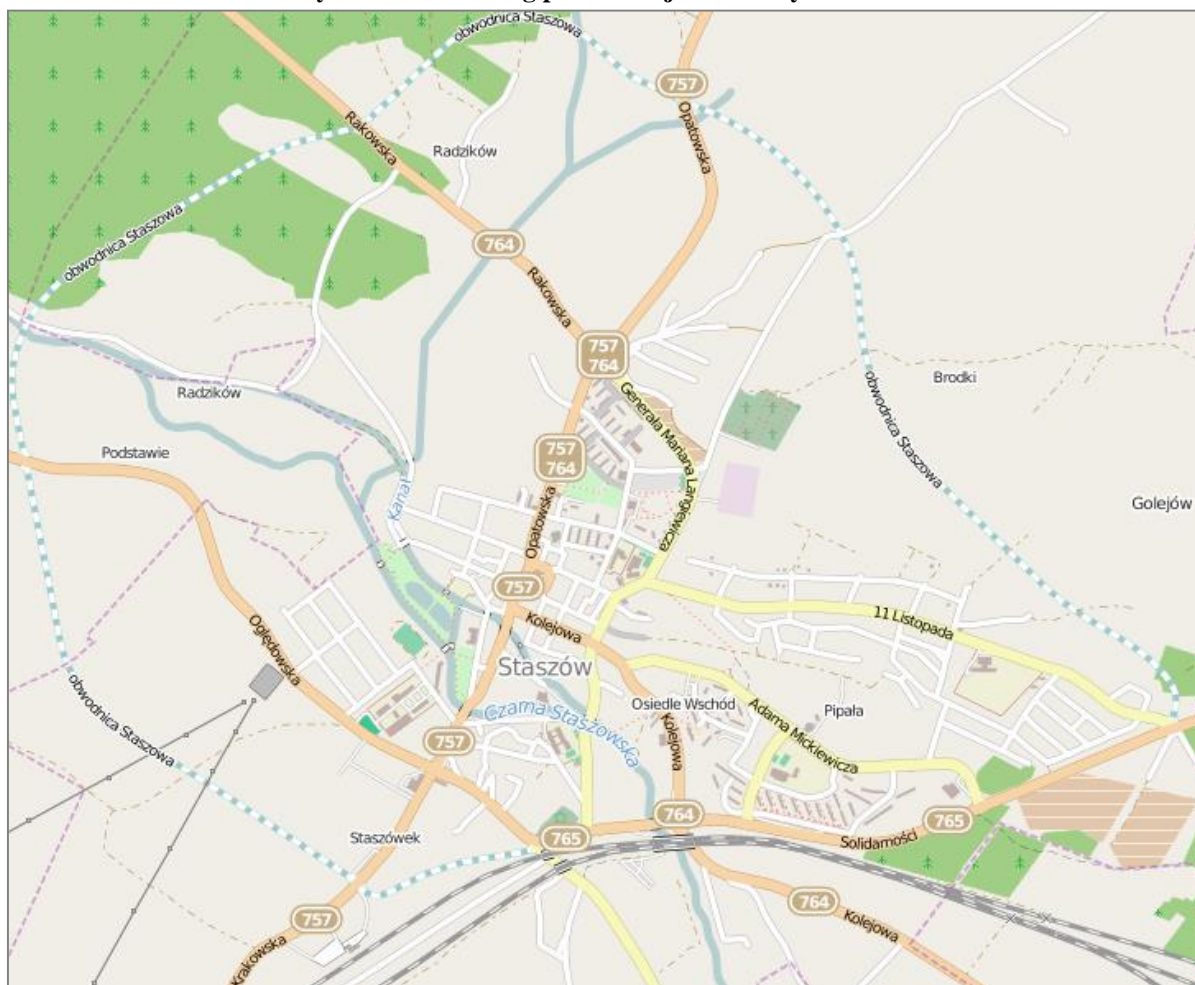
Rysunek 21 Średni Dobowy Ruch (SDR) w obrębie Gminy Staszów

Źródło: Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach

Na podstawie powyższych pomiarów można zauważyć, że w ciągu doby po drogach wojewódzkich po terenie gminy porusza się średnio ok. 3–4 tys. pojazdów. Centrum Miasta Staszów jest obciążone ruchem ok. 10 tys. pojazdów w ciągu doby. Doliczając do tej liczby ruch pojazdów na pozostałych rodzajach dróg oraz zestawiając fakt, iż ciągi komunikacyjne przebiegają przez tereny najgęściej zaludnione stwierdza się, że spora grupa ludności miasta i gminy jest znacząco narażona na hałas akustyczny. W celu zniwelowania powyższych uciążliwości od kilku lat planowana jest budowa obwodnicy Staszowa. Rozpoczęcie budowy mającej potrwać 2 lata planuje się na rok 2016. Przebieg planowanej obwodnicy został przedstawiony na rysunku 22.

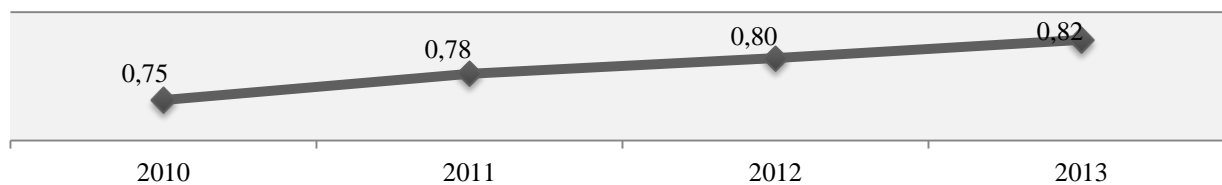
Rysunek 22 Przebieg planowanej obwodnicy Staszowa

Źródło: Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Jak wykazują dane Głównego Urzędu Statystycznego zarówno w powiecie staszowskim, jak i w Mieście i Gminie Staszów systematycznie wzrasta liczba pojazdów samochodowych. Liczba ta ma niewielki związek z liczbą ludności na danym terenie, gdyż w przypadku powiatu staszowskiego liczba osób w ostatnich latach uległa spadkowi, lecz m.in. poprzez wzrost zamożności ludności czy potrzebę dojazdów do pracy, w przeciągu ostatnich 3 lat wskaźnik ilości pojazdów przypadających na jedną osobę w powiecie staszowskim wzrósł z 0,75 do 0,82 szt., co przedstawiono na rysunku 23.

Rysunek 23 Ilość pojazdów samochodowych przypadająca na mieszkańca w powiecie staszowskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zależność ta pozwala prognozować, że nawet w przypadku stabilizacji ilości osób na danym terenie liczba pojazdów będzie nadal rosła, co będzie miało odzwierciedlenie w zwiększającej się emisji hałasu, a także w zwiększającej się ilości zanieczyszczeń do atmosfery. W odniesieniu do powiatu staszowskiego w przeciągu 3 ostatnich lat liczba samochodów wzrosła o ilość 4463 sztuki, przy ilości spadku 906 osób w powiecie.

W latach 2011–2012 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach wykonywał pomiary monitoringowe hałasu drogowego w ramach wojewódzkiego programu PMŚ na lata 2010–2012. W latach 2011–2012 pomiary monitoringowe hałasu komunikacyjnego wykonano m.in. na terenie miast: Staszów, Jędrzejów, Włoszczowa, Opatów, Pińczów oraz Połaniec – łącznie w 20 punktach pomiarowych. W Mieście Staszów równoważny poziom hałasu w porze dnia (L_{AeqD}) i porze nocy (L_{AeqN}) określono w 3 punktach. Wyniki przeprowadzonych pomiarów przedstawiono w tabeli 8.

Tabela 8 Hałas komunikacyjny w Staszowie – równoważny poziom dźwięku

Poziom hałasu [dB]	Punkt pomiarowy		
	Pkt.1 – referencyjny* ul. Rakowska norma przypisana dla terenów mieszkaniowo-usługowych	Pkt. 2 – referencyjny* ul. Kościuszki 2 tereny mieszkaniowo-usługowe	Pkt. 3 ul. Kościuszki 2 tereny mieszkaniowo-usługowe
Dopuszczalny poziom L_{AeqD}	60	60	60
Wynik pomiaru L_{AeqD}	68,3	62,7	56,1
Wielkość przekroczenia	8,3	2,7	-
Dopuszczalny poziom L_{AeqN}	50	50	50
Wynik pomiaru L_{AeqN}	61,4	51,3	53,9
Wielkość przekroczenia	11,4	1,3	3,9

* Punkt referencyjny – w ramach badań monitoringowych hałasu, jest to punkt w stałej odległości od źródła, w którym badania służą głównie do monitorowania zmian parametrów źródeł hałasu

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach

Z przeprowadzonych badań wynika, że tylko w punkcie 3. zlokalizowanym przy ulicy Kościuszki 2 w porze dziennej nie przekroczone dopuszczalnego standardu akustycznego. W pozostałych punktach zarówno w porze dziennej, jak i nocnej, standard ten został przekroczony.

Wyżej cytowana ustawa *Prawo ochrony środowiska* definiuje pola elektromagnetyczne (PEM) jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne

o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz, a ochrona przed nimi polega na utrzymaniu poziomów tych pól poniżej wartości dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Źródłami tego promieniowania są systemy przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej oraz urządzenia o mniejszej uciążliwości, diagnostyczne, terapeutyczne, przemysłowe, a także domowe.

Do urządzeń najbardziej szkodliwych na obszarze Gminy i Miasta Staszów należą:

- linie elektroenergetyczne najwyższych napięć wyprowadzone z Głównych Punktów Zasilania (GPZ) 400/220/110 Elektrowni Połaniec, GDF SUEZ Energia Polska S.A.,
- GPZ Staszów 110/15 kV,
- linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV,
- bazowe stacje telefonii komórkowej różnych operatorów: 3 szt. w Mieście Staszów.

W 2013 r. WIOŚ w Kielcach przeprowadził pomiary natężenia PEM na terenie województwa świętokrzyskiego w 45 punktach monitoringowych, znajdujących się w dostępnych dla ludności miejscach:

- w miastach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.: w Kielcach, Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim po 5 punktów (w sumie 15 punktów);
- w pozostałych miastach – 15 punktów;
- na terenach wiejskich – 15 punktów.

Po przeprowadzeniu serii pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM w żadnym z punktów, w związku z powyższym na terenie Miasta i Gminy Staszów również takie przekroczenia nie występują.

3.1.9 Zasoby naturalne

Zasoby naturalne to wszelkie występujące na Ziemi naturalne dobra możliwe do wykorzystania przez człowieka. Dzieli się je na:

- zasoby odnawialne – uzupełniane w sposób ciągły lub sezonowo, np. roślinność, zwierzęta;
- zasoby nieodnawialne – ich ilość jest ograniczona, przez co mogą one ulec wyczerpaniu, np. węgiel kamienny, ropa naftowa;
- zasoby częściowo odnawialne, np. gleby, woda.

Na terenie Gminy Staszów występują duże złoża torfu. Większość złóż nie jest jednak eksploatowana ze względu na ich zlokalizowanie na terenach różnych form chronionego krajobrazu bądź ze względu na nieopłacalność ich wydobycia.

Na terenie gminy w okolicach Grzybowa znajdują się również złoża siarki. Wydobycie siarki odgrywało znaczącą rolę w polskiej gospodarce w drugiej połowie ubiegłego wieku. W latach siedemdziesiątych XX wieku Polska była czołowym w świecie producentem i eksporterem siarki. Dziś źródłem siarki w gospodarce światowej jest odsiarczanie gazu ziemnego i ropy naftowej. Złoża siarki rodzimej straciły zupełnie znaczenie, zaprzestano więc jej wydobywanie. Siarkę w powiecie staszowskim eksploatuje się nadal metodą otworową (metodą podziemnego wytopu) w złożu Osiek (gm. Osiek). W regionie Staszowa udokumentowane są także liczne złoża piasków budowlanych i drogowych. Zasoby i wydobycie złóż kopalin na terenie gminy (wg stanu na koniec 2013 r.) przedstawiono w tabeli 9.

Tabela 9 Zasoby i wydobycie złóż kopalin na terenie Gminy Staszów w roku 2013

Rodzaj złoża	Nazwa złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
		[tys. t]	[tys. t]	[tys. t]
siarka	Grzybów–Gacki	1336,55	-	-
piaski i żwiry	Kurozwęki	128	-	-
piaski i żwiry	Zagrody	20	-	-
piaski i żwiry	Zagrody	294	-	-
piaski i żwiry	Zagrody	3175	-	-

Źródło: Państwowa Służba Geologiczna

3.1.10 Dobra materialne, zabytki

Na terenie Gminy Staszów, pomimo długiej historii gminy, nie zachowało się wiele zabytków historycznych. Przyczyną tego były liczne zniszczenia, zarówno na skutek pożarów, jak i walk prowadzonych podczas licznych wojen na obszarze Staszowa. Największa koncentracja zabytków nieruchomych zlokalizowana jest w Mieście Staszowie oraz w miejscowości Kurozwęki.

Najcenniejszym zabytkiem miasta jest kościół św. Bartłomieja pochodzący z XIV wieku i wybudowany w miejscu spalonej przez Tatarów w 1241 roku drewnianej świątyni. W latach 1613–1625 dobudowano do kościoła św. Bartłomieja Kaplicę Matki Bożej Różańcowej, która od nazwiska fundatora nosi nazwę Kaplicy Tęczyńskich – stanowi ona najcenniejszy zabytek miasta, który zaliczony został do I klasy zabytków. Poza tym w centrum Staszowa na uwagę zasługuje XVII wieczny ratusz z wieżyczką zegarową oraz

szereg otaczających go kamienic, a także zabytkowy układ szachownicowy miasta. Stara część miasta to głównie piętrowe lub parterowe domy.

Zabytki znajdujące się w oddaleniu kilku kilometrów od miasta przez długi czas po drugiej wojnie światowej były przeważnie bardzo zaniedbane i w dużym stopniu zniszczone. W stanie mocno zaniedbanej ruiny był też zespół pałacowy z XIV wieku w Kurozwękach, znajdujący się zaledwie około 7 km od Staszowa. Obecnie obiekt jest po licznych remontach, które pozwoliły odzyskać mu jego wartość.

Według Rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na 31 grudnia 2014 roku) do zabytków nieruchomych Gminy Staszów zalicza się:

Koniemłoty:

- dawny zespół klasztorny benedyktynów świętokrzyskich, koniec XV w., 1637–49, XVIII w.

(nr rej.: A.876/1-3 z 25.01.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):

- kościół, obecnie parafialny pw. Wniebowzięcia NMP,
- klasztor, obecnie plebania,
- ogrodzenie cmentarza kościelnego, XVIII w.,

- cmentarz parafialny (nr rej.: A.875 z 18.10.1989);

Kurozwęki:

- kościół cmentarny, filia pw. św. Rocha, XVIII w., 1919 (nr rej.: A.877/1-2 z 8.02.1958, z 28.10.1971 i z 14.06.1977),
- ogrodzenie cmentarza z bramką (nr rej.: jw.),
- zespół klasztorny kanoników regularnych, koniec XV–XVII w., XIX w. (nr rej.: A.875/1-5 z 16.10.1956, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
 - kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP,
 - klasztor, obecnie zakład „Caritas”,
 - ogrodzenie cmentarza kościelnego z dwoma bramkami,
- cmentarz parafialny, ul. Kościelna (nr rej.: A.879 z 18.10.1989),
- zespół pałacowy (nr rej.: A.880/1-7 z 7.10.1946, z 20.12.1957, z 8.02.1958, z 15.04.1967 i z 14.06.1977):
 - zamek, 2 poł. XIV–XV w., XVII w., przebudowa na pałac, 2 poł. XVIII w.,
 - pawilon wsch., 1770,
 - pawilon zach., 1770, po 1980,
 - budynek administracji, 1 poł. XIX w.,

- brama wjazdowa, 1770,
- park, XVIII w., 1811–20, 1859–73,
- spichlerz, pocz. XIX w.;

Sielec:

- zbór kalwiński, obecnie kaplica rzym.-kat., XVII w., XVIII w. (nr rej.: A.881/1-2 z 16.10.1956, z 29.01.1958, z 15.04.1967, z 6.07.1977, z 27.07.1982 i z 18.10.1989),
- dawny cmentarz ewangelicki, XVII w., XVIII w. (nr rej.: jw.);

Staszów:

- układ urbanistyczny (nr rej.: A.882 z 10.06.1985),
- zespół kościoła parafialnego (nr rej.: A.883/1-4 z 28.12.1932, z 15.04.1967 i z 6.07.1977):
 - kościół pw. św. Bartłomieja, 1 poł. XV w., XVII–XIX w.,
 - dzwonnica-brama, 1825,
 - ogrodzenie, mur, 1825,
 - plebania, 1825,
 - cmentarz przy kościele (nieczynny) (nr rej.: A.885 z 18.10.1989),
- cmentarz parafialny (część najstarsza), ul. Cmentarna, XIX w. (nr rej.: A.884 z 18.10.1989),
- Rynek, jako dzielnica Staromiejska (nr rej.: A.887 z 12.09.1947),
- ratusz z kramami, XVIII w. (nr rej.: A.886 z 15.04.1967 i z 6.07.1977),
- park miejski, 1886 (nr rej.: 714 z 20.12.1957 oraz A.888 z 5.08.1991),
- dworek miejski, ul. Wschodnia 5, XIX w. (nr rej.: A.889 z 24.04.1997);

Wiązownica-Kolonia:

- kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła, 1844, 1916 (nr rej.: A.890 z 19.10.1998),
- cmentarz parafialny, 1915 (nr rej.: A.891 z 19.10.1989),
- zespół pałacowy „Dzięki”, 2 poł. XIX w., (nr rej.: A.892 z 12.03.1984):
 - pałac (willa),
 - park (nr rej.: 718 z 20.12.1971);

Wiązownica Mała:

- cmentarz parafialny „stary” (nieczynny), XIX/XX w. (nr rej.: A.893 z 19.10.1989);

Wiśniowa:

- kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego, 1680–1681 (nr rej.: A.895 z 26.01.1957, z 15.04.1967 i z 30.07.1982),

- cmentarz parafialny (część stara), 1 poł. XIX w. (nr rej.: A.896 z 18.10.1989),
- zespół pałacowy (nr rej.: A.894/1-4 z 20.12.1957, z 28.01.1959, z 15.04.1967 i z 15.04.1985):
 - pałac, koniec XVIII w., XIX w.,
 - park z otoczeniem, XVIII–XIX w.,
 - altana w ogrodzeniu, poł. XIX w.;

Wola Osowa–Batogi:

- Miejsce Pamięci Narodowej, 1943 (nr rej.: A-5/1-2 z 18.08.2004).

3.2 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Analizując potencjalne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025*, odniesiono się do poszczególnych zadań priorytetowych w obrębie celów szczegółowych, zaproponowanych w Strategii.

W stosunku do każdego z zadań priorytetowych skrupulatnie przeanalizowano potencjalne oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, czyli na bioróżnorodność biologiczną, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, lokalny klimat, zasoby naturalne oraz zabytki. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie.

3.3 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń zawartych w Strategii

W przypadku braku realizacji działań zawartych w Strategii ujemnym skutkiem dla środowiska będzie przede wszystkim utrzymywanie się problemów ekologicznych, m.in.:

- zachowanie obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń ze względu na nieprzeprowadzanie termomodernizacji budynków oraz brak wsparcia przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- narażanie miejscowej ludności na hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia spowodowane spalaniem paliw ze względu na brak wsparcia budowy obwodnicy Staszowa oraz ścieżek rowerowych,
- zagrożenie pogarszania się właściwego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zagrożenie powodziowe wskutek nieuregulowania gospodarki wodno-ściekowej i braku budowy zbiornika małej retencji,

Zaniechanie powyższych inwestycji nie zmniejszy obecnego poziomu emitowanych do powietrza zanieczyszczeń, wobec tego analiza skutków braku realizacji Strategii prowadzi

do wniosku, iż brak realizacji dokumentu może mieć poważne, negatywne konsekwencje. Wdrażanie działań zawartych w Strategii zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju bezpośrednio przyczyni się do poprawy stanu środowiska w regionie.

4. Analiza i ocena przewidywanych oddziaływań ustaleń Strategii na środowisko

Ocena wpływu na środowisko działań zawartych w Strategii ma charakter stosunkowo szeroki i ogólny ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są charakterystyczne dla danego typu działań. Wynika to z faktu, iż dokument Strategii wykazuje duży poziom ogólności, często bez wskazania konkretnych projektów i działań wraz z lokalizacją, a jedynie opisując ich rodzaj i charakter. Na aktualnym etapie nie było więc możliwe określenie, które ze wskazywanych inwestycji (i w jakich konkretnych lokalizacjach) zostaną rzeczywiście dofinansowane w ramach Strategii. Przedsięwzięcia, które potencjalnie będą kwalifikowały się jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko będzie konieczne, oraz działania mogące wyznaczać ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko to przede wszystkim przedsięwzięcia z zakresu: uregulowania gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury drogowej, projekt z zakresu małej retencji, przedsięwzięcia infrastrukturalne, tworzenie warunków inwestycyjnych i mieszkaniowych. Jednakże lista indykatywna projektów na etapie tworzenia Prognozy nie jest jeszcze ostateczna, co uniemożliwia dokładne oddanie możliwych oddziaływań. Jednakże wszystkie projekty, które podlegają pod przedsięwzięcia z *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397 z późn. zm.), wymagają przeprowadzenia raportów oddziaływania na środowisko, w których zostanie dokładnie oceniony wpływ tego przedsięwzięcia na otaczające środowisko i człowieka.

4.1 Matryca zbiorcza oddziaływań środowiskowych

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* na środowisko przyrodnicze odniesiono się do celów szczegółowych zaproponowanych w Strategii. W stosunku do każdego zaplanowanego działania przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne). Rozważono także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na obiekty zabytkowe.

Ocenę i identyfikację znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych bądź negatywnych oddziaływań ocenianych zadań na

środowisko naturalne. Przy ocenie starano się brać pod uwagę końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie normalnego funkcjonowania.

Zastosowano następujące oznaczenia:

- – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia;
- – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań;
- – realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie.

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska													
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione

Cel główny 1. Przedsiębiorcza Gmina Staszów

1.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej

1.1.1 Wspieranie rozwoju przemysłu

Wspieranie przemysłu szwalniczego oraz przemysłu odnawialnych źródeł energii.							+					+			
Przekwalifikowanie mieszkańców pod potrzeby rynku pracy.							+								
Wdrażanie nowoczesnych i zgodnych z potrzebami metod i kierunków kształcenia w zakresie szkolnictwa zawodowego.							+								
Tworzenie terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego i włączenie ich do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.	-		-	-			+	+/-							

1.1.2 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

Organizowanie obszarów kumulacji usług i handlu.							+								
Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości.							+								

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary NATURA 2000
Utworzenie Centrum Biznesu i Innowacji.							+								
Wzmacnianie roli instytucji okołobiznesowych pełniących funkcje doradcze dla sektora MŚP.							+								
Tworzenie możliwości dla młodych i aktywnych.							+								
Wspieranie inwestycji wykorzystujących odnawialne źródła energii.							+					+			
Wykorzystanie lokalnych zasobów do stworzenia korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości.							+								
Wspieranie rozwoju młodych talentów.							+								
Utworzenie Lokalnej Agencji Rozwoju Regionalnego.							+								

1.2 Rozwój tożsamości i aktywności społecznej

1.2.1 Rozwój sektora ekonomii społecznej

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary NATURA 2000
Wspieranie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwałkach.							+								
Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej.							+								
Organizacja Klubu Integracji Społecznej dla osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych marginalizacją.							+								
1.2.2 Wspieranie organizacji i partnerstw na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców															
Wspieranie inicjatyw lokalnych.							+								
Wspieranie samoorganizacji i samorozwoju mieszkańców.							+								
Wspieranie działań budujących tożsamość mieszkańców gminy.							+								
Wspieranie młodzieżowych inicjatyw społecznych.							+								

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary NATURA 2000
Angażowanie młodzieży w życie publiczne.							+								
Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.							+								
Wspieranie systemu kształcenia i szkoleń podnoszących kwalifikacje i kompetencje mieszkańców.							+								

1.3 Wykorzystanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego Gminy Staszów

1.3.1 Organizacja przemysłu turystycznego wykorzystującego dziedzictwo naturalne i kulturowe gminy

Wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług prozdrowotnych.							+					+			
Wspieranie organizacji prowadzących działalność turystyczną.							+								
Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej wokół dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy.							+								
Utworzenie Ekomuzeum Dziedzictwa Staszowa.							+								

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary NATURA 2000
Budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina.	+/-		+/-	+/-			+		+/-		+	+			
Wspieranie budowy ponadregionalnych markowych produktów turystycznych: miejscowości Kurozwęki oraz Golejów.							+								
1.3.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej															
Wdrożenie spójnego systemu informacji turystycznej.							+								
Tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych.	+/-			+/-			+	+/-	+/-	+					
Uruchomienie systemu rowerów gminnych.		+				+	+			+	+	+	+	+	+
Utworzenie ponadregionalnego produktu turystycznego w budynku byłego Ratusza.							+								
Utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów–Chańcza–Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo.	+/-			+/-			+	+/-	+/-	+					

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska													
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione

Cel główny 2. Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania

2.1 Wzrost atrakcyjności warunków do mieszkania

2.1.1 Zwiększenie dostępności oraz podnoszenie jakości oferowanych usług publicznych

Poprawa bezpieczeństwa publicznego.							+								
Poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych.							+								
Zapewnienie dzieciom miejsc w żłobkach i przedszkolach.							+								
Wprowadzenie e-usług w administracji publicznej.							+								
Zapewnienie wysokiej jakości systemu ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.							+								
Unowocześnienie działalności edukacyjno-wychowawczej placówek oświatowych.							+								

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary NATURA 2000

2.1.2 Ograniczenie niskiej emisji oraz innych zanieczyszczeń do środowiska

Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie budowy obwodnicy Staszowa.						+/-	+	-	+/-	+/-						
Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej.	+	+	+	+	+	+	+	+/-	+/-			+		+	+	+
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa wielorodzinnego wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii.		+	+/-			+	+		+		+	+		+	+	+

2.2 Kształtowanie przestrzeni publicznych na obszarze wiejskim i miejskim

2.2.1 Tworzenie warunków do rozwoju rekreacji i kultury na obszarach wiejskich

Wspieranie inicjatyw lokalnych o charakterze kulturowym.							+									
Tworzenie mieszkańcom warunków do realizacji zainteresowań i rozwoju zdolności.							+									

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska														
	Różnorodność biologiczna	Klimat	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Ludność	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat akustyczny	Dobra materialne	Zasoby naturalne	Zabytki	Obszary chronione	Obszary NATURA 2000
Kształtowanie publicznych miejsc spotkań.							+								
2.2.2 Tworzenie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej															
Rewitalizacja centrum Staszowa.							+	n	n	n	+		+		
Likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych.							+	+/-	+						
Tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.							+	+/-	+/-						
Zagospodarowanie obiektów i terenów miejskich na cele publiczne z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.							+		+						
Rozwój obiektów i terenów sportowych i sportowo-rekreacyjnych						+	+	+/-	+/-						

4.2 Lokalizacja ustaleń Strategii

Dane uzyskane z Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie oraz Starostwa Powiatowego w Staszowie, jak również informacje zdobyte podczas warsztatów i zebrań konsultacyjnych, pozwoliły na określenie charakteru oraz wstępnej lokalizacji projektów inwestycyjnych w gminie.

Spośród wszystkich działań Strategii wyodrębniono zadania inwestycyjne, których realizacja może się wiązać z ingerencją w środowisko przyrodnicze, przynosząc pozytywne, bądź negatywne skutki. Zadania inwestycyjne zestawiono w tabeli, określono ich zakres i charakter oraz podano lokalizację. W kolejnym etapie lokalizację zadań inwestycyjnych przedstawiono w formie kartograficznej na tle mapy Gminy i Miasta Staszów. Numer zadania na mapie odpowiada numerowi zadania w tabeli.

W związku z długookresowym i strategicznym charakterem dokumentu Strategii na chwilę sporządzania dokumentu nie jest znana lokalizacja części zadań, lub lokalizacja wszystkich obiektów/działań w ramach poszczególnego zadania. Brak powyższych danych uniemożliwia przedstawienia prognozowanych oddziaływań skutków wdrażania zadań w sposób graficzny. Prognozowane oddziaływania starano się zobrazować w kolejnym podrozdziale 4.3 w formie opisowej.

Tabela 10 Szczegóły zadań inwestycyjnych

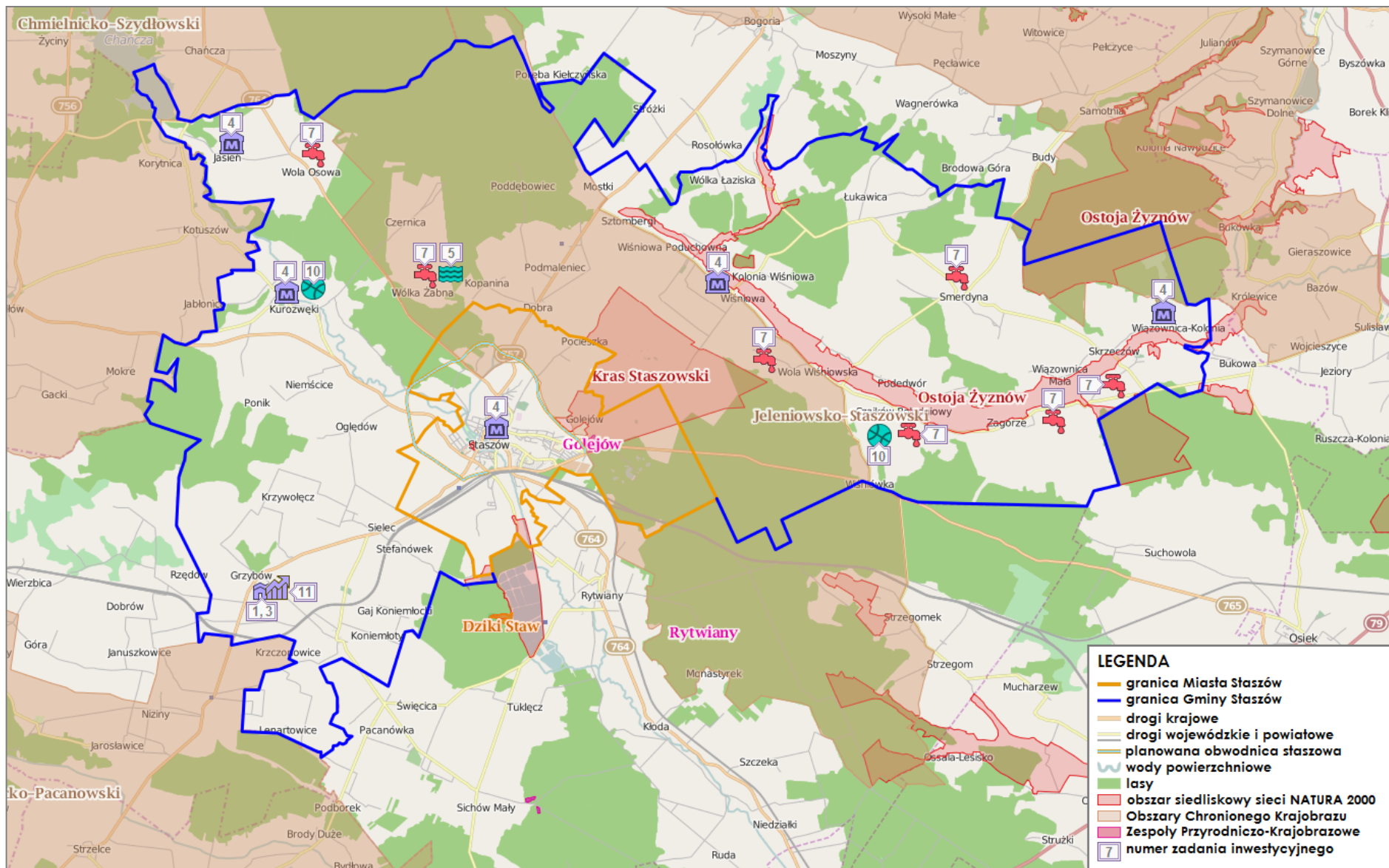
L.p.	Zadanie inwestycyjne	Opis, lokalizacji i zakres działań w ramach zadania inwestycyjnego	Sposób uwzględnienia na mapie
1	Utworzenie Centrum Biznesu i Innowacji.	Projekt w fazie koncepcyjnej - rozważane są dwie lokalizacje: tereny inwestycyjne Strefy "A, B lub C" w Grzybowie - budowa nowego budynku; tereny PKS w Staszowie, ul. Krakowska - w budynku istniejącym, po dokonaniu stosownych adaptacji.	Na mapach zaznaczono obie koncepcje lokalizacyjne.
2	Wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.	Zakres prac: utworzenie gminnego systemu zarządzania energią. zwiększenie efektywności energetycznej obiektów infrastruktury publicznej i zabytkowej na terenie Gminy Staszów poprzez ich termomodernizację. oświetlenie dróg i miejsc publicznych w oparciu o technologię LED i słupy kompozytowe.	Za względu na brak danych odnośnie wyboru obiektów, odcinków dróg, miejsc publicznych zadanie nie zostało uwzględnione na mapie.
3	Utworzenie Lokalnej Agencji Rozwoju Regionalnego.	Projekt w fazie koncepcyjnej - rozważane są dwie lokalizacje: tereny inwestycyjne Strefy "A, B lub C" w Grzybowie - budowa nowego budynku; tereny PKS w Staszowie, ul. Krakowska - w budynku istniejącym, po dokonaniu stosownych adaptacji	Na mapach zaznaczono obie koncepcje lokalizacyjne.
4	Utworzenie Ekomuzeum Dziedzictwa Staszowa.	Zadanie dotyczy utworzenia sieciowego produktu turystycznego, łączącego podmioty prowadzące działalność turystyczną, tj. Zespół Pałacowy w Kurozwękach, Muzeum Ziemi Staszowskiej, Pałac w Wiśniowej, a także gospodarstwa agroturystyczne i udostępnione do zwiedzania dawne zabudowania przemysłowe i rzemieślnicze. Ekomuzeum będzie koordynować także tworzenie i utrzymanie ścieżek i szlaków edukacyjnych. Obiekty zostaną oznakowane tablicami informacyjnymi.	Na mapie Gminy Staszów zaznaczono obiekty, które na chwilę obecną wpisują się w zadanie.
5	Budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina.	Zadanie dotyczy budowy zbiornika retencyjnego o powierzchni 18 ha i objętości 270 tys. m ³ zlokalizowanego w Wólce Żabnej. Zbiornik będzie pełnił funkcję retencyjną z dopuszczalnym wykorzystaniem rekreacyjnym. W chwili obecnej trwają wykupy gruntów, brak jest dokumentacji oraz koncepcji zagospodarowania terenów sąsiednich.	Zbiornik zaznaczono na mapie Gminy Staszów.

L.p.	Zadanie inwestycyjne	Opis, lokalizacji i zakres działań w ramach zadania inwestycyjnego	Sposób uwzględnienia na mapie
6	Tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych.	<p>Projekt w fazie koncepcyjnej - brak precyzyjnych projektów. Proponowane jest utworzenie ścieżki: geologicznej (teren Staszowa, Stawy Golejowskie, powierzchniowe formy krasowe – leje krasowe, kamieniołomy w Podmaleńcu i Smerdynie). Trasa ścieżki prowadzić będzie po istniejących traktach komunikacyjnych;</p> <p>przyrodniczej (oznakowanie ciekawych obiektów flory i fauny tablicami informacyjnymi lub znacznikami multimedialnymi qrcode). Trasa ścieżki prowadzić będzie po istniejących, ogólnodostępnych traktach komunikacyjnych;</p> <p>kulturowej – na jego trasie znajdą się historyczne obiekty, tj. kościoły, zamki, pałace, kapliczki i pozostałości dawnych obiektów przemysłowych. Trasa ścieżki prowadzić będzie po istniejących, ogólnodostępnych traktach komunikacyjnych;</p> <p>kulinarnej – ścieżka połączy gospodarstwa agroturystyczne i lokale gastronomiczne posiadające w ofercie produkty kulinarne zarejestrowane na liście produktów tradycyjnych, a także producenci rolni (np. szklarniowa uprawa pomidorów w Koniemłotach, młyn w Staszowie, ekologiczne gospodarstwo rolne w Jasieniu). Trasa ścieżki prowadzić będzie po istniejących, ogólnodostępnych traktach komunikacyjnych.</p>	<p>Ze względu na etap w fazie koncepcyjnej projektu nie ma możliwości zaznaczenia zadania na mapach.</p>
7	Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej.	<p>I. Zadanie realizowane przez spółkę gminy PGKiM pn: „Wykonanie kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Gminie Staszów - etap II" obejmujące:</p> <p>budowę oczyszczalni ścieków w Wiązownicy;</p> <p>budowę 28,5 km kanalizacji w Gminie Staszów w miejscowościach wiejskich nieskanalizowanych (Czajków Pd., Czajków Pn., Wola Wiśniowska, Wiązownica Duża, Wiązownica Kolonia, Wiązownica Mała, Smerdyna, Wiśniowa).</p> <p>II. Zadanie realizowane przez Gminę Staszów pn.: "Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie miasta i gminy Staszów", obejmujące:</p> <p>budowę oczyszczalni wód deszczowych wraz z budową i modernizacją kanalizacji deszczowej w miejscowości Staszów;</p> <p>budowę przydomowych oczyszczalni ścieków dla mieszkańców gminy, którzy nie mają możliwości włączenia się do zbiorczych systemów odprowadzania ścieków, w tym w miejscowościach: Wólka Żabna, Wola Osowa;</p> <p>uzupełnienie i modernizację kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Staszów;</p> <p>system monitoringu instalacji wody, kanalizacji sanitarnej i deszczowej;</p> <p>zagospodarowanie osadów ściekowych.</p>	<p>Na mapach Gminy i Miasta Staszów zaznaczono miejscowości, w których realizowane będą inwestycje w ramach zadania.</p>

L.p.	Zadanie inwestycyjne	Opis, lokalizacji i zakres działań w ramach zadania inwestycyjnego	Sposób uwzględnienia na mapie
8	Organizacja systemu parkowania w Staszowie.	Usprawnienie systemu parkowania w Staszowie, dotyczyć będzie m.in. budowy parkingów na osiedlach w Staszowie, a także optymalizację już istniejących miejsc parkingowych w ścisłym centrum Staszowa. Łączna powierzchnia jest w obecnej chwili niemożliwa do oszacowania.	Na mapie Miasta Staszów zaznaczono osiedla, które na chwilę obecną wpisują się w zadanie.
9	Tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.	Zadanie będzie polegać na dalszym dozbieraniu i modernizacji istniejącego uzbrojenie na terenach miejskich i wiejskich. Rozwój osiedli w tym.: m.in. Małopolskie i Na Stoku w Staszowie, zagospodarowanie wolnych działek i budynków na terenie miasta na potrzeby budownictwa jednorodzinne i komunalnego.	Na mapie Miasta Staszów zaznaczono osiedla, które na chwilę obecną wpisują się w zadanie.
10	Rozwój obiektów i terenów sportowych i sportowo-rekreacyjnych	M.in. budowa hali sportowej przy Gimnazjum Nr 2 w Staszowie, przebudowa stadionu Pogoni Staszów, budowa boiska przy szkole w Czajkowie, w Kurozwałkach, budowa boiska Orlik w Staszowie przy ul. Langiewicza, modernizacje istniejących obiektów sportowych.	Na mapach Gminy i Miasta Staszów zaznaczono obiekty, które na chwilę obecną wpisują się w zadanie.
11	Tworzenie terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego i włączenie ich do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.	Zadanie realizowane przez Gminę Staszów pn.: „Staszowski Obszar Gospodarczy”. Projekt obejmuje utworzenie trzech stref inwestycyjnych (A, B i C) które obszarowo pochłoną powierzchnię ok. 54 hektarów. Obecnie trwają prace związane z ukończeniem budowy „Strefy A” w miejscowości Grzybów. Utworzone działki inwestycyjne będą zapewniały dostęp do pełnego uzbrojenia technicznego tj. wodociągu, gazociągu, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, zasilania elektrycznego eSN i eNN, kanalizacji teletechnicznej oraz dojazd do drogi publicznej.	Na mapie Gminy Staszów zaznaczono lokalizację terenów inwestycyjnych.
12	Wsparcie budowy obwodnicy Staszowa.	Zadanie polega na wsparciu budowy obwodnicy w celu przyspieszenia realizacji jej budowy. Na obecnym etapie znana jest ostateczna koncepcja przebiegu obwodnicy, trwają przygotowania do budowy (2016 r.).	Zaznaczono koncepcję przebiegu planowanej obwodnicy.
13	Utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów-Chańcza-Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo	Projekt w fazie koncepcyjnej - brak projektu z lokalizacją trasy. Proponowane jest utworzenie trasy turystycznej łączącej główne atrakcje turystyczne Ziemi Staszowskiej ze szlakiem "Green Velo" prowadzącej przez łańcuch atrakcji regionu stanowić będzie alternatywny fragment trasy "Green Velo" na odcinku Koprzywnica – Raków.	Ze względu na etap w fazie koncepcyjnej projektu nie ma możliwości zaznaczenia zadania na mapach.

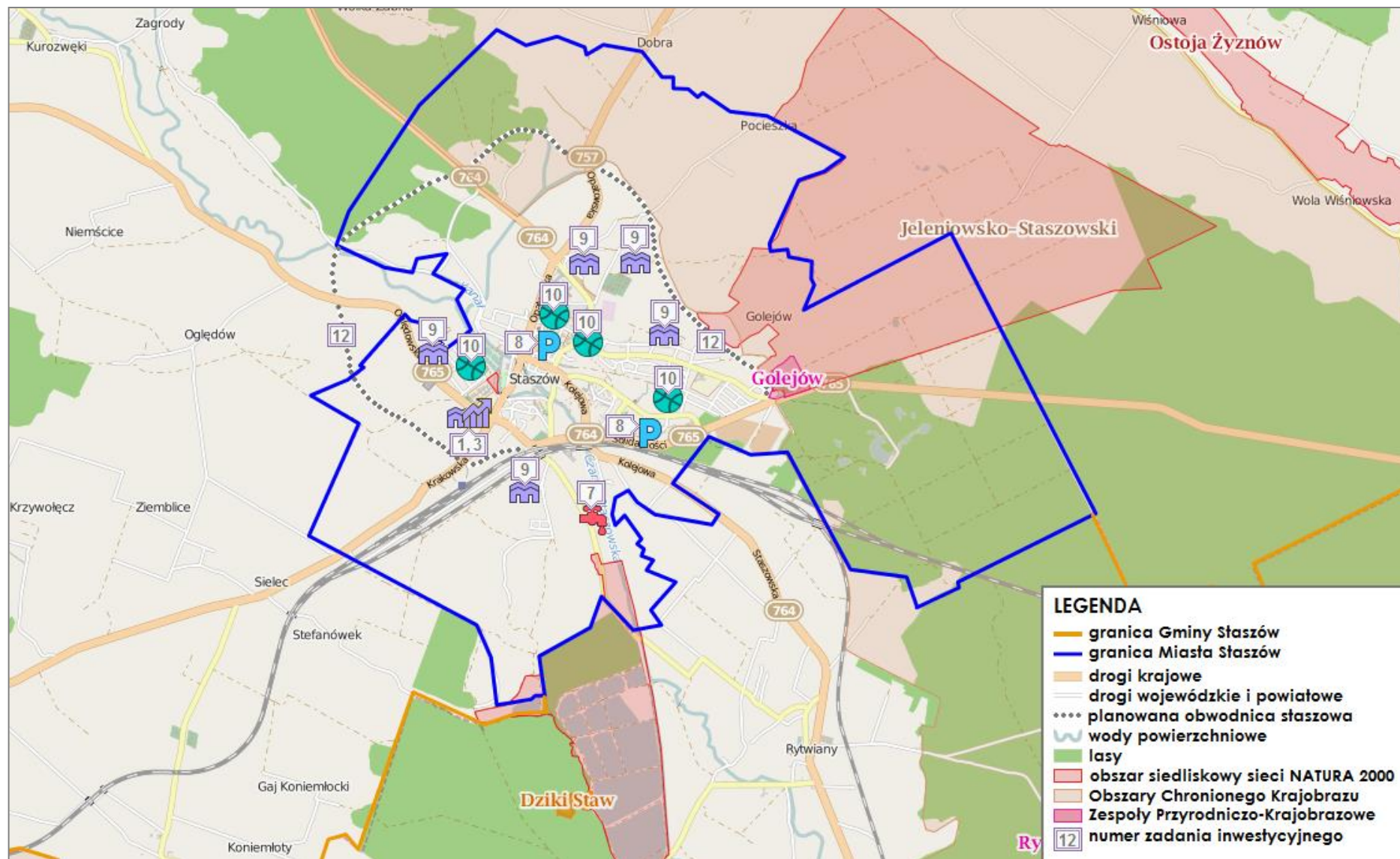
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie

Rysunek 24 Lokalizacja zadań inwestycyjnych na obszarze Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie oraz portalu internetowego Geoserwis <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

Rysunek 25 Lokalizacja zadań inwestycyjnych na obszarze Miasta Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy w Staszowie oraz portalu internetowego Geoserwis <http://geoserwis.gdos.gov.pl>

4.3 Wpływ realizacji projektu na poszczególne aspekty środowiska

4.3.1 Różnorodność biologiczna, roślinność, zwierzęta

Dobry stan środowiska naturalnego decyduje w znaczącym stopniu o warunkach życia mieszkańców, zdolności do przyciągania nowych inwestycji, a tym samym – rozwoju infrastruktury i usług publicznych.

Strategia ma charakter długookresowy i zawiera zadania, których realizacja będzie oddziaływać bezpośrednio na różnorodność biologiczną, roślinność i zwierzęta, jak również zadania wyznaczające ramy dla dalszych działań, których realizacja będzie się wiązać z oddziaływaniem na powyższe elementy środowiska przyrodniczego. Część z tych zadań będzie miała pozytywny wpływ, część z nich będzie ingerować tylko w czasie realizacji zadań, część z kolei przyczyni się do całkowitego zaniku omawianego komponentu środowiska.

Pozytywny wpływ nastąpi wskutek uregulowania gospodarki wodno-ściekowej, w efekcie czego nastąpi zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach i glebie, a przez to poprawią się warunki bytowania zwierząt i roślin. Podobny rezultat przyniosą wszelkie działania wpływające na poprawę jakości powietrza. Ponadto prowadzona edukacja ekologiczna powinna w długiej perspektywie przynieść korzyści dla świata przyrody.

Pozytywne oddziaływanie przyniesie również budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina poprzez wzbogacenie różnorodności gatunkowej i siedliskowej.

Działania typu: wprowadzenie e-usług w administracji publicznej w pośredni pozytywny sposób wpłyną na powyższy komponent poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na surowce naturalne, w tym np. na papier (oszczędność lasów).

Negatywne oddziaływania dla roślin, zwierząt, bioróżnorodności mogą nieść ze sobą działania związane z rozwojem gminy i miasta. Wzrost ilości inwestycji w niektórych przypadkach wiązać się będzie z zajmowaniem nowych powierzchni, a tym samym – zmniejszaniem powierzchni biologicznie czynnych. Strategia obejmuje swoim zakresem przestrzennym głównie obszar gęsto zamieszkały i przekształcony wskutek działalności człowieka. Szereg zadań planowanych w ramach Strategii dotyczy obszarów zmienionych antropogenicznie i nie spowoduje zabudowy i fragmentacji obszarów cennych przyrodniczo.

Spośród działań zaplanowanych w Strategii potencjalnie najbardziej obszerny wpływ na bioróżnorodność i stan środowiska przyrodniczego może mieć wspieranie tworzenia terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego oraz tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego.

Staszowski Obszar Gospodarczy to projekt, który w Gminie Staszów realizowany jest od 2011 roku (wtedy samorząd aplikował o dofinansowanie projektu). Projekt obejmuje utworzenie trzech stref inwestycyjnych (A, B i C), które obszarowo pochłoną powierzchnię ok. 54 hektarów. Obecnie trwają prace związane z ukończeniem budowy „Strefy A” w miejscowości Grzybów. Utworzone działki inwestycyjne będą zapewniały dostęp do pełnego uzbrojenia technicznego tj. wodociągu, gazociągu, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, zasilania elektrycznego eSN i eNN, kanalizacji teletechnicznej oraz dojazd do drogi publicznej.

Przeznaczenie części dotychczasowych terenów zielonych na tereny inwestycyjne i mieszkaniowe wiąże się ze zubożeniem występującej tam szaty roślinnej i zmianą warunków bytowania zwierząt. Oddziaływanie planowanych inwestycji będzie polegało głównie na zniszczeniu części roślinności trawiastej podczas prowadzonych prac budowlanych oraz wycince krzewów i drzew kolidujących z wyznaczoną trasą projektowanych sieci instalacji. Działalność ta będzie skoncentrowana na obszarach stosunkowo mało wrażliwych oraz już przekształconych, stąd oddziaływanie to nie powinno być znaczące.

Odnawialne Źródła Energii jest pojęciem szerokim i w jego zakres wchodzi wiele przedsięwzięć, których realizacja może wpływać na środowisko. Strategia zakłada wsparcie tego typu przedsięwzięć, jednak na etapie projektowania dokumentu nie ma decyzji odnośnie kierunku wsparcia. Brak jest informacji, które z projektów uzyskają odpowiednie wsparcie. Pod pojęciem „wsparcia” kryje się również promowanie OZE oraz zachęcanie inwestorów do realizacji nowych inwestycji wspieranych OZE. Działania te będą się głównie odnosić do nowych przedsiębiorstw powstających w ramach planowanej strefy inwestycyjnej, celem stworzenia wizerunku strefy inwestycyjnej przyjaznej środowisku.

Należy jednak zaznaczyć, że inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii (elektrownie wiatrowe, farmy fotowoltaiczne, instalacje do produkcji biokomponentów, obiekty do produkcji energii z biomasy, biogazu, geotermia itp.) mogą mieć negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze.

Farmy fotowoltaiczne mogą potencjalnie zaburzać migrację zwierząt, powodować efekt lustra wody, olśnienia i efekt termiczny. Farmy fotowoltaiczne mają istotny wpływ na wartości wizualne krajobrazu, które wynikają głównie z zajmowania przez te instalacje dużych obszarów w przypadku instalacji naziemnych. Farmy wiatrowe stanowią natomiast dominujący element krajobrazu otoczenia, mogą zaburzyć lokalne ekosystemy poprzez stwarzanie dla przelatujących ptaków i nietoperzy śmiertelnych pułapek w przypadku

lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach intensywnie wykorzystywanych przez te zwierzęta. Zwiększenie wykorzystania biomasy, może doprowadzić do zmiany aktualnych cech krajobrazu rolniczego. Pozostałe instalacje służące pozyskiwaniu energii z OZE mogą również, w przypadku niewłaściwej, nieprzemysłanej lokalizacji – stanowić degradujący element krajobrazu.

Strategia sama w sobie nie zakłada budowy inwestycji OZE, lecz jedynie wspieranie i promowanie tych inwestycji, co przyczyni się do rozrostu OZE na terenie gminy. Z tego powodu nie jest możliwa ocena oddziaływania tego zadania, gdyż nie są znane kierunki działań i rodzaj technologii, który wybiorą przyszli inwestorzy.

Strategia przewiduje wsparcie budowy obwodnicy Staszowa, którego celem będzie przyspieszenie realizacji inwestycji. Wspieranie jest działaniem, które również samo w sobie nie wiąże się z żadnym oddziaływaniem. Należy jednak uwzględnić, iż wspierane przedsięwzięcie, jakim jest obwodnica, będzie związane z ingerencją na środowisko (planowany przebieg obwodnicy prezentuje rysunek 22). Wszelkie oddziaływania oraz rozwiązania rekompensujące negatywny wpływ zostaną uwzględnione w dokumentacji technicznej projektu. Głównym negatywnym oddziaływaniem tego typu inwestycji jest znaczna ingerencja w środowisko przyrodnicze, zmiana krajobrazu, przekształcenie obszarów zielonych w powierzchnie twarde, wzrost emisji hałasu i zanieczyszczeń na nowych obszarach, powstawanie barier dla migracji zwierząt i roślin. Budowa obwodnicy pozwoli rozładować korki, co umożliwi przystąpienie do rewitalizacji staszowskiego rynku.

Szeroka grupa zadań oddziałująca negatywnie jest związana z rozbudowaniem lub wybudowaniem nowych obiektów, co przyczyni się do zaniku w miejscu realizacji zadania powierzchni biologicznie czynnej i bioróżnorodności. Są to:

- wspieranie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwękach,
- utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów–Chańcza–Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo,
- tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych.

Planowane inwestycje infrastrukturalne ze względu na swój charakter mają lokalny zasięg i nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na bioróżnorodność. W ramach zadania utworzenia ścieżek rowerowych nastąpi zaprojektowanie i wyznaczenie tras, odpowiednie jej oznakowanie, budowa ścieżek rowerowych wraz z miejscami postojowymi dla turystów (stojaki rowerowe, wiaty grillowe itp.).

Utworzenie ścieżki rowerowej Szydłów–Chańcza–Golejów i połączenie jej z trasą rowerową Green Velo będzie polegało na przebudowie drogi wojewódzkiej nr 764 Kielce–Staszów, obejmującej budowę ścieżki rowerowej na odcinku od Chańczy (od granic Gminy Staszów) przez Miasto Staszów do jego granic z Gminą Rytwiany.

Rozbudowa edukacyjnych ścieżek rowerowych planowana jest na bazie już istniejących polnych drózek i szlaków, więc działanie to nie wpłynie znacząco na znajdującą się na tym terenie różnorodność biologiczną.

Naruszona ziemia zostanie urządzona po wykonaniu prac, a teren dookoła uporządkowany. Inwestycje związane z budową ścieżek edukacyjnych służą polepszeniu warunków turystycznych gminy oraz zwiększą edukację ekologiczną mieszkańców.

W ramach budowy ośrodka „Mój dom” wyznaczono działkę o pow. 2 ha, sporządzono projekt budowlany z pozwoleniem na budowę, wyrównano teren i doprowadzono energię elektryczną oraz wykonano instalację wodno-kanalizacyjną. Zadanie polegające na wspieraniu budowy przyspieszy powstanie ośrodka.

Zarówno negatywny, jak i pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną, roślinność i zwierzęta będzie mieć budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina. Negatywny wpływ trwać będzie w czasie prowadzenia prac budowlanych, podczas których zakłócony i częściowo zniszczony zostanie naturalny ekosystem roślin i zwierząt. Bezpośrednio w sąsiedztwie prowadzonych robót budowlanych świat zwierząt (a szczególnie ptaki) będzie przez krótki okres zagrożony z uwagi na hałas, który stwarzać będą maszyny budowlane i środki transportu.

Oddziaływanie zbiornika po skończonych pracach budowlanych i otworzeniu sąsiadującego z nim otoczenia będzie pozytywnie wpływać zarówno na bioróżnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny. Wiązać będzie się to ze zmianą składu gatunkowego sąsiadujących drzewostanów oraz poprawą ich zdrowotności lub przyrostu oraz odtworzeniem siedlisk z nowymi gatunkami roślin i zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym.

Przygotowanie i prowadzenie prac docieplenia budynków w ramach termomodernizacji powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Konieczność uwzględniania obecności ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków wynika z przepisów prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów – związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także z uregulowań dotyczących odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku. Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także

wszystkie nietoperze w Polsce, objęte są ścisłą ochroną gatunkową. Nietoperze są zwierzętami o wiele bardziej zagrożonymi działaniami wynikającymi z planowanych działań budowlanych niż ptaki. Zwierzęta te chowają się głębiej w szczelinach, a na odgłosy z zewnątrz podczas prac remontowych reagują ciszą i oczekiwaniem na odejście intruzów. W efekcie wieczorem, kiedy próbują opuścić schronienie, okazuje się, że są zamurowane. Ważne jest, aby działania rekompensujące straty wykonywać w przypadku wszystkich remontowanych budynków.

W przypadku konieczności ingerencji w środowisko flory i fauny objętej ochroną należy wcześniej uzyskać stosowne pozwolenie w trybie art. 56 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627).

Listę gatunków zwierząt objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U z 2014 r. poz. 1348). Rozporządzenie określa gatunki zwierząt, które są:

- objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- objęte ochroną częściową,
- objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Listę gatunków roślin objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U z 2014 r. poz. 1409). Rozporządzenie to określa:

- gatunki roślin:
 - objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
 - objęte ochroną częściową,
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin zakazy i odstępstwa od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków roślin, w tym wielkość stref ochrony.

Listę gatunków grzybów objętych ochroną określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U z 2014 r. poz. 1408). Rozporządzenie to określa:

- gatunki grzybów:
 - objęte ochroną ścisłą,
 - objęte ochroną częściową,
 - objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
 - wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk;
- właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy i odstępstwa od zakazów;
- sposoby ochrony gatunków grzybów, w tym wielkość stref ochrony.

Realizując zadania zawarte w Strategii należy przestrzegać zasad i zaleceń ww. rozporządzeń, jak również zasad i zakazów określonych w art. 51 i 52 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, przez co zadania realizowane w ramach projektu nie wpłyną na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenie powierzchni siedliska gatunku. Ponadto w podrozdziale 4.5 przedstawiono propozycje działań minimalizujących negatywny wpływ.

4.3.2 Klimat, powietrze atmosferyczne

Negatywne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne może wystąpić na etapie budowy konkretnych inwestycji infrastrukturalnych, np.: dróg, budynków, zbrojenia terenów inwestycyjnych i innych. Oddziaływania te będą mieć charakter lokalny i krótkotrwały. Negatywne oddziaływanie ma bezpośredni związek z prowadzeniem robót budowlanych, kiedy to dochodzi do emisji spalin z maszyn budowlanych oraz do emisji substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pylących.

Działaniami wpływającymi korzystnie na klimat i jakość powietrza są wszelkie działania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych (drogi), punktowych (zakłady produkcyjne) oraz rozproszonych (źródła komunalne). Działania przewidziane w Strategii, które wpłyną pozytywnie na panujący klimat i powietrze to:

- uruchomienie systemu rowerów gminnych,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budynków wielorodzinnych,
- wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej.

Działania Strategii przyczynią się do wzmocnienia gospodarki regionalnej w oparciu o nowoczesne i innowacyjne technologie, co spowoduje poprawę efektywności energetycznej. Należy się spodziewać, iż rozwój innowacji z przedsiębiorcami będzie w przyszłości skutkować wprowadzeniem działań umożliwiających redukcję emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza, głównie z procesów produkcji energii w przedsiębiorstwach, poprzez zastosowanie technologii zmniejszających zużycie surowców, energii oraz rozwijających technologie niskoemisyjne itp.

Dzięki termomodernizacji budynków zmniejszy się zapotrzebowanie na ciepło, co będzie się wiązać z mniejszym zużyciem paliw energetycznych i mniejszymi ładunkami emisjami zanieczyszczeń (głównie CO₂) do atmosfery. Dodatkowe wsparcie w postaci wykorzystywania odnawialnych źródeł energii pozwoli spotęgować efekt. Ograniczenie emisji spalin nastąpi również wskutek uruchomienia systemu rowerów gminnych. Ścieżki rowerowe są elementem realizowania ważnych z punktu widzenia jakości życia tzw. strategii niskoemisyjnych, stymulujących zastępowanie środków transportu (samochodów – rowerami). Należy się również spodziewać zmniejszenia emisji ze źródeł komunikacyjnych poprzez zmniejszenie natężenia ruchu pojazdów, dzięki utworzeniu systemu komunikacji miejskiej.

W przypadku budowy obwodnicy Staszowa można wymienić skutki zarówno pozytywne, jak i negatywne. Powstanie obwodnicy przełoży emisję gazów z terenów miasta poza jego obręb, co spowoduje, że mniejszy procent ludności będzie narażony na kontakt z produktami spalania paliw. Należy jednak zaznaczyć, że emisja zanieczyszczeń będzie obejmowała nowe tereny wzdłuż planowanej trasy, obejmując zasięgiem obszary i gospodarstwa nienarażone dotąd na powyższe oddziaływanie. Obwodnica poprawi płynności ruchu pojazdów, co także zmniejszy emisję zanieczyszczeń. Ogólny ładunek emisji zanieczyszczeń wskutek funkcjonowania obwodnicy ulegnie zmniejszeniu, co daje podstawę do stwierdzenia, że zadanie to wpłynie pozytywnie na omawiany komponent środowiska.

W ramach Strategii planuje się takie zadania, które wyznaczą ramy dla dalszych działań, ale będą mogły wiązać się z dodatkową emisją. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w media oraz stworzenie warunków do budownictwa mieszkaniowego spowoduje napływ nowych przedsiębiorstw. Powstanie nowych budynków będzie się wiązać z dodatkową emisją zanieczyszczeń. Obecnie na tym etapie nie są znane szczegółowe rozwiązania technologiczne, jednak działania polegające na wspieraniu przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii spowoduje, iż skala tych uciążliwości będzie nieznaczna.

Planując realizację działań ujętych w Strategii należy stosować się do *Uchwały Nr XIII/234/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego: Część B – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM10 i benzo(a)pirenu; Część C – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia ozonu”* oraz do *Uchwały Nr 1388/12 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego” ze względu na przekroczenia pyłu PM2,5*.

Programy w ramach ww. uchwał mają wpisany Plan Działań Krótkoterminowych, który służy polepszeniu jakości powietrza na terenie województwa. Zawarto również działania, jakie należy podjąć w celu ograniczenia emisji w przypadku wystąpienia lub możliwości wystąpienia stężeń alarmowych zanieczyszczeń.

Należy skrupulatnie eliminować obecne problemy na terenie gminy, w tym:

- stosowanie paliw o wysokiej zawartości popiołu i siarki wraz ze spalaniem śmieci w kotłach o niskiej sprawności cieplnej,
- wysoki udział indywidualnego ogrzewania na paliwa stałe w zaspokajaniu potrzeb grzewczych mieszkańców,
- eksploatacja instalacji energetycznych o małej mocy,
- duże straty energii cieplnej spowodowane złym stanem technicznym budynków,
- emisja pochodząca z zabrudzenia jezdni oraz jej okolicy,
- emisja powstająca w trakcie prac budowlanych,
- niedostosowanie instalacji i urządzeń przemysłowych i energetycznego spalania paliw do obowiązujących standardów emisyjnych i imisyjnych,
- niski poziom życia ludności,
- niski poziom wiedzy ekologicznej.

Strategia zawiera szereg działań, które mają na celu zmniejszenie stopy bezrobocia w gminie. Przekwalifikowanie mieszkańców pod potrzeby rynku pracy, kreowanie nowych miejsc pracy, przy jednoczesnym wspieraniu włączenia społecznego i walki z ubóstwem oraz upowszechnianiem edukacji, przynieść mogą pośredni długoterminowy pozytywny wpływ na środowisko. Podniesienie standardu życia i zamożności mieszkańców, jak i świadomość szkodliwości stosowania odpadów do celów opałowych bezpośrednio wpływa na stosowanie ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Działania głównie w zakresie edukacji społecznej mogą mieć natomiast pośrednie i wtórne

znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości.

Pozostałe z zadań w ramach Strategii nie powinny wiązać się z dodatkowymi emisjami do atmosfery, mogącymi powodować zmiany lokalnego klimatu.

4.3.3 Ludność

Strategia z założenia ma wspierać wszystkie grupy społeczne i prowadzić działania przyczyniające się do poprawy jakości ich życia. Część działań ma charakter prospołeczny i w większym bądź mniejszym stopniu wpłynie pozytywnie na społeczność lokalną. Przyczyni się do tego niewątpliwie rozwój i dostęp do usług edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, dzięki któremu możliwe będzie zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach, zapobieganie likwidacji szkół oraz możliwość rozwoju swojej wiedzy bez względu na wiek.

Realizacja przedsięwzięć Strategii wpłynie na aktywizację mieszkańców oraz ułatwi im rewitalizację społeczną. Umożliwi przyjemne spędzanie czasu wolnego nie tylko mieszkańcom, ale również osobom odwiedzającym gminę. Realizacja działań w sferze przestrzeni i gospodarki wpłynie bezpośrednio na wzrost poziomu zadowolenia mieszkańców i turystów, natomiast konkretne działania społeczne dotyczyć będą rozwoju zasobów ludzkich, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych. Realizacja projektu wpłynie na pobudzenie wzrostu społeczno-gospodarczego. Powstaną nowe przedsiębiorstwa oraz nowe miejsca pracy, co wpłynie na zmniejszenie się bezrobocia, poprawie ulegną warunki ekonomiczne mieszkańców gminy. Realizacja zadań w sektorze przestrzennym wpłynie na poprawę wizerunku gminy w oczach turystów i mieszkańców.

Strategia z założenia ma wspierać grupy społeczne i prowadzić działania przyczyniające się do poprawy jakości ich życia. Część działań ma charakter prospołeczny i w większym bądź mniejszym stopniu wpłynie pozytywnie na społeczność lokalną, a także na osoby odwiedzające gminę. Podejmowanie działań z zakresu wsparcia gospodarki społecznej to jeden z warunków sprzyjających poprawie sytuacji w zakresie stabilizacji rynku zatrudnienia, co wpłynie na przezwyciężenie problemów demograficznych diagnozowanych w gminie.

Opracowanie programu budowy świadomości ekologicznej mieszkańców wywrze pośredni pozytywny wpływ na wszystkie komponenty środowiska. Lokalna społeczność poprzez właściwą edukację społeczną nauczy się racjonalnie postępować, aby nie dopuścić do

zanieczyszczenia środowiska, co przyczyni się do poprawy jego jakości oraz zdrowia mieszkańców i osób odwiedzających gminę. Ludność będzie żyła przyjemniej i bezpiecznie w czystym otoczeniu, bez ryzyka zachorowania poprzez skażenie środowiska. Oddziaływania te będą długoterminowe i stałe.

Jedyną uciążliwością dla mieszkańców, tych znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie z obszarami objętymi rozwojem, będą prace remontowo-budowlane. Związane to będzie z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania będą krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

W związku z powyższym stwierdza się, że działania w ramach Strategii wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności i jakość życia mieszkańców.

4.3.4 Powierzchnia ziemi, krajobraz

Znaczna część działań ujęta w Strategii wpłynie w mniejszym bądź większym stopniu na powierzchnię ziemi i krajobraz. Następstwami tego będą zarówno skutki pozytywne, jak i negatywne.

W wyniku realizacji inwestycji komunikacyjnej oraz powstania nowej zabudowy przemysłowej (strefy inwestycyjnej) i mieszkaniowej nastąpi lokalne przekształcenie powierzchni ziemi oraz zmiana struktury. Wszelkie przekształcenia prowadzące do realizacji nowego zainwestowania wiążą się z trwałym oddziaływaniem na powierzchnię terenu. Należy zadbać o prawidłową gospodarkę warstwy humusowej. Prace przy zdejmowaniu powinny być prowadzone starannie. Warstwa humusu powinna być zdjęta z przeznaczeniem do późniejszego użycia przy rekultywacji, zakładaniu trawników, sadzeniu drzew i krzewów oraz do innych czynności.

Zarówno krajobraz jak i powierzchnia ziemi w obrębie obszarów zamieszkałych (miejskich i wiejskich) są elementami antropogenicznie przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w Strategii w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już przekształconych.

Na polepszenie krajobrazu antropogenicznego wpłyną wszelkie prace związane z modernizacją istniejącej infrastruktury. Założone prace rewitalizacyjne jak np. rewitalizacja centrum Staszowa mają na celu poprawę warunków życia ludzi poprzez uzyskanie korzystnego stanu środowiska i estetyzację krajobrazu.

Wdrażanie zadań w ramach Strategii powinno wiązać się z racjonalnym gospodarowaniem odpadów. Rozwój ukierunkowany turystycznie może powodować

zanieczyszczenie powierzchni ziemi w wyniku nielegalnego deponowania odpadów w środowisku, pochodzących z obiektów infrastruktury turystycznej, a przede wszystkim miejsc nasilonego ruchu turystycznego (ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, miejsca postoju środków transportu). Należy na etapie projektowania podjąć takie działania, które przyczynią się do minimalizacji strumienia odpadów z uwzględnieniem ich odzysku i ponownego użycia. Należy dążyć do realizacji celów i zadań zawartych w *Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012–2018*. Cele krótkotrwałe oraz długotrwałe, a także główne kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami są uwzględnione ww. planie, odpowiednio w 5. i 6. rozdziale.

Możliwie negatywnych oddziaływań na gleby należy szczególnie spodziewać się przy realizacji inwestycji drogowych. Budowa dróg i ścieżek rowerowych pociąga za sobą wzrost powierzchni uszczelnionych, co wyłącza powierzchnię ziemi z możliwości wegetacji czy retencji wody. Drogi stanowią również poważne źródło zanieczyszczeń poprzez m.in. używanie związków soli w czasie zimy czy emisję ze spalania paliw.

4.3.5 Warunki wodne

W Strategii uwzględniono zagadnienia związane bezpośrednio z rosnącą ilością ścieków ze źródeł komunalnych oraz pogarszającym się stanem wód powierzchniowych i podziemnych spowodowanym niewłaściwym zagospodarowaniem tych ścieków.

Działania z zakresu uregulowania gospodarki wodno-ciekowej są niezbędne dla sprawnego funkcjonowania gminy z uwzględnieniem aspektów ochrony środowiska. Zorganizowanie gospodarki wodno-ściekowej będzie zapobiegać usuwaniu nieczystości ciekłych w sposób, który prowadzi do zanieczyszczenia gleb i wód, co będzie miało duże znaczenie dla środowiska. Organizacja gospodarki ściekowej wyeliminuje niekontrolowane odprowadzanie ścieków do ziemi i wód, a co za tym idzie – zanieczyszczenia środowiska wodno-glebowego oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń do wód z niezorganizowanych punktowych źródeł. Działanie to przyczyni się do poprawy stanu lub utrzymania dobrego stanu wód, co wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów środowiskowych określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (M. P. z 2011 r. Nr 49 poz. 549) polegających na spełnieniu wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym. Celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu. Strategia nie zawiera zadań, które przyczynią się do pogorszenia stanu chemicznego i ilościowego omawianych wód, co jest również szczególnie istotne ze

względu na położenie części Gminy Staszów na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 423 Zbiornik Staszów. Instalacja wodno-kanalizacyjna będzie szczelna i zabezpieczona w sposób zapobiegający wydostawaniu się ścieków czy stratom wody. Sieć kanalizacyjna nie będzie stanowić źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza, ziemi i wód. Są to obiekty zaplanowane z myślą o ochronie środowiska. Na etapie eksploatacji omawiane przedsięwzięcia przyniosą długotrwały pozytywny efekt polegający na kontrolowanym i bezpiecznym dla środowiska gospodarowaniu wodą i ściekami oraz poprawią komfort życia mieszkańców.

Negatywne oddziaływania na wody mogą wystąpić również na etapie prac budowlanych. Odwodnienia budowlane wykonywane na etapie budowy mogą skutkować czasowym obniżeniem zwierciadła wód gruntowych i zamianą stosunków wodnych. Podczas prowadzenia prac budowlanych możliwe jest przedostanie się zanieczyszczeń do wód podziemnych, będą mieć jednak one charakter lokalny i nie powinny wpłynąć znacząco na jakość wód podziemnych. Prace budowlane będą prowadzone poza okresem występowania zagrożenia powodziowego, należy opracować instrukcję prowadzenia robót na czas ewentualnego wystąpienia powodzi. W czasie trwania robót nie można dopuścić do zanieczyszczenia wód i gruntu stosowanymi substancjami, ściekami lub odpadami powstającymi w związku z realizowanymi pracami. Zarówno budowa oraz dalsza eksploatacja nie będą powodować zmian stanu wody gruntowej.

Szczególnie istotna w celu zapobiegania powodziom i suszom jest realizacja wszelkich działań zwiększających naturalną retencję wody w krajobrazie, wspieranie przyjaznych naturze metod ochrony przeciwpowodziowej. Należy podkreślić, że mała retencja jest lepszym dla środowiska rozwiązaniem niż wielkoskalowe inwestycje hydrotechniczne. Budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina w fazie budowy wpłynie na stan wód powierzchniowych i podziemnych i będzie mieć lokalny krótkoterminowy charakter, ograniczony do przyległych terenów. Wpływ na wody podziemne związany będzie z wahaniami poziomu ich zwierciadła, natomiast może również powodować czasowe zakłócenie naturalnego biegu wody. Wykonanie zbiornika będzie miało długoterminowe korzystne skutki – dzięki niemu nastąpi poprawa ogólnego przysposobienia retencyjnego zlewni oraz uchronienie przyległych terenów i znajdujących się na nich posesji przed podtopieniem. Dodatkowo pozytywnie wpłynie również na ustabilizowanie się poziomu płycej położonych wód podziemnych. Realizacja inwestycji powinna przebiegać zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną tak, aby zminimalizować oddziaływanie na ekosystemy wodne i zależne od wód.

Niektóre z zadań przewidzianych do realizacji w Strategii będą się wiązały ze zwiększeniem poboru wody. Będą to zadania związane z powstawaniem nowych obiektów, jak również przygotowaniem terenów inwestycyjnych oraz terenów pod budownictwo mieszkaniowe, które stworzą ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć wymagających poboru wody. Przewiduje się, że wszystkie nowo powstałe obiekty będą podłączone do istniejących sieci wodociągowych. Zwiększenie ilości wody pitnej pobieranej z sieci wodociągowej nie spowoduje powstania deficytu wody pobieranej z ujęć.

Działania polegające na wspieraniu odnawialnych źródeł energii oraz przedsięwzięć ograniczających zużycie energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym będą pozytywnie oddziaływać na wody. Sektor energetyczny powiązany jest ze środowiskiem wodnym, dlatego projekty poprawiające wydajność cieplną oraz promujące oszczędzanie energii i zwiększenie udziału energii odnawialnej będą pośrednio pozytywnie wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

4.3.6 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Grupa przedsięwzięć zawarta w Strategii jest związana z wprowadzeniem nowych inwestycji, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Prace w ramach realizacji tych zadań będą źródłem hałasu związanego z pracą ludzi i maszyn. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na poszczególnym terenie, głównie w porze dziennej. Zadaniem tymi są:

- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej oraz budownictwa wielorodzinnego wraz z modernizacją systemów wytwarzania energii,
- rewitalizacja centrum Staszowa,
- tworzenie warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego,
- organizacja systemu parkowania w Staszowie,
- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina,
- tworzenie edukacyjnych ścieżek rowerowych,
- tworzenie terenów inwestycyjnych w ramach Staszowskiego Obszaru Gospodarczego i włączenie ich do Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Zadania te będą realizowane z udziałem urządzeń mechanicznych, które w czasie pracy będą emitowały hałas i spaliny oraz naruszają powierzchnię ziemi. Emisja ta będzie chwilowa, oddziałująca w nieznacznym sposób na powietrze oraz powierzchnię ziemi. Prace z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy

w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny sprawne w sposób zgodny z ich przeznaczeniem i możliwościami tak, aby nie powstały inne zagrożenia – np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu.

Działania podejmowane w ramach Strategii powinny uwzględniać obowiązujące normy emisji hałasu ujęte w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*.

Działania polegające na wspieraniu różnych inwestycji, jak np. wsparcie budowy ośrodka rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczego „Mój Dom” w Kurozwękach czy budowy obwodnicy Staszowa, mają na celu przyspieszenie realizacji tych inwestycji i nie przyczynią się bezpośrednio do emisji hałasu.

Głównym źródłem hałasu powstającego na obszarze Gminy Staszów jest ruch drogowy. Hałas drogowy powstaje w wyniku poruszania się pojazdów (odgłosy pracy silnika, układu wydechowego i napędowego) na styku opony z nawierzchnią drogową. Podstawowymi właściwościami nawierzchni, mającymi największy wpływ na zmniejszenie hałasu są: szorstkość, wielkość ziaren kruszywa i zawartość wolnych przestrzeni.

Budowa obwodnicy gminy przyczyni się do zmniejszenia poziomu hałasu, odciążając tereny o dużej gęstości zaludnienia z ruchu samochodowego – przenosząc go poza jego granice. Ponadto ekrany ochronne oraz nowe drzewostany w pobliżu dróg będą stanowiły barierę akustyczną i będą tłumiły uciążliwy hałas komunikacyjny.

Działania polegające na uruchomieniu systemu rowerów gminnych przyczynią się do obniżenia emisji hałasu. Przekonując mieszkańców do jazdy na rowerze zmniejszy się przyrost ilości samochodów w gminie.

W zadaniach przewidzianych do realizacji w ramach Strategii nie przewiduje się żadnych działań, które będą powodować promieniowanie elektromagnetyczne (nie będą montowane linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe itp.). Mając na uwadze powyższe stwierdza się, że realizacja celów Strategii nie wpłynie w żaden sposób na środowisko w zakresie promieniowania elektromagnetycznego.

4.3.7 Zasoby naturalne

Szereg działań ujętych w Strategii wpłynie w pozytywnym stopniu na zasoby naturalne. Planowane są zadania, które przyczynią się do ochrony zasobów, takie jak np.:

- wspieranie innowacyjnych metod wykorzystania zasobów naturalnych w zakresie usług prozdrowotnych,
- budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna-Kopanina,
- uporządkowanie sieci kanalizacji deszczowej,
- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- termomodernizacja budynków,
- wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Wszystkie z powyższych działań wpłyną pozytywnie na jakość i wielkość zasobów naturalnych, przyniosą pozytywne skutki oraz ograniczą ich eksploatację.

4.3.8 Dobra materialne, zabytki

W Strategii planuje się takie zadania, które będą się wiązały z ingerencją w obiekty materialne i zabytkowe, są to:

- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, w tym budownictwa wielorodzinnego wraz z systemem sieci wytwarzających energię,
- rewitalizacja centrum Staszowa,
- likwidacja barier architektoniczno-urbanistycznych,
- zagospodarowanie obiektów i terenów miejskich na cele publiczne z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych,
- organizacja systemu parkowania w Staszowie,
- wspieranie przedsięwzięć ograniczających zużycie energii oraz wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Prace termomodernizacyjne, przeprowadzenie prac estetycznych i przestrzennych poprawią wizerunek budynków, a zarazem miejscowości, co będzie miało odzwierciedlenie w podniesieniu atrakcyjności turystycznej Gminy Staszów. Zagospodarowanie obiektów i terenów miejskich na cele publiczne z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych stworzy warunki do spotkań mieszkańców i spędzania wolnego czasu. Organizacja systemu parkowania oraz wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii może wymagać niewielkich modyfikacji istniejącej zabudowy. Zabiegi te przyczynią się do wkomponowania inwestycji w lokalny krajobraz i nie przyniosą negatywnych oddziaływań.

Zanieczyszczenia w powietrzu, których źródłem jest transport drogowy, sektor komunalny i w niewielkim stopniu przemysł mają wpływ na stan obiektów budowlanych,

również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częstsze zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wszelkie działania w Strategii przyczyniające się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza z sektora transportowego oraz komunalno-bytowego wpłyną korzystnie poprzez spowolnienie procesu niszczenia elewacji budynków.

Negatywne oddziaływania na zabudowę wywierają drgania i wibracje wywołane przez hałas. Wszelkiego rodzaju inwestycje ograniczające emisję hałasu, przede wszystkim na obszarach zwartej zabudowy, przyczynią się do istotnego zmniejszenia ryzyka uszkodzenia budynków, w tym także obiektów zabytkowych.

Działania związane z ochroną przed powodzią wpłyną pozytywnie na dobra materialne, zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców.

4.3.9 Obszary chronione, Natura 2000

Ze względu na ogólność zapisów Strategii, nie obejmującą wskazania konkretnych działań inwestycyjnych, przewidywany wpływ na obszary chronione można traktować jedynie jako potencjalny. Szczegółowe oceny oraz konkretne działania minimalizujące możliwe negatywne oddziaływania należy przełożyć na etap oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów inwestycyjnych.

Zasięg terytorialny większości zadań w ramach Strategii obejmuje wyłącznie miejscowość Staszów, w tym głównie tereny mieszkalnictwa znajdujące się poza obszarami chronionymi.

Zadania inwestycyjne ujęte w Strategii, znajdują się poza obszarami sieci Natura 2000 i nie wpłyną bezpośrednio na te obszary. Pośrednie oddziaływanie na obszary Natura 2000 może wystąpić podczas realizacji zadania polegającego na uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej, ze względu, iż niektóre odcinki planowanej sieci kanalizacyjnej będą prowadzone w bliskim sąsiedztwie tych obszarów. Planuje się budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Czajków Pd., Czajków Pn., Wola Wiśniowska, Wiązownia Duża, Wiązownia Kolonia, Wiązownia Mała, Wiśniowa, które sąsiadują z obszarem Natura 2000 Ostoja Żyżnów. Celem zadania jest podłączenie terenów dotąd nieskanalizowanych do istniejącej sieci, co przyniesie za sobą rezultat w postaci zmniejszenia ilości zanieczyszczeń chemicznych i bakteriologicznych wprowadzanych do gruntu i wód, eliminacji bezpośrednich odprowadzeń ścieków do środowiska. Efekt zadania przyniesie pozytywne skutki na pobliskich obszarach, w tym na terenach chronionych. Należy jednak wziąć pod uwagę, że etap budowy sieci w ramach zadania może przynieść negatywne skutki. Tego typu przedsięwzięcie wykazuje wymierne oddziaływanie na środowisko przede

wszystkim w fazie budowy, wskutek zajęcia i przekształcenia terenu pod pas montażowy wzdłuż tras kanałów oraz emisji hałasu, czy zanieczyszczeń podczas robót budowlanych. Projekty odcinków sieci powinny zawierać identyfikację zagrożeń oraz działania ochronne dla zwierząt, roślin i grzybów wrażliwych na tego typu inwestycje.

Pozostałe zadania Strategii nie wpłyną w sposób pośredni oraz bezpośredni na zaburzenia populacji gatunków chronionych obejmujących spadek liczebności lub zagęszczenia, zmniejszenie zasięgu występowania gatunku, pogorszenie funkcjonowania populacji i jego jakości, czy zmniejszenia powierzchni siedliska gatunku. Realizacja zadań w ramach Strategii nie wpłynie również na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Działania Strategii nie spowodują pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia oraz przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości.

Nowe inwestycje mogą mieć potencjalnie negatywny wpływ na pozostałe obszary chronione (głównie Jeleniowski-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu), w związku z zajmowaniem nowych powierzchni. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni o zasięgu uzależnionym od rodzaju i zakresu inwestycji. W parkach krajobrazowych oraz obszarach chronionego krajobrazu zakazana jest realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (za wyjątkiem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody). Zakazy te nie dotyczą inwestycji celu publicznego oraz prowadzenia akcji ratowniczej, a także działań związanych z bezpieczeństwem powodziowym. Inwestycje celu publicznego określa m.in. art. 6 *Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (Dz. U. z 2014 r. poz. 518 z późn. zm.). Celami publicznymi w rozumieniu ww. ustawy są:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
- wydzielenie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie;
- wydzielanie gruntów pod lotniska, urządzenia i obiekty do obsługi ruchu lotniczego, w tym rejonów podejść oraz budowa i eksploatacja tych lotnisk i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;

- budowa i utrzymywanie sieci transportowej dwutlenku węgla;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- ochrona Pomników Zagłady w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady oraz miejsc i pomników upamiętniających ofiary terroru komunistycznego;
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, państwowych szkół wyższych, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych i obiektów sportowych;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz pomieszczeń niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie świadczenia usług powszechnych przez operatora wyznaczonego w rozumieniu *Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1529), a także innych obiektów i pomieszczeń związanych ze świadczeniem tych usług;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem;
- poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemne składowanie dwutlenku węgla;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Każdorazowo jednak, podczas planowania inwestycji, należy mieć na uwadze zapisy poszczególnych Planów ochrony dla powyższych form ochrony, zawierających ustalone zakazy i cele ochrony, a także odstępstwa od zakazów.

Działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery wpłyną pozytywnie zarówno na pobliskie tereny inwestycji, jak obszary z nimi sąsiadujące, na które składają się również obszary chronione.

Teren Gminy Staszów znajduje się w przestrzeni głównego korytarza ekologicznego – Korytarz Południowo-Centralny (KPdC). Warunkiem istnienia korytarza ekologicznego jest jego nieprzerwanie trwałą, nieprzekraczalną barierą infrastrukturalną, a do takich należą bariery antropogeniczne. Zatem korytarze ekologiczne są również elementem organizującym przestrzeń życia człowieka. Najczęściej spotykanymi negatywnymi działaniami antropogenicznymi jest powstawanie barier ekologicznych, które przegradzają naturalne korytarze i ciągi ekologiczne – przerywają ciągłość układu. Są to np.: ciągi komunikacyjne, zwarta zabudowa, zapory, napowietrzne linie energetyczne i inne elementy infrastruktury technicznej. Planowane w Strategii działania inwestycyjne z powyższej grupy wiążą się z ingerencją w tereny zamieszkałe przez ludność oraz przekształcone antropogenicznie, które nie zaliczają się do obszarów korytarzy ekologicznych. W przypadku projektowania inwestycji w ramach zadań Strategii na przestrzeni kolejnych lat należy odpowiednio dobierać lokalizację, aby nie zakłócić podstawowych funkcji korytarzy ekologicznych. Szczególną uwagę należy zwrócić podczas inwestycji z zakresu OZE. Projekty w tym zakresie powinny uwzględniać wszelkie zalecenia i ograniczenia wskazane w Prognozie oraz w obowiązujących ustawach.

4.4 Skumulowane i transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Oddziaływania poszczególnych zadań ujętych w *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* będą się nakładały w przypadku ich równoczesnej realizacji. Harmonogram realizacji zadań zostanie tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

Oddziaływanie skumulowane może wystąpić w postaci emisji hałasu. Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury może spowodować miejscowy wzrost poziomu hałasu w środowisku. Powstanie nowych odcinków dróg, w tym głównie obwodnicy Staszowa spowoduje zmniejszenie emisji hałasu na obszarach o zwartej zabudowie w centrum miasta, co spowodowane będzie przejściem znacznej części natężenia ruchu przez nowe odcinki dróg.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Strategii ma charakter lokalny i ewentualne, negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie Prognozy stwierdzono, że realizacja Strategii nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

4.5 Opis przewidywanych działań mających na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją zadań Strategii

Zgodnie z art. 75 ust. 3 *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, kompensacja przyrodnicza powinna być realizowana w sytuacji, gdy ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa. W odniesieniu do zidentyfikowanych oddziaływań na obecnym etapie planowania – sytuacja taka nie ma miejsca. W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej.

Propozycje działań minimalizujących dla poszczególnych rodzajów inwestycji związanych z realizacją priorytetów inwestycyjnych *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* przedstawione zostały w tabeli 11.

Tabela 11 Propozycje działań minimalizujących dla poszczególnych rodzajów inwestycji związanych z realizacją priorytetów inwestycyjnych

Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap budowy		
Ludzie i ich zdrowie, powietrze, fauna, flora	<ul style="list-style-type: none"> ▪ negatywny wpływ związany z etapem realizacji poszczególnych inwestycji wynikający ze zwiększonej emisji zanieczyszczeń i hałasu; ▪ oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie prac budowlanych w godzinach dziennych, stosowanie sprzętu w dobrym stanie technicznym, eliminowanie bezproduktywnej pracy sprzętu na jałowym biegu, oszczędne korzystanie z obszaru pod teren budowy, zwilżanie powierzchni terenu w celu eliminacji pylenia z placu budowy; ▪ zabezpieczenie terenu budowy przed ewentualnym skażeniem środowiska w wyniku potencjalnych wycieków z maszyn i sprzętu budowlanego, mycie kół pojazdów wyjeżdżających z placu budowy; ▪ odtworzenie pierwotnego stanu roślinności na terenach inwestycji poprzez uporządkowanie i nasadzenie nowej roślinności; ▪ podczas realizacji zamierzeń inwestycyjnych stosowanie najlepszych dostępnych technik BAT; ▪ dokładny charakter działań minimalizujących powinien być określany w ramach poszczególnych ocen oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; ▪ odpowiednia lokalizacja i wariantowanie przedsięwzięć; ▪ lokalizacja inwestycji umożliwiająca dotrzymanie standardów akustycznych.
Zabytki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potencjalny negatywny wpływ na elewacje i powierzchnie budynków wynikający z prowadzenia prac budowlanych (wibracje, emisja zanieczyszczeń) poszczególnych inwestycji w zasięgu oddziaływania na obiekty zabytkowe; ▪ oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; w przypadku zniszczenia obiektu archeologicznego – oddziaływanie stałe; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie prac budowlanych z dbałością o wartości zabytkowe obiektów w konsultacji z konserwatorem zabytków; ▪ w przypadku natrafienia w trakcie prowadzenia prac ziemnych na obiekt mogący mieć wartość zabytkową – wstrzymanie prac i zabezpieczenie obiektu do momentu konsultacji z kierownikiem budowy i urzędem gminy lub konserwatorem zabytków.

Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przekształcenia krajobrazu w wyniku prowadzenia prac budowlanych inwestycji (nowe obiekty); ▪ oddziaływania bezpośrednie, krótkoterminowe, ograniczone do miejsca prowadzenia prac; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie prac i tworzenie obszaru zabudowy z uwzględnieniem minimalizacji zajęcia terenu; prowadzenie selektywnej gospodarki odpadami.
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potencjalne ujemne oddziaływania na gatunki i siedliska zwierząt oraz rośliny związane z prowadzeniem prac budowlanych oraz termomodernizacyjnych budynków w fazie realizacji poszczególnych inwestycji; ▪ oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; ▪ potencjalne ujemne oddziaływania na rośliny i zwierzęta poprzez utratę terenów siedliskowych lęgowych i żerowych, powstałe na skutek utworzenia nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe oraz tereny inwestycyjne; ▪ oddziaływania długotrwałe, częściowo odwracalne; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczenie powierzchni terenu przeznaczonego pod budowę; ▪ ogradzanie placu budowy w celu ochrony przed wtargnięciem zwierząt; ▪ dostosowanie terminu prowadzonych prac budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt (ptaków, płazów i nietoperzy) lub stworzenie siedlisk zastępczych; ▪ lokalizowanie inwestycji poza terenami przyrodniczo cennymi, jeśli zostały takie zidentyfikowane w trakcie wyznaczania wariantów lokalizacyjnych przedsięwzięcia; ▪ uwzględnianie zapisów zawartych w Planach zadań ochronnych/Planach ochrony podczas planowania i realizacji inwestycji zlokalizowanych na terenach obszarów chronionych; ▪ stosowanie do obsiewania terenów przekształconych wyłącznie mieszanek roślin gatunków rodzimych; ▪ zabezpieczenie drzew w przypadku prowadzenia prac budowlanych w bezpośrednim ich sąsiedztwie oraz w miarę możliwości prowadzenie prac ziemnych ręcznie w obrębie systemu korzeniowego; ▪ przy prowadzeniu inwestycji liniowych, umożliwienie przejścia dla poszczególnych grup zwierząt; ▪ wyznaczenie terenów pod zagospodarowanie zielenią wokół nowych obszarów inwestycyjnych.
Powierzchnia ziemi, gleby	<ul style="list-style-type: none"> ▪ możliwy negatywny wpływ na jakość gleb w fazie realizacji inwestycji budowlanych; ▪ negatywny wpływ związany z naruszeniem istniejącej struktury powierzchni ziemi i gleb, wynikający z konieczności wykonania prac ziemnych; ▪ oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, ograniczone do miejsca lokalizacji inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stosowanie sprawnych technicznie pojazdów w celu zminimalizowania ryzyka zanieczyszczenia powierzchni ziemi; ▪ odpowiednia gospodarka odpadami na placu budowy, stosowanie sorbentów na wypadek wycieków substancji niebezpiecznych.

Wody	<ul style="list-style-type: none"> ▪ negatywny wpływ na jakość wód w fazie budowy nowych obiektów w czasie awarii maszyn budowlanych, wycieków substancji szkodliwych; ▪ oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, występujące jedynie w awaryjnych sytuacjach; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy w czasie realizacji inwestycji; ▪ posiadanie środków pozwalających na minimalizację negatywnego wpływu na wody powstałe na skutek awarii maszyn budowlanych.
Zasoby naturalne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa nowych obiektów oraz planowane inwestycje drogowe mogą przyczynić się do wzrostu wykorzystania surowców naturalnych, w tym wody, piasku, kruszyw budowlanych; ▪ oddziaływania chwilowe, o zasięgu uzależnionym od wielkości zapotrzebowania na surowce; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ racjonalne gospodarowanie surowcami podczas prowadzenia prac budowlanych, oszczędność wody, utylizacja pozostałości po rozbiórkach obiektów budowlanych i stosowanie do wyrobu półproduktów i jak największej ilości surowców z odzysku.

Rodzaj komponentu objętego oddziaływaniem	Opis potencjalnego oddziaływania	Propozycja działań minimalizujących
Etap eksploatacji		
Fauna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudowa sieci dróg wokół nowych obiektów może wpłynąć negatywnie na faunę, poprzez przecięcie korytarzy ekologicznych; ▪ oddziaływanie stałe, o zasięgu związanym z lokalizacją inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uwzględnianie aspektów środowiska przyrodniczego podczas projektowania inwestycji liniowych m.in. szlaków migracji zwierząt. Ma to istotne znaczenie w aspekcie ograniczania kolizji pojazdów ze zwierzyną. W przypadkach problemów z zachowaniem szlaków migracyjnych należy wprowadzać rozwiązania pozwalające na przejście tych zwierząt tj. zaprojektowanie odpowiednich przejść dla zwierząt; ▪ umożliwienie przejścia dla poszczególnych grup zwierząt.
Flora, fauna, obszary chronione, w tym Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzmożony ruch turystyczny na obszarach cennych przyrodniczo, co wiąże się ze zwiększoną antropopresją na cenne siedliska; ▪ oddziaływanie stałe, o zasięgu uzależnionym od miejsca wprowadzenia ruchu turystycznego; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej, – nie należy planować obciążającej środowisko infrastruktury turystycznej na obszarach ochrony ścisłej; ▪ lokalizacja ścieżek edukacyjnych i turystycznych poza stwierdzonymi siedliskami chronionymi; ▪ ograniczenie udostępnienia turystycznego ekosystemów i obszarów przyrodniczych objętych ochroną, wrażliwych na antropopresję.

Krajobraz	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zajmowanie nowych powierzchni pod inwestycje drogowe i ścieżki rowerowe; ▪ oddziaływania bezpośrednie o zasięgu i skali uzależnionej od rodzaju i zakresu inwestycji; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analiza lokalizacji nowych elementów zagospodarowania pod względem wpływu na krajobraz i wybór miejsc, w których inwestycje nie zakłóca istotnie aktualnych walorów krajobrazowych i pozwolą dotrzymać wymogi ochrony krajobrazu; ▪ wkomponowywanie nowych elementów z poszanowaniem walorów krajobrazowych inwestowanych terenów; ▪ stosowanie zieleni izolującej np. przy inwestycjach liniowych; w przypadku budowy ekranów akustycznych w miarę możliwości powinny być stosowane ekrany naturalne bądź półnaturalne; ▪ utrzymanie porządku na terenach nowych obszarów zainwestowanych; ▪ prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w obrębie inwestowanych/nowo zagospodarowanych obszarów.
Ludzie i ich zdrowie, powietrze, klimat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza, wzrost hałasu związany z intensyfikacją ruchu na rozbudowanych, zmodernizowanych drogach oraz w związku ze wzmożonym transportem np. odpadów do zakładów ich zagospodarowania; ▪ oddziaływanie bezpośrednie, stałe o dużym zasięgu; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ intensyfikacja rozwoju komunikacji publicznej, stanowiącej konkurencję dla ruchu indywidualnego; ▪ stosowanie ekranów akustycznych ograniczających emisję hałasu; ▪ nasadzenia zieleni przy drogach; ▪ transport odpadów poza terenami zabudowanymi.

Źródło: Opracowanie własne

Przy realizacji *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* należy stosować wszystkie dostępne technologie, rozwiązania i zalecenia sprzyjające ochronie środowiska.

Faza realizacji projektów, tj. prowadzenie prac budowlanych, może wiązać się z niekorzystnymi uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Na etapie realizacji może wystąpić negatywne oddziaływanie na środowisko. Oddziaływania te będą mieć charakter odwracalny, chwilowy oraz będą występować w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo). Negatywne oddziaływanie na środowisko fazy realizacji inwestycji wymienionych w projekcie można ograniczyć poprzez wykonanie prawidłowego projektu, uwzględniającego potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jaki i w fazie eksploatacji.

Podczas prac budowlanych zaleca się, aby wykonawca posiadał środki chemiczne powodujące neutralizację ewentualnych wycieków z maszyn budowlanych w sytuacji wystąpienia awarii urządzeń pracujących na terenie budowy, tak aby nie powodować emisji zanieczyszczeń do gruntu. Zaleca się organizację placu budowy w ten sposób, aby uniemożliwić wystąpienie niekontrolowanych skażeń gleby. Miejsca gromadzenia materiałów do budowy, bazy sprzętu i zaplecze budowlane powinny zostać wyznaczone i przygotowane w sposób zabezpieczający wody płynące, ujęcia wód oraz grunt przed skażeniem. Sprzęt budowlany poruszający się po placu budowy i na drogach dojazdowych powinien mieć ustalone trasy przejazdu i organizację ruchu.

W fazie budowy będą powstawać odpady socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej. Zaleca się, aby wykonawca robót budowlanych zapewnił prawidłowy sposób gospodarowania wytworzonymi odpadami na etapie realizacji inwestycji, zgodnie z postanowieniami *Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach* (Dz. U. z 2013 r. poz. 21). Odpady powinny być segregowane, gromadzone w szczelnych oznakowanych pojemnikach i wywiezione do zakładów utylizacji.

Ścieki socjalno-bytowe wytwarzane przez pracowników firmy wykonawczej będą odprowadzane do istniejącej kanalizacji lub magazynowane w szczelnym zbiorniku bezodpływowym, a następnie wozem asenizacyjnym wywiezione na oczyszczalnię ścieków.

5. Propozycja rozwiązania alternatywnego do zawartego w projekcie Strategii

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025 diagnozuje uwarunkowania rozwojowe obszaru funkcjonalnego oraz wyznacza perspektywy rozwoju na najbliższe lata. Koncepcja zarządzania strategicznego przyjęta w dokumencie jest koniecznym elementem umożliwiającym integrację celów z różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego lokalnej społeczności. Z punktu widzenia administracji samorządowej dokument ten stanowi narzędzie uzupełniające do efektywnego zarządzania obszarem. Umożliwia także właściwe, skuteczne i racjonalne wykorzystanie zasobów finansowych i instytucjonalnych, pozwala na przewidywanie możliwych barier i ograniczeń na drodze do osiągnięcia zamierzonych celów oraz podjęcie środków zapobiegawczych lub minimalizujących skutki tych ograniczeń.

Brak wdrożonych mechanizmów planowania strategicznego stwarza utrudnienie realizacji podstawowej zasady zrównoważonego rozwoju, która z założenia wymaga podejścia całościowego i długofalowego. Ponadto zaniechanie realizacji postanowień Strategii, oznaczający w praktyce brak realizacji celów operacyjnych i działań szczegółowych, spowoduje szereg niekorzystnych zjawisk, w tym także pogarszający się stan środowiska naturalnego.

Dokument Strategii charakteryzuje się wysokim stopniem ogólności, często nie zawiera propozycji konkretnych działań i nie ma odniesienia w wytycznych lokalizacyjnych, wobec czego nie jest możliwe przeprowadzenie rzetelnej oceny wpływu wszystkich poszczególnych działań wymienionych w Strategii na środowisko oraz wyodrębnienie oddziaływań nadmiernych i wskazanie wariantów alternatywnych. Wybór wariantu np. w postaci optymalnej lokalizacji lub warunków realizacji poszczególnych zadań należy przeprowadzić w drodze indywidualnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

Wobec powyższych przesłanek dotyczących w zasadzie każdego wieloaspektowego dokumentu, niniejsza Prognoza nie zawiera propozycji zadań alternatywnych dla realizacji celów Strategii, do czego przyczynił się brak możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Rozpatrywanie wariantów przyjętych założeń Strategii miało miejsce w toku opracowywania dokumentu i obejmowało m. in. opracowanie diagnozy stanu środowiska oraz sukcesywne konsultacje w ramach zespołu projektowego z przedstawicielami różnych środowisk oraz ankietowania mieszkańców gminy. Efektem tych prac było opracowanie ostatecznej, jednowariantowej wersji Strategii.

Należy również podkreślić, że większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025* ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Z uwagi na możliwość wystąpienia oddziaływań negatywnych stwierdzono, iż zasadnym jest poszukiwanie rozwiązań alternatywnych w stosunku do działań mających na celu wsparcie budowy obwodnicy Staszowa. Należy zaznaczyć, iż działania w tym obszarze mają na celu zniwelowanie bariery rozwojowej, jaką może być niewydolny system transportu narażający miejscową ludność na hałas komunikacyjny i zanieczyszczenia z ruchu samochodowego. Pośrednim efektem tego działania powinna być poprawa jakości życia ludzi. W związku z powyższym – nie można z niego rezygnować.

Zdefiniowane w Strategii zadania, będące narzędziem służącym do spełnienia celów dokumentu nie mają charakteru tzw. twardych założeń, a wskazują raczej kierunek aktywności, pozwalający na elastyczny dobór formy ich realizacji. Alternatywą dla przyjętych rozwiązań, pojawiającą się w późniejszym etapie wdrażania projektu może być:

- zmiana lokalizacji planowanych ścieżek rowerowych,
- wybór innych budynków, które mają zostać termomodernizowane,
- zmiana kolejności działań, wynikająca z nakładania się prac bądź też z zachwiania harmonogramu robót lub też innych czynników, które w chwili obecnej ciężko kwalifikować,
- wybór innych materiałów budowlanych, bardziej ekologicznych.

Zadania przewidziane w Strategii mają nieznaczny wpływ na analizowane elementy środowiska – znaczna część ma charakter neutralny, a spośród tych oddziałujących na środowisko, większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko. Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą niewielkie.

6. Metody analizy skutków realizacji projektu

Istotnym elementem weryfikacji wdrożenia działań wskazanych w Strategii jest monitoring. Systematyczny monitoring pozwoli na obserwację i potwierdzenie prognozowanych skutków środowiskowych, będących wynikiem realizacji działań nakreślonych w Strategii.

Proces wdrażania Strategii należy monitorować poprzez określenie jednostek odpowiedzialnych za wdrożenie poszczególnych zadań priorytetowych, identyfikację częstości przeprowadzania monitoringu realizacji poszczególnych zadań, określanie statusu i problemów związanych z realizacją zadania. Monitoring efektów realizacji założeń Strategii powinien obejmować wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska, a także wskaźniki społeczno-ekonomiczne. Dlatego też, niezmiernie istotna jest również analiza stanu środowiska w Gminie Staszów: jakości powietrza atmosferycznego, wielkości emisji zanieczyszczeń ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery, jakości wód płynących i podziemnych, jakości wody do picia, a także poziomu hałasu.

Za monitoring jakości środowiska przyrodniczego w całym województwie świętokrzyskim odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach (instytucja ta jest odpowiedzialna za monitoring regionalny). W ramach monitoringu środowiska prowadzony jest monitoring: jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu i wibracji, pól elektromagnetycznych, gleb. Instytucje, które wspomagają monitoring stanu środowiska przyrodniczego oraz mogą wyeliminować niekorzystne oddziaływania na obszarze objętym projektem Strategii na terenie Gminy Staszów to m.in.: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kielcach i Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Kielcach. Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Urząd Miasta i Gminy w Staszowie, który może reagować na bieżąco na powstałe zagrożenia środowiskowe, dostosowując Strategię do aktualnych potrzeb.

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025 została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, a mianowicie *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanymi z właściwymi organami (Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach i Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach).

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem projektu Strategii oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

Cele i kierunki działań wyznaczone w Strategii wpisują się w cele w zakresie ochrony środowiska, ustalone na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji celów zawartych w projekcie Strategii. W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań rozwojowych. Omówiono wpływ tych zadań na następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludność, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, klimat, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz obszary chronione. Przeprowadzona analiza wykazała, że przewidywane w ramach projektu działania oddziaływać będą pozytywnie bądź neutralnie na analizowane aspekty. Tylko w pojedynczych przypadkach na etapie realizacji dostrzega się możliwość wystąpienia negatywnych skutków środowiskowych. Realizacja projektu w głównej mierze wpłynie pozytywnie na:

- lokalny krajobraz – ze względu na poprawę wizerunku miejscowości,
- klimat i powietrze – ze względu na działania ograniczające emisję pyłów i zanieczyszczeń do atmosfery,
- mieszkańców i turystów – ze względu na realizację działań z sektora społecznego,
- dobra materialne – ze względu na zagospodarowanie terenów i estetyzację przestrzeni.

Należy jednak pamiętać, że realizacja wielu zadań Strategii wiąże się z pracami remontowo-budowlanymi i ziemnymi, które mogą być uciążliwe dla środowiska naturalnego i ludzi. Negatywne oddziaływania, związane głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu, będą miały charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska. W pojedynczych przypadkach zmiany w środowisku będą trwałe, np. nastąpi zanik bioróżnorodności w miejscach budowy nowych obiektów budowlanych. Oddziaływania te mogą być znacznie ograniczone, w zależności od poprawności wykonania projektu, trzymania się harmonogramu robót i przestrzegania podstawowych zasad dotyczących bezpieczeństwa i jakości robót budowlanych.

Mając na uwadze potrzebę minimalizacji negatywnych oddziaływań niektórych przedsięwzięć i wynikających z nich projektów inwestycyjnych, w podrozdziale 4.5 przedstawiono najważniejsze propozycje zapobiegania, łagodzenia i kompensacji negatywnego wpływu na środowisko, który może być wywołany ich realizacją. Ze względu na ogólne zapisy ocenianego dokumentu, proponowane działania minimalizujące i kompensujące oddziaływanie negatywne również mają charakter ogólny i wskazują raczej kierunki tych działań, które będą podlegać uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Z uwagi na położenie geograficzne Gminy Staszów oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii – nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych.

W Prognozie przedstawiono przewidywalną metodę analizy skutków realizacji Strategii, którą będzie monitoring wdrażania Strategii. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za zarządzanie Strategią oraz za nadzorowanie wdrażania poszczególnych zadań będzie bezpośrednio odpowiadał Urząd Miasta i Gminy w Staszowie.

Wykaz tabel

Tabela 1 Wizja i Misja wyznaczone dla Gminy Staszów w ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025.....	14
Tabela 2 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 1 Celu głównego: Przedsiębiorcza Gmina Staszów	14
Tabela 3 Cele i zadania zawarte w Strategii w ramach 2 Celu głównego: Staszów – przestrzeń przyjazna do mieszkania	15
Tabela 4 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi.....	25
Tabela 5 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium dla ochrony roślin ..	25
Tabela 6 Jakość wód podziemnych w punktach monitoringu sieci krajowej w Gminie Staszów w latach 2011–2013	41
Tabela 7 Średni Dobowy Ruch (SDR) według rodzajowej struktury ruchu pojazdów silnikowych w obrębie Gminy Staszów	45
Tabela 8 Hałas komunikacyjny w Staszowie – równoważny poziom dźwięku.....	48
Tabela 9 Zasoby i wydobycie złóż kopalin na terenie Gminy Staszów w roku 2013.....	50
Tabela 10 Szczegóły zadań inwestycyjnych	66
Tabela 11 Propozycje działań minimalizujących dla poszczególnych rodzajów inwestycji związanych z realizacją priorytetów inwestycyjnych	91

Wykaz rysunków

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Staszów na tle kraju, województwa i powiatu.....	18
Rysunek 2 Struktura morfologiczna gleb na obszarze Gminy Staszów.....	19
Rysunek 3 Lesistość w % na terenie Miasta i Gminy Staszów.....	20
Rysunek 4 Liczba ludności w Gminie Staszów w latach 2001–2013.....	20
Rysunek 5 Ludność Miasta i Gminy Staszów według płci i wieku w 2013 roku.....	21
Rysunek 6 Gęstość zaludnienia (os/1 km ²) gmin powiatu staszowskiego w 2013 r.....	21
Rysunek 7 Podział Polski na regiony klimatyczne wg Alojzego Wosia.....	22
Rysunek 8 Wybrane formy ochrony przyrody w obrębie Gminy Staszów.....	29
Rysunek 9 Granica Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	32
Rysunek 10 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Kras Staszowski	34
Rysunek 11 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów	36
Rysunek 12 Lokalizacja obszaru Natura 2000 Ostoja Żywnów	37
Rysunek 13 Położenie Gminy Staszów na tle sieci korytarzy ekologicznych w Polsce.....	38
Rysunek 14 Lokalizacja GZWP i JCWPd w obrębie Gminy Staszów według podziału na 161 części.....	39
Rysunek 15 Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu sieci krajowej w rejonie Staszowa.....	41
Rysunek 16 Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej ogółem w Mieście i Gminie Staszów	42
Rysunek 17 Długości czynnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Staszów	42
Rysunek 18 Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w Mieście Staszów.....	43
Rysunek 19 Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Staszów	43
Rysunek 20 Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Staszów	44
Rysunek 21 Średni Dobowy Ruch (SDR) w obrębie Gminy Staszów	46
Rysunek 22 Przebieg planowanej obwodnicy Staszowa.....	47
Rysunek 23 Ilość pojazdów samochodowych przypadająca na mieszkańca w powiecie staszowskim	47
Rysunek 24 Lokalizacja zadań inwestycyjnych na obszarze Gminy Staszów.....	69
Rysunek 25 Lokalizacja zadań inwestycyjnych na obszarze Miasta Staszów.....	70

Bibliografia

1. Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl>.
2. Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, www.kzgw.gov.pl.
3. Kondracki J.: *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2002.
4. *Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2013*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, 2014.
5. *Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2012–2018*, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Kielce 2012.
6. *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (M.P. z 2011 r. Nr 49 poz. 549).
7. *Polityka Klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2003.
8. Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego: Bank Danych Lokalnych, <http://www.stat.gov.pl>.
9. Portal internetowy Interaktywna Mapa Polski, www.mapapolski.com.pl.
10. *Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2007–2015*, Kielce 2007.
11. *Program wodno-środowiskowy kraju – załącznik 1*, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2010.
12. *Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów na lata 2015–2025*, Kielce 2015.
13. Romer E.: *Regiony klimatyczne Polski*, Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Wrocław 1949.
14. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu* (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).
15. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).
16. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883).
17. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1348).
18. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397).

19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U z 2014 r. poz. 1409).
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U z 2014 r. poz. 1408).
21. Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143 poz. 896).
22. Serwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl>.
23. Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w latach 2011–2012. Raport, Inspekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, 2013.
24. Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Portal informacyjno-edukacyjny Natura 2000, <http://natura2000.gdos.gov.pl>.
25. Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, www.gios.gov.pl.
26. Strona internetowa Nadleśnictwa Staszów, www.staszow.radom.lasy.gov.pl.
27. Strona internetowa Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Rejestr zabytków, www.nid.pl.
28. Strona internetowa Państwowego Instytutu Geologicznego, Państwowa Służba Geologiczna, www.pgi.gov.pl/pl/psg.html.
29. Strona internetowa Państwowego Instytutu Geologicznego, www.pgi.gov.pl.
30. Strona internetowa Państwowej Służby Hydrogeologicznej, www.psh.gov.pl.
31. Strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Staszów, www.staszow.pl.
32. Uchwała Nr 1388/12 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 3 października 2012 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego” ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5}.
33. Uchwała Nr XIII/234/11 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 14 listopada 2011 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego: Część B – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu; Część C – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia ozonu”.
34. Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego nr XXXV/624/13 z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Jeleniowsko-Staszowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
35. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21).
36. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.).

37. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 z późn. zm.).
38. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.).
39. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).
40. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r. poz. 518 z późn. zm.).
41. Woś A., *Klimat Polski*, PWN, Warszawa 1999.
42. Woś A., *Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody*, Zeszyt Nr 20 Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa 1993.

*Diagnoza Strategiczna na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Staszów
na lata 2015–2025*

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Maj 2015

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Uwarunkowania przestrzenno-środowiskowe	4
II. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze.....	5
III. Porównanie Miasta i Gminy Staszów z innymi jednostkami samorządu terytorialnego na terenie województwa świętokrzyskiego.....	15
Spis tabel	20
Spis wykresów.....	20
Bibliografia.....	23

Wstęp

Rozwój terytorialny jednostki samorządu terytorialnego wyznaczają czynniki endogeniczne i egzogeniczne. Czynniki te determinują pozycję jaką dana jednostka zajmuje na tle innych jednostek.

Wyzwania, jakie stoją przed Gminą Staszów, wymagają opracowania nowej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy, wskazania nowych zadań i projektów rozwojowych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Diagnoza stanu Miasta i Gminy Staszów ma służyć opracowaniu nowej Strategii Rozwoju na lata 2015-2025 jako jej diagnostyczna podstawa.

„Diagnoza” obejmuje w syntetycznym ujęciu charakterystykę stanu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Staszów na tle jej ogólnie zarysowanej pozycji na mapie Polski i województwa świętokrzyskiego. Wskazuje się w niej również podstawowe tendencje w rozwoju poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego i uwzględnia podstawowe uwarunkowania przestrzenne. Informacje i dane zawarte w „Diagnozie” przydatne są przy ocenie słabych i mocnych stron gminy oraz wskazaniu celów i kierunków ekspansji związanych z nimi priorytetowych zadań rozwojowych.

Dane statystyczne zaprezentowane na wykresach oraz w tabelach zostały opracowane na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego¹.

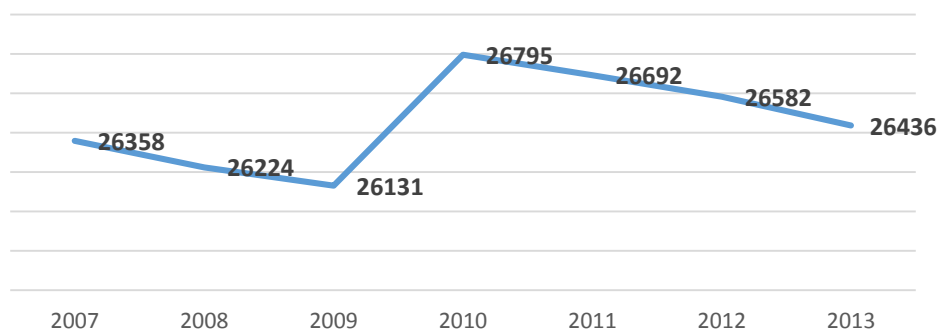
¹ Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>.

I. Uwarunkowania przestrzenno-środowiskowe

Staszów jest gminą miejsko-wiejską, leżącą w powiecie staszowskim, zajmuje powierzchnię 228 km² (tabela 1). Gmina Staszów to 36 miejscowości, w tym Miasto Staszów. Gmina Staszów sąsiaduje z 7 innymi gminami i stanowi ponad 24% powierzchni powiatu. Dogodne położenie geograficzne wpływa pozytywnie na możliwość jej rozwoju.

Gminę Staszów w 2013 r. zamieszkiwało 26 436 osób, z czego w mieście mieszkało 15 384 osób, a na obszarze wiejskim 11 052 (wykres 1). Gęstość zaludnienia w gminie wyniosła 116 osób/km², w Staszowie – 572 osoby/km², zaś na obszarach wiejskich 55 osób/km².

Wykres 1 Liczba ludności według faktycznego miejsca zamieszkania [stan na 31 grudnia 2013 r.]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Staszów to obszar szczególnie atrakcyjny pod względem ukształtowania terenu, jak również walorów krajobrazowych. Potwierdzeniem tego są liczne formy ochrony przyrody obecne na terenie gminy. Najbardziej obszerną formą pokrywającą 1/3 powierzchni gminy stanowi Jeleniowsko-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Na uwagę zasługuje również zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Golejów” oraz dwa Obszary Natura 2000². W Gminie Staszów odnajdziemy również znaczną liczbę pomników przyrody w postaci drzew rosnących pojedynczo oraz w skupiskach. Na uwagę zasługuje duża liczba obiektów znajdujących się na obszarze gminy uznanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków za zabytkowe. Do rejestru obiektów zabytkowych wpisane są 24 obiekty, a wśród nich 4 parki: w Kurozwałkach, Staszowie, Wiśniowej i Wiązownicy Kolonii.³ Na terenie gminy znajduje spora ilość pomników przyrody (drzewa) oraz 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy – „Golejów”.

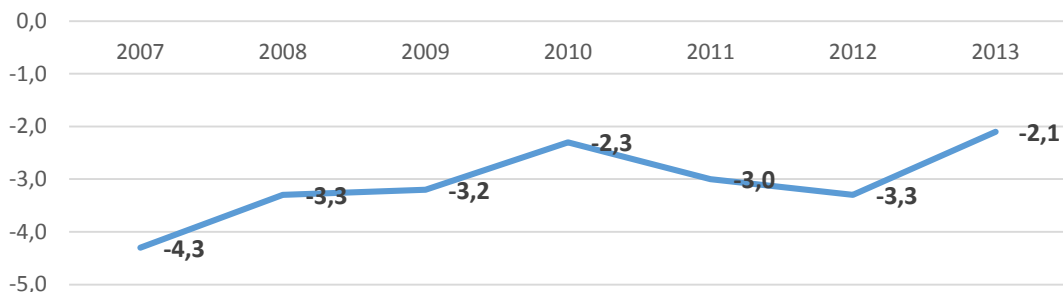
²Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl>.

³Rejestr Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na 30 września 2014 roku), <http://www.nid.pl/pl/>.

II. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

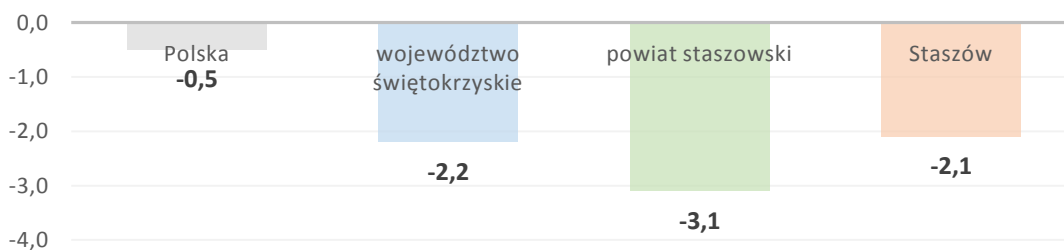
Od roku 2010 notuje się spadek liczby ludności w Gminie Staszów, w analizowanym 2013 roku liczba ludności zmniejszyła się o 359 osób w stosunku do roku 2010. Spadek ludności wynika m.in. z migracji mieszkańców gminy (wykres 2) oraz ujemnego przyrostu naturalnego (przyrost naturalny na 1000 osób wyniósł -3,3 – wykres 4). Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 osób w 2013 roku wynosiło -2,1 i było nieznacznie niższe od salda w województwie świętokrzyskim (-2,2), ale wyższe niż w Polsce (-0,5) (wykres 3). Przyrost naturalny ma tendencję spadkową, jest on niższy zarówno od średniej w województwie, jak i w Polsce (wykres 5).

Wykres 2 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

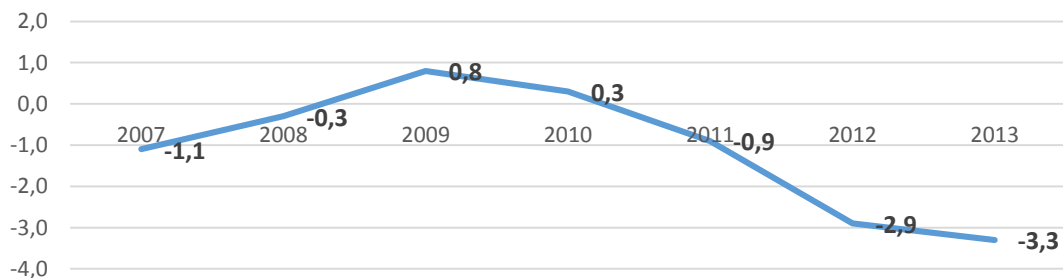
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku

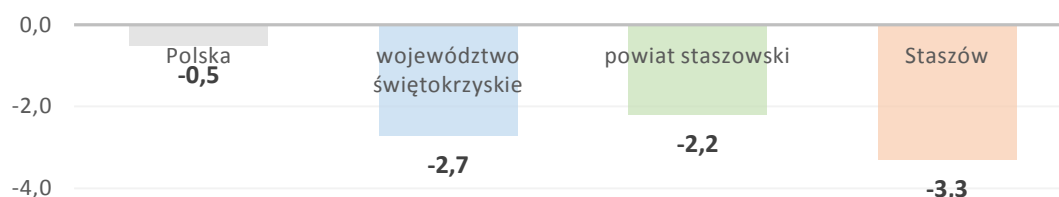
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4 Przyrost naturalny na 1000 ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

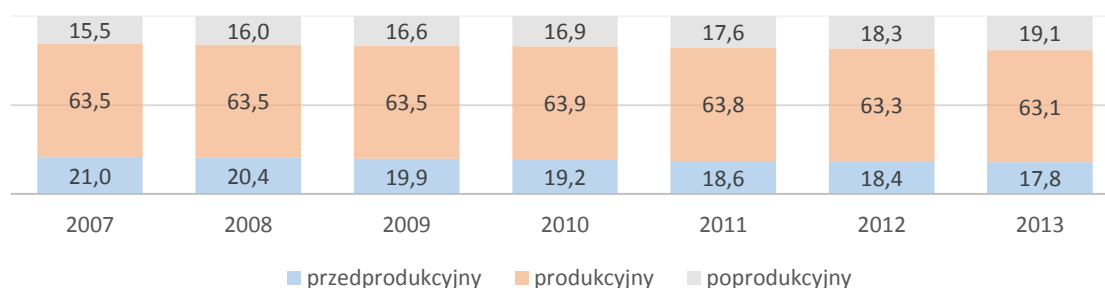
Wykres 5 Przyrost naturalny na 1000 ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

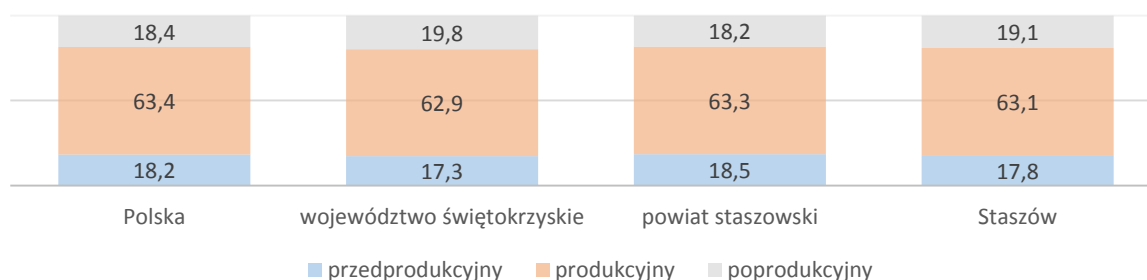
Malejącą liczbę ludności w Gminie Staszów obrazuje również liczba uczniów w szkołach podstawowych. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba dzieci maleje od roku 2008, kiedy to wynosiła 694, a w 2013 roku już tylko 556 (wykres 9). Jest to nieznacznie poniżej średniej w Polsce wynoszącej 559, ale wyższej niż w województwie świętokrzyskim – 526 (wykres 10). W Gminie Staszów odnotowuje się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (wykres 6). Gmina Staszów we wskaźniku ekonomicznych grup wieku prezentuje się lepiej niż województwo świętokrzyskie (wykres 7). W 2013 roku 75,3% dzieci w wieku 3-5 lat było objętych opieką przedszkolną, gdy w województwie 71%, a w Polsce 74,1% (wykres 8).

Wykres 6 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

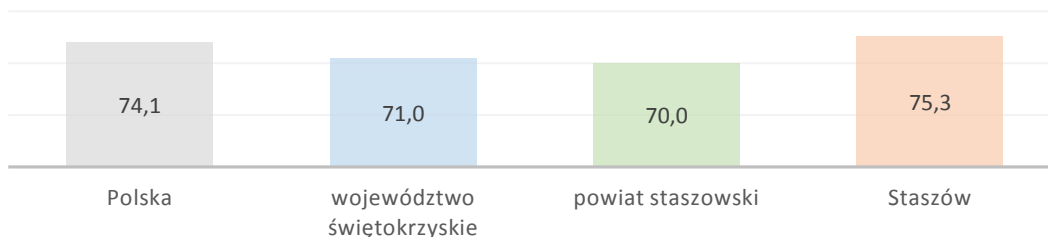
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku

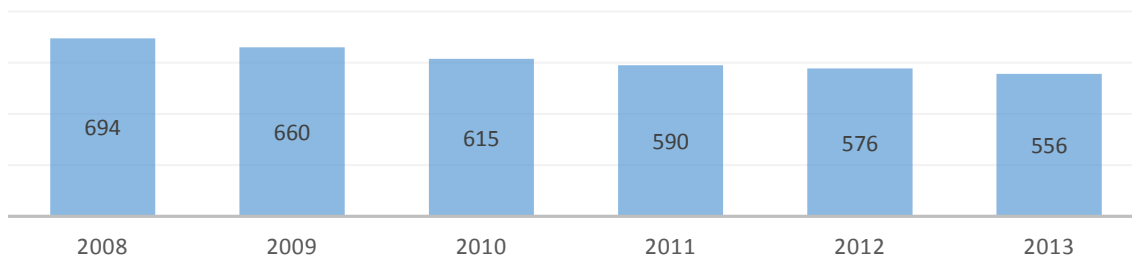
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8 Odsetek dzieci objęty wychowaniem przedszkolnym – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku

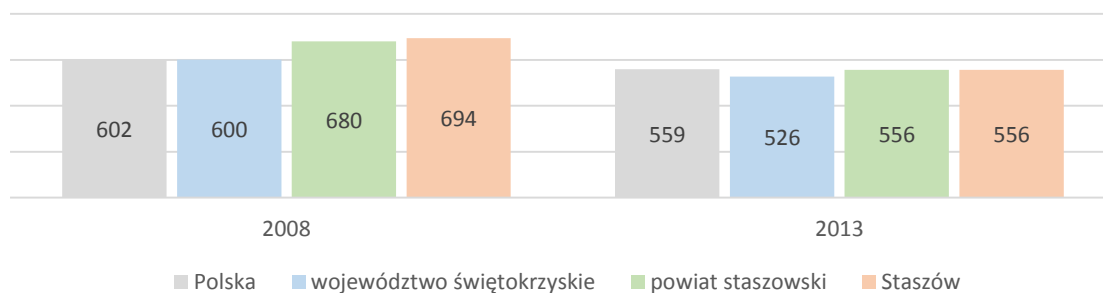
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

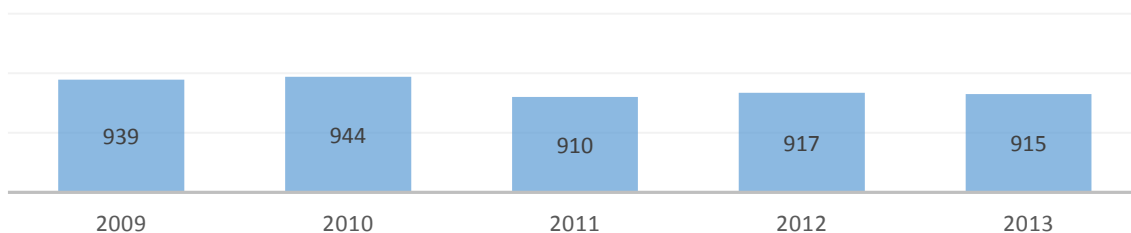

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy w 2013 roku działało 2420 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, z czego niecałe 2% stanowiły podmioty w sektorze rolnictwa, leśnictwa i rybactwa. Ponad 23% to podmioty działające w obszarze budownictwa i przemysłu, inne podmioty zostały sklasyfikowane jako pozostała działalność i stanowiły 75% podmiotów ogółem. Na 2420 podmiotów gospodarki narodowej 75 to podmioty sektora publicznego. W sektorze prywatnym ponad 77% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2013 roku wynosiła 145 (wykres 15) – wynik ten był wyższy od średniej powiatu staszowskiego i województwa świętokrzyskiego (wykres 16).

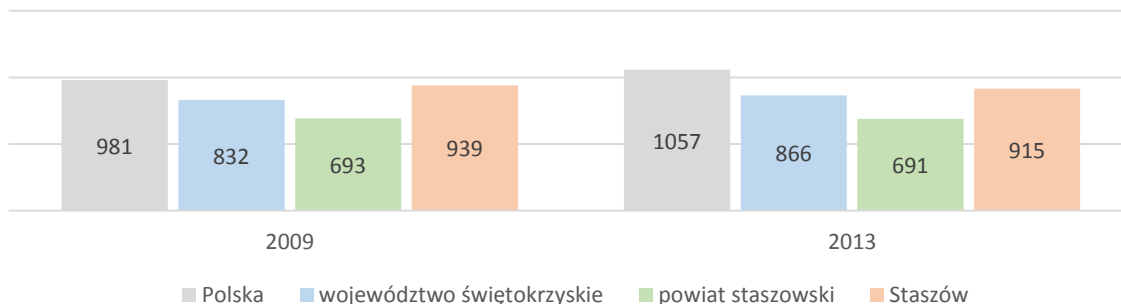
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (wykres 11) jest niższa od średniej dla Polski, ale zdecydowanie wyższa od średniej powiatu i województwa (wykres 12). Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw nie podlegała znacznym wahaniom na przestrzeni ostatnich lat (wykres 13), jednak wskaźnik jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności był znacznie niższy od średniej dla Polski i dla województwa świętokrzyskiego, ale wyższy niż średnia w powiecie staszowskim (wykres 14).

Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

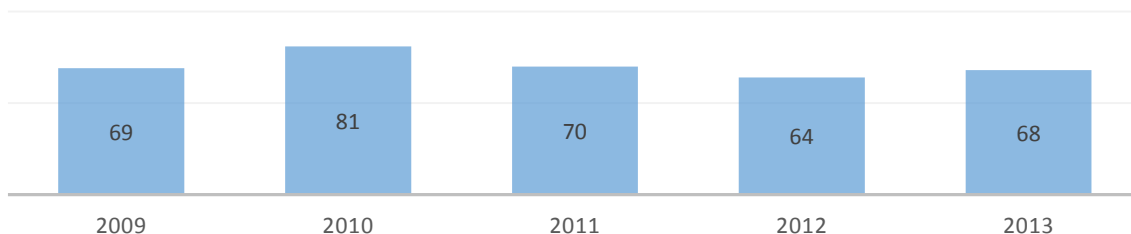
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

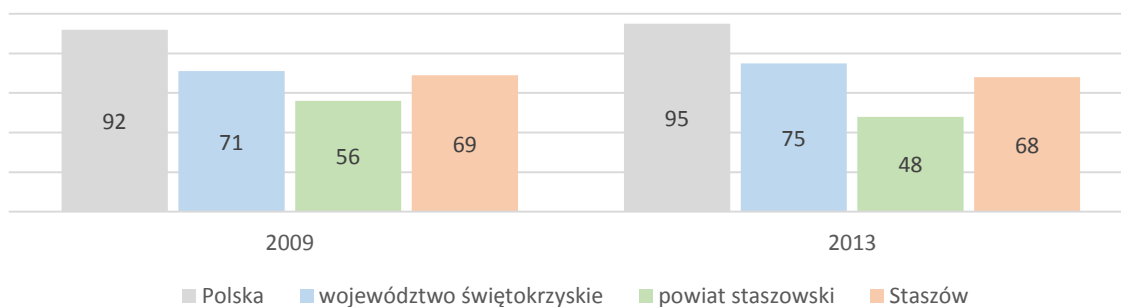
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 13 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

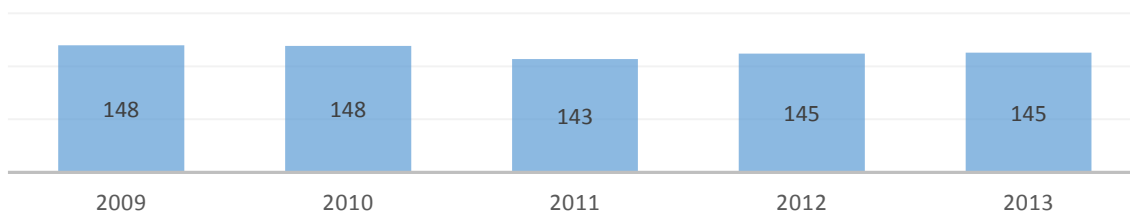
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

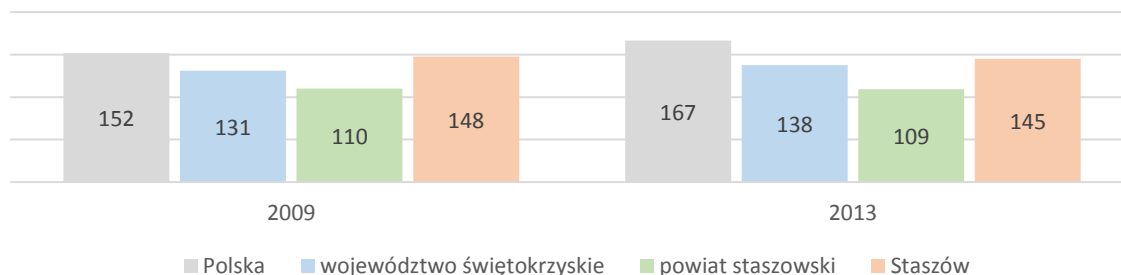
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 15 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

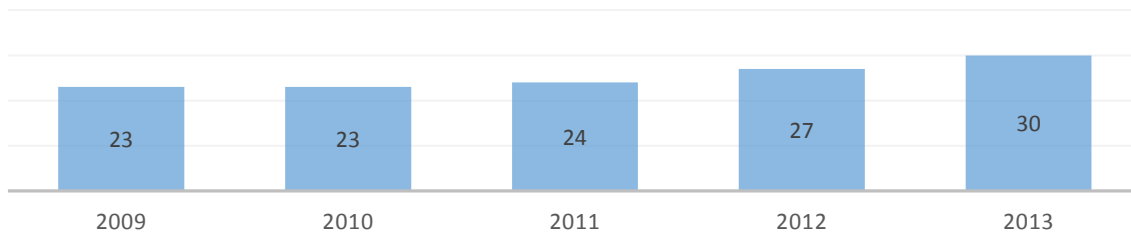
Wykres 16 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

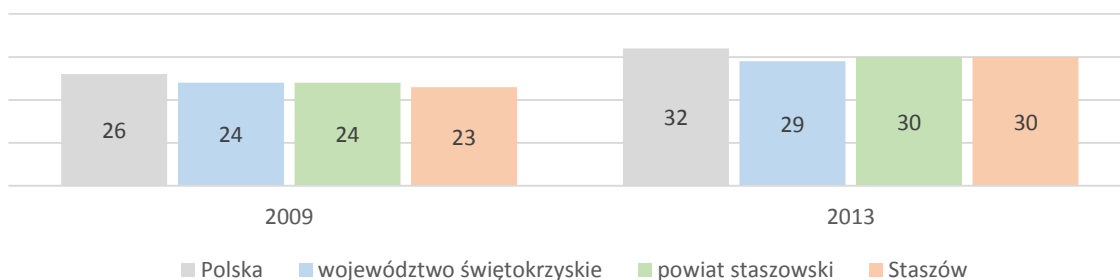
W roku 2013 na obszarze Gminy Staszów funkcjonowały 4 fundacje oraz 75 stowarzyszeń i organizacji społecznych – w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wskaźnik wyniósł 30 (wykres 17). Na podobnym poziomie plasują się wskaźniki dla powiatu, województwa i kraju (wykres 18).

Wykres 17 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

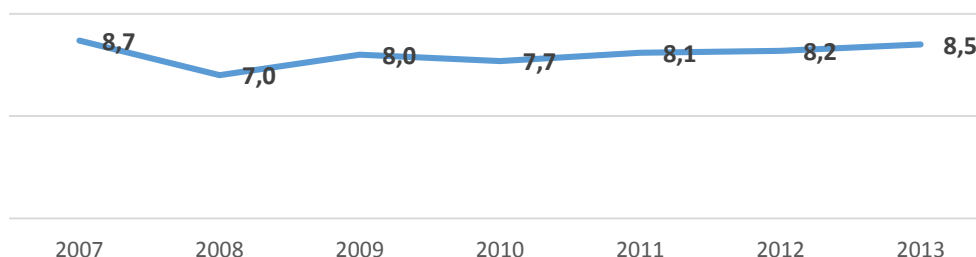
Wykres 18 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

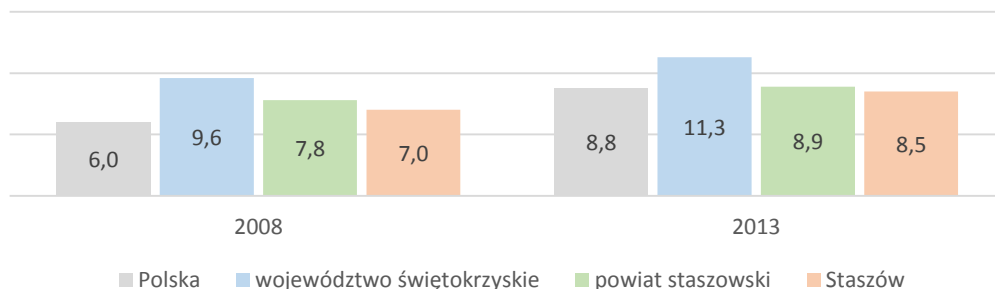
Mała przedsiębiorczość wpływa przede wszystkim na wzrost bezrobocia w grupie osób w wieku produkcyjnym, choć w dalszym ciągu utrzymuje się ono na relatywnie niskim poziomie w porównaniu do średniej w województwie świętokrzyskim. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Staszów (wykres 19) znajduje się na podobnym poziomie jak średnia w Polsce oraz w powiecie staszowskim (wykres 20).

Wykres 19 Udział [%] bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

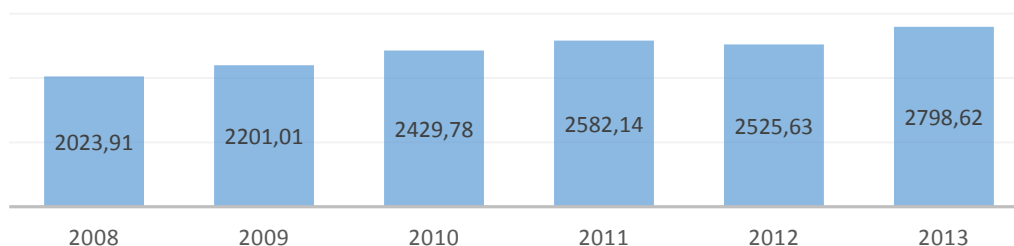
Wykres 20 Udział [%] bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

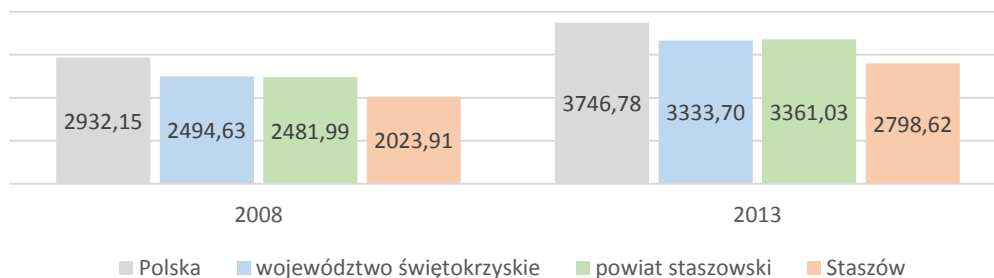
Dochody ogółem budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca rosną z roku na rok (wykres 21), podobnie zachowują się wydatki (wykres 25), jednak zarówno dochody, jak i wydatki w 2013 r. były dużo niższe, niż średnia województwa i Polski (wykres 22, wykres 26). Również dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wykres 23), jak i wydatki majątkowe (wykres 27), oraz wydatki bieżące (wykres 28) były na zdecydowanie niższym poziomie w 2013 roku niż średnia w Polsce i województwie świętokrzyskim. Najważniejszym wskaźnikiem obrazującym rozwój jest ilość dochodów własnych w dochodach ogółem budżetu gminy. Staszów w zestawieniu z Polską i województwem świętokrzyskim w 2013 r. wypadł słabiej, dochody własne stanowiły bowiem 42,89% dochodów ogółem i uległy spadkowi w stosunku do lat poprzednich (wykres 24), co świadczy o spadającej samodzielności finansowej gminy w zakresie wydatkowania środków finansowych. Niska wartość wskaźnika oznacza bowiem małe możliwości finansowe.

Wykres 21 Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca

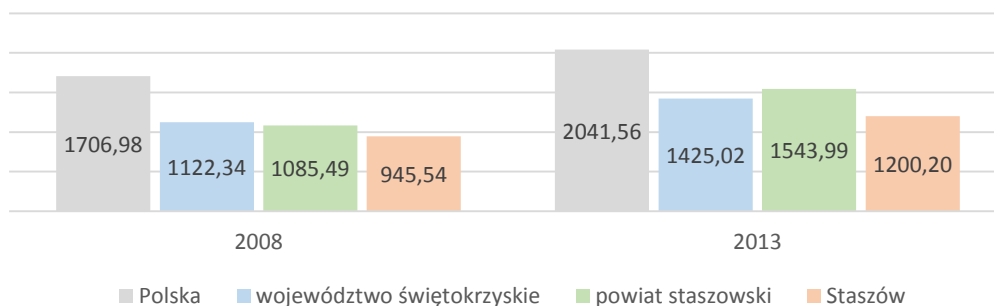
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 22 Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

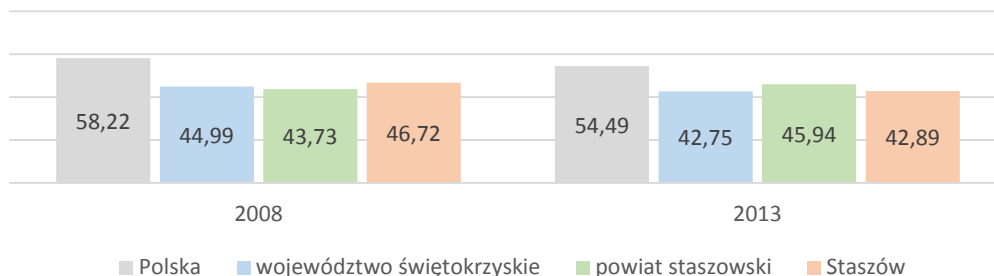
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 23 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

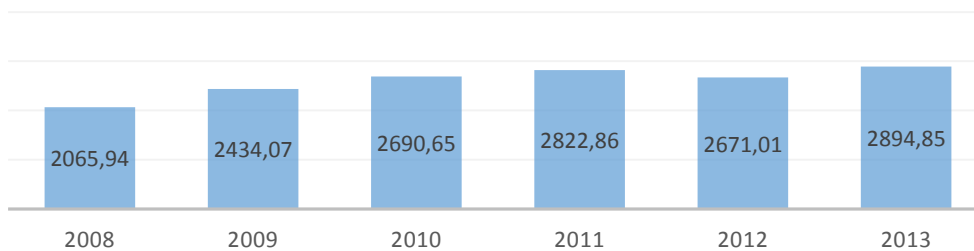
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 24 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem budżety Gminy – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

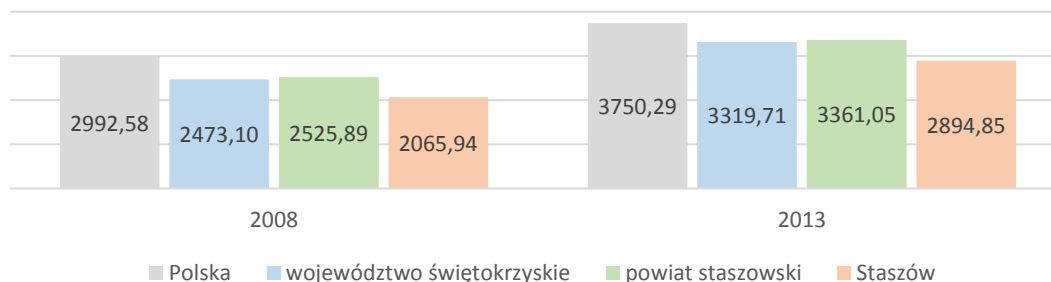
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 25 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca

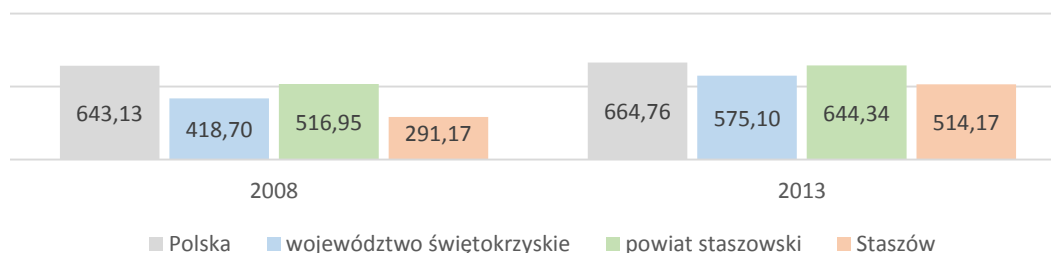
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 26 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

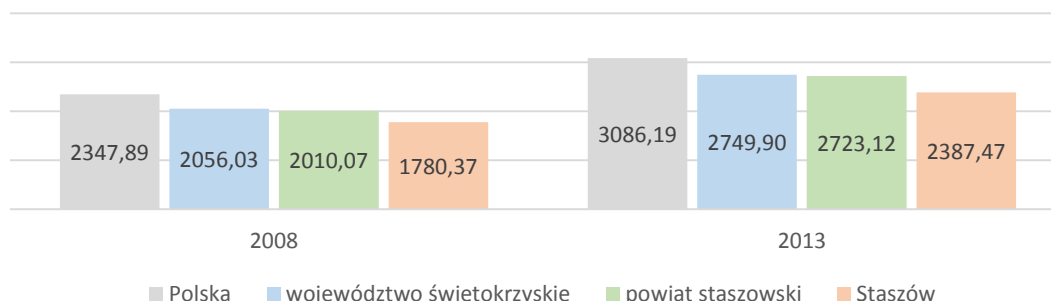
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 27 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

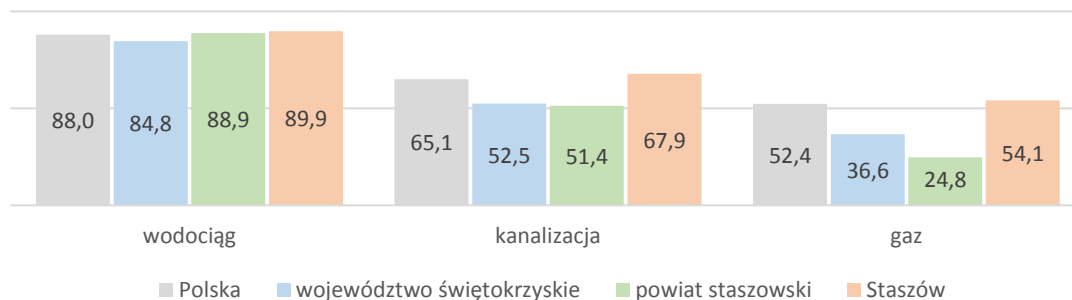
Wykres 28 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

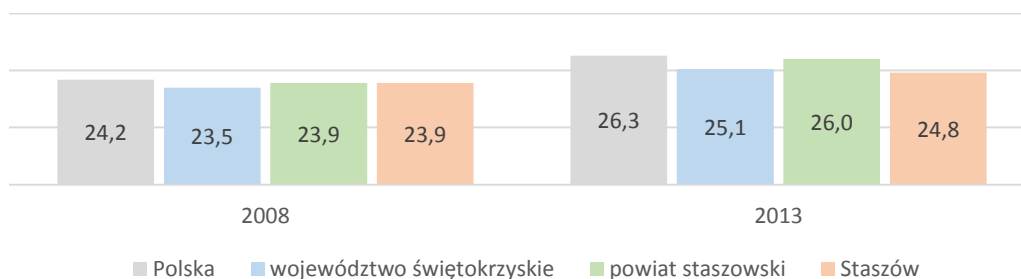
W 2013 roku prawie 90% mieszkańców Gminy Staszów korzystało z instalacji wodociągowej, a 68% z sieci kanalizacyjnej. Mniejsza liczba mieszkańców korzystała natomiast z instalacji gazowej – 54%, wartości te są wyższe od średniej w województwie oraz w Polsce (wykres 29). Wartości te świadczą o dobrych warunkach mieszkaniowych i inwestycyjnych, jednak przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Staszów była niższa od średniej wojewódzkiej oraz średniej dla Polski (wykres 30). Niższą wartość prezentował również wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców (wykres 31).

Wykres 29 Korzystający z instalacji sieciowej w % ogółu ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku

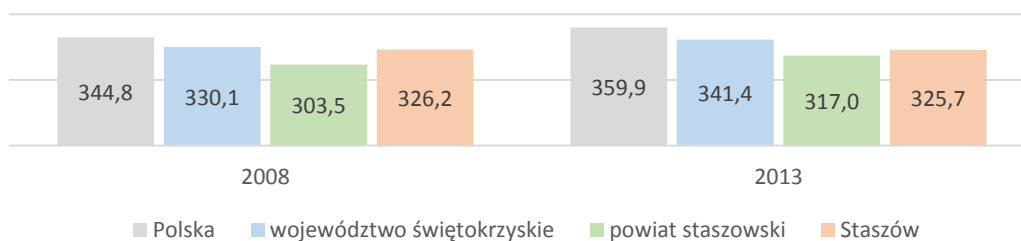
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 30 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m² na 1 osobę – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 31 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

III. Porównanie Miasta i Gminy Staszów z innymi jednostkami samorządu terytorialnego na terenie województwa świętokrzyskiego

Tabela 1 Powierzchnia i ludność – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Powierzchnia		Stan ludności ogółem wg faktycznego miejsca zamieszkania – stan na dzień 31.XII.2013 r.				Gęstość zaludnienia (na 1 km ²)	
	ha	km ²	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety			
Polska	31267967	312679	38495659	18629535	48%	19866124	52%	123
Województwo świętokrzyskie	1171050	11711	1268239	619232	49%	649007	51%	108
Miasto i Gmina Staszów	22752	228	26436	12971	49%	13465	51%	116
Miasto i Gmina Końskie	25014	250	36450	17679	49%	18771	51%	146
Miasto Starachowice	3182	32	51158	24383	48%	26775	52%	1608
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	23550	236	32825	15757	48%	17068	52%	139
Gmina Solec-Zdrój	8504	85	5093	2494	49%	2599	51%	60
Miasto i Gmina Jędrzejów	22662	227	28837	14002	49%	14835	51%	127
Miasto i Gmina Opatów	11352	114	12227	5889	48%	6338	52%	108
Miasto i Gmina Pińczów	21282	213	21421	10512	49%	10909	51%	101
Miasto i Gmina Połaniec	7501	75	11989	5955	50%	6034	50%	160
Miasto i Gmina Włoszczowa	25461	255	20008	9832	49%	10176	51%	79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 2 Ludność wg ekonomicznych grup wieku – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Ludność w wieku przedprodukcyjnym		Ludność w wieku produkcyjnym		Ludność w wieku poprodukcyjnym	
	2008	2013	2008	2013	2008	2013
Polska	19,3	18,2	64,5	63,4	16,2	18,4
Województwo świętokrzyskie	19,0	17,3	63,4	62,9	17,7	19,8
Miasto i Gmina Staszów	20,4	17,8	63,5	63,1	16,0	19,1
Miasto i Gmina Końskie	18,6	16,6	64,0	62,6	17,3	20,7
Miasto Starachowice	16,7	14,9	63,8	62,2	19,5	22,9
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	17,8	16,9	64,0	62,4	18,2	20,7
Gmina Solec-Zdrój	19,6	17,8	60,0	61,8	20,5	20,4
Miasto i Gmina Jędrzejów	18,7	17,7	64,4	62,5	16,8	19,8
Miasto i Gmina Opatów	18,4	16,4	63,1	62,7	18,5	20,9
Miasto i Gmina Pińczów	18,9	16,5	63,5	63,4	17,6	20,2
Miasto i Gmina Połaniec	20,2	18,5	69,3	68,6	10,5	12,9
Miasto i Gmina Włoszczowa	20,5	18,0	63,1	62,9	16,4	19,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3 Liczba osób bezrobotnych ogółem – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Bezrobotni ogółem						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	1746573	1473752	1892680	1954706	1982676	2136815	2157883
Województwo świętokrzyskie	83339	77716	83819	82141	83217	86708	90124
Miasto i Gmina Staszów	1459	1174	1320	1315	1385	1373	1415
Miasto i Gmina Końskie	3225	3135	2923	2913	3107	2957	3203
Miasto Starachowice	2854	2986	3924	3689	3721	3947	3786
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	1608	1582	1582	1698	1564	1654	1676
Gmina Solec-Zdrój	185	212	196	214	183	204	202
Miasto i Gmina Jędrzejów	1633	1516	1621	1714	1761	1772	1893
Miasto i Gmina Opatów	1002	987	1253	999	1167	1242	1216
Miasto i Gmina Pińczów	945	856	924	928	939	989	1062
Miasto i Gmina Połaniec	685	614	613	624	694	664	639
Miasto i Gmina Włoszczowa	1330	1204	1163	1179	1190	1195	1229

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 4 Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	180,93	205,57	243,29	256,92	241,76	230,02	264,15
Województwo świętokrzyskie	115,69	151,18	184,74	306,73	292,30	216,57	228,05
Miasto i Gmina Staszów	131,01	173,82	278,32	166,63	451,18	282,08	285,09
Miasto i Gmina Końskie	180,51	196,88	124,89	161,19	173,67	182,88	178,46
Miasto Starachowice	120,07	158,43	165,84	173,79	172,21	179,01	156,43
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	293,40	139,61	198,23	290,76	215,73	175,79	196,48
Gmina Solec-Zdrój	39,78	103,30	119,75	1606,74	2990,85	873,87	1729,98
Miasto i Gmina Jędrzejów	142,67	213,00	360,82	500,88	403,94	190,62	393,40
Miasto i Gmina Opatów	75,76	76,33	80,51	83,03	80,00	151,71	141,74
Miasto i Gmina Pińczów	72,98	72,41	121,69	165,89	85,60	95,36	137,08
Miasto i Gmina Połaniec	193,27	511,33	557,21	1318,26	962,64	1929,90	1310,82
Miasto i Gmina Włoszczowa	81,59	102,04	432,95	65,49	88,33	78,18	113,09

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 5 Wydatki na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Wydatki na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca [zł]						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	443,21	458,19	473,45	527,98	522,15	501,71	520,24
Województwo świętokrzyskie	490,23	510,83	543,25	714,96	637,44	596,24	610,55
Miasto i Gmina Staszów	415,96	407,27	439,78	483,85	508,15	474,45	499,81
Miasto i Gmina Końskie	483,18	485,52	514,48	567,12	584,51	580,21	597,42
Miasto Starachowice	510,03	517,81	565,60	609,18	643,95	666,18	691,58
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	428,13	410,73	420,39	468,83	497,61	457,05	469,43
Gmina Solec-Zdrój	518,54	572,29	586,31	738,61	703,86	691,88	639,69
Miasto i Gmina Jędrzejów	422,88	431,21	451,74	496,45	519,40	537,27	526,26
Miasto i Gmina Opatów	356,17	370,46	396,66	446,97	457,95	454,45	467,76
Miasto i Gmina Pińczów	481,88	473,08	471,81	502,77	507,82	482,04	484,85
Miasto i Gmina Połaniec	363,97	381,87	387,00	1754,74	652,06	463,65	475,37
Miasto i Gmina Włoszczowa	423,51	419,00	456,63	465,63	464,13	449,47	449,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 6 Dochody podatkowe – podatek od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Dochody podatkowe – podatek od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	333,3	352,6	371,8	392,5	421,7	456,8	486,5
Województwo świętokrzyskie	260,6	276,3	286,9	295,6	316,6	348,1	383,7
Miasto i Gmina Staszów	245,7	252,2	266,4	259,1	278,2	333,0	360,3
Miasto i Gmina Końskie	349,0	365,7	414,8	396,4	415,6	468,9	487,3
Miasto Starachowice	398,3	420,9	426,2	433,7	475,5	517,0	546,1
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	298,6	321,7	324,7	323,4	329,1	346,2	389,1
Gmina Solec-Zdrój	106,9	90,0	104,5	105,3	143,8	194,0	293,8
Miasto i Gmina Jędrzejów	225,8	238,9	249,2	256,8	268,4	302,2	330,1
Miasto i Gmina Opatów	176,4	178,5	177,6	171,1	193,1	220,7	222,4
Miasto i Gmina Pińczów	419,2	468,5	468,3	465,0	520,2	549,0	631,0
Miasto i Gmina Połaniec	1146,6	1089,3	1140,8	1294,8	1509,4	1715,9	2066,5
Miasto i Gmina Włoszczowa	272,3	285,6	307,7	299,8	364,5	386,3	411,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 7 Dochody podatkowe – podatek od środków transportu w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Dochody podatkowe – podatek od środków transportu – w przeliczeniu na 1 mieszkańca						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	21,32	21,69	22,02	22,24	22,95	23,79	24,44
Województwo świętokrzyskie	20,94	21,53	22,45	23,28	24,04	24,92	24,96
Miasto i Gmina Staszów	25,21	23,64	25,35	24,42	29,42	25,84	27,76
Miasto i Gmina Końskie	33,34	31,54	36,72	31,39	33,10	34,93	34,92
Miasto Starachowice	19,00	19,09	20,27	19,53	22,35	19,00	19,00
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	44,54	45,31	43,16	43,14	37,64	43,98	43,52
Gmina Solec-Zdrój	10,94	10,97	10,50	11,50	13,84	19,71	19,24
Miasto i Gmina Jędrzejów	30,79	30,15	36,78	43,88	42,85	28,61	28,13
Miasto i Gmina Opatów	20,25	17,90	19,15	20,04	16,41	14,02	16,10
Miasto i Gmina Pińczów	27,52	27,48	28,26	30,35	35,25	35,37	34,65
Miasto i Gmina Połaniec	17,71	17,44	20,65	18,91	20,50	22,59	24,41
Miasto i Gmina Włoszczowa	26,34	27,07	27,26	29,73	32,18	34,83	28,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 8 Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa – w przeliczeniu na 1 mieszkańca						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	644,20	713,65	671,43	655,09	716,62	745,79	778,71
Województwo świętokrzyskie	395,92	459,37	429,41	415,64	472,58	492,65	523,97
Miasto i Gmina Staszów	396,64	447,24	431,60	448,28	479,01	524,57	542,48
Miasto i Gmina Końskie	416,75	454,59	442,49	425,41	478,96	496,68	542,54
Miasto Starachowice	444,95	497,41	539,21	497,75	530,66	542,71	589,47
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	451,22	510,00	453,69	460,95	526,97	555,63	601,12
Gmina Solec-Zdrój	159,37	224,90	197,38	205,50	242,21	251,33	300,81
Miasto i Gmina Jędrzejów	311,21	375,23	352,92	340,20	406,05	455,21	459,64
Miasto i Gmina Opatów	312,18	345,75	306,68	319,34	404,42	404,54	426,44
Miasto i Gmina Pińczów	366,69	443,74	369,97	362,32	407,04	405,21	455,41
Miasto i Gmina Połaniec	785,82	887,78	911,39	566,51	1262,27	836,49	637,58
Miasto i Gmina Włoszczowa	325,61	385,52	376,16	370,33	420,43	442,64	514,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 9 Subwencje – porównanie jednostek samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego	Subwencje ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca			Subwencje oświatowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Polska	927,66	984,33	995,96	737,66	788,84	797,63
Województwo świętokrzyskie	1017,57	1060,32	1071,85	737,63	773,22	779,33
Miasto i Gmina Staszów	807,24	844,05	886,36	605,93	637,23	642,40
Miasto i Gmina Końskie	591,51	603,57	600,57	567,91	601,39	600,57
Miasto Starachowice	463,54	504,92	506,66	454,65	489,92	491,88
Miasto i Gmina Busko-Zdrój	620,30	675,41	690,76	531,31	567,12	583,01
Gmina Solec-Zdrój	1272,53	1364,99	1422,08	755,98	797,87	803,63
Miasto i Gmina Jędrzejów	739,13	769,62	736,96	524,58	558,01	559,14
Miasto i Gmina Opatów	755,70	813,36	780,76	491,38	510,93	508,99
Miasto i Gmina Pińczów	671,23	715,35	668,04	614,90	644,85	611,42
Miasto i Gmina Połaniec	608,57	677,39	694,10	603,71	653,06	652,20
Miasto i Gmina Włoszczowa	785,93	819,33	796,91	613,32	636,95	621,83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spis tabel

Tabela 1 Powierzchnia i ludność – porównanie jednostek samorządu terytorialnego.....	15
Tabela 2 Ludność wg ekonomicznych grup wieku – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	15
Tabela 3 Liczba osób bezrobotnych ogółem – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	16
Tabela 4 Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	16
Tabela 5 Wydatki na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	17
Tabela 6 Dochody podatkowe – podatek od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	17
Tabela 7 Dochody podatkowe – podatek od środków transportu w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	18
Tabela 8 Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	18
Tabela 9 Subwencje – porównanie jednostek samorządu terytorialnego	19

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności według faktycznego miejsca zamieszkania [stan na 31 grudnia 2013 r.].....	4
Wykres 2 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.....	5
Wykres 3 Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku.....	5
Wykres 4 Przyrost naturalny na 1000 ludności.....	5
Wykres 5 Przyrost naturalny na 1000 ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku	6
Wykres 6 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	6
Wykres 7 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku	6

Wykres 8 Odsetek dzieci objęty wychowaniem przedszkolnym – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku.....	7
Wykres 9 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	7
Wykres 10 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	7
Wykres 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	8
Wykres 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	8
Wykres 13 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	8
Wykres 14 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów.....	9
Wykres 15 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	9
Wykres 16 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	9
Wykres 17 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców	10
Wykres 18 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów.....	10
Wykres 19 Udział [%] bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.....	10
Wykres 20 Udział [%] bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	11
Wykres 21 Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca	11
Wykres 22 Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	12
Wykres 23 Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	12

Wykres 24 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem budżety Gminy – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów .	12
Wykres 25 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	12
Wykres 26 Wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	13
Wykres 27 Wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	13
Wykres 28 Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów	13
Wykres 29 Korzystający z instalacji sieciowej w % ogółu ludności – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku.....	14
Wykres 30 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku.....	14
Wykres 31 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców – porównanie średniej Polski, województwa świętokrzyskiego, powiatu staszowskiego i Gminy Staszów w 2013 roku.....	14

Bibliografia

1. Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl>.
2. Rejestr Narodowego Instytutu Dziedzictwa (stan na 30 września 2014 roku), <http://www.nid.pl/pl/>.
3. Strona internetowa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, <http://crfop.gdos.gov.pl>.
4. Strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Staszów, <http://www.staszow.pl/>.